

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 16-వ తేది బుధవారము } No. 141
సంపుటము ౧౨ } శ్రీ కృష్ణనామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ చతుర్థి ౧౪ } సంచిక ౧౪౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది సంచభాష చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు

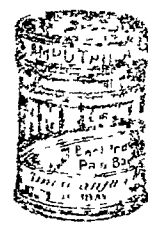
అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు. ఫోర్టు బొంబాయి.

- సరస్వతీ పేపర్ ప్రిన్స్ రాజమండ్రి

నూతనయంత్రములు! మేలుకము అచ్చుపనులకు నవ్వుకముగు రావు నూతన పరికరములు!!

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

లెటరు పేజులు
కవర్లు
క్యాపుబుక్కులు

రసీమ బుక్కులు
శుభలేఖలు
ఆఫ్టోనుబ్లాకులు

శలురంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా సరసమగుధరలకు
సకాలమున ముద్రింపబడును.

1204 గ్రంథములలోని కుపయుక్తము లగు బొమ్మలు అచగా ఎంగ్రేవింగుపనులు చక్కగా తయారుచేయబడును. 13

రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

2198

సమస్త ఆయుర్వేదాషధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యాటలాగు ఉచితము.

బంగారు వెండినగలు

ఏవి కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి

మాకు చిన్నివి పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు. కట్టుకు ముద్రము అను భేదములేదు. పెద్దవారు వచ్చినను చిన్నవారు వచ్చినను ధరించుటకు వ్యత్యాసముండదు ఎంతగానైనా గడిచినను మాబిల్లుతో మీరు మావద్ద తీసిన నగలను తెచ్చిన అప్పటి గజాధిపతులవలె వైక విచ్చేదము ఆర్జించిన తృప్తిరముగా లేనినో, నారియొక నగమిచ్చెదమా త్వరకు కావలసినను తిరిగి నాప, సిచ్చెదము. సవరం బుగానకు సీమవెండికి పూచీరిచ్చెదము. యింత తెలుపవేల! మా కాశాధిపతుల తృప్తికలిగించుటయే మా ముఖ్య ఉద్దేశము 172 ఫులులుగల విచిత్రమైన క్యాటలాగు రు 1-0-0 ఇదివరలో మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకడభూ రాగోరెవము ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురు స్వామి శెట్టి క వెలి నగలవ రకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మదరాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

6 మాసములలోగా పరాసరి 3,000 మైల్లదూరముకంటె నీలకరపూన ప్రభుత్వము చేయునట్టి ప్రతినిధులకు మొదటితరగతి టికెట్లు తగ్గించబడిన రేటు ప్రకారము వంద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెనీనారికే యివ్వబడును. 1-10-25 తేది నుండి ఈ టికెట్లు సర రు 300 నుండి రు 250 లకు తగ్గించబడును. ఇప్పుడు మాపనులగునారు, ఆ సరికి పిమ్మట క్రొత్త పుస్తకములకు వాయిదాలపై సొమ్ము అంగీకరించబడును. పూర్తి వివరములు ప్రేషనునదన, లేక వంద్రాసు జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరుకు వాసి లేకి గుని కొనవచ్చును.

పెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

15-9-25 మంగళవారము నుండి, 18-9-25 శుక్రవారము వరకు ప్రపంచమునందు జరిగినవిషయములన్నిటి కంటెను గొప్పది మరియు గొప్పయోధుడు.

ఎవ్వడు ఓడిపోనట్టి పీరుడు

జాల్ డెమ్ ప్సీ 2 వ వారము రెండుభాగములు

యుద్ధమును, యుద్ధమును ఓడక, జయమునందునట్టి పీరుడు 8 డ్ల రై డ రు

కూడ చూడవలెను. విల్లియం డెస్సాండు, ఎలెన్ పెడ్డావిక్ సాహసకార్యములు చూడలేనివని.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలేహ్యం. ఏకాదశముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పారదోలు ఏది అనేకులు కొనియాడినారు. మేళమువల్ల వచ్చినదగు, మూత్రగోగములుకూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 3-4-0.

(క్రవ్యాధి) 1963

అశీర్వాదమునుగొట్టి అన్నపరమగుటలు చేయుటయే గాక రుచిజరగాన్ని కలుగజేయును. తులం 1 కి రు 1-0-0 పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

క్రాన్ థియేటరులో

12-9-25 శనివారం నుండి, 18-9-25 శుక్రవారము వరకు ప్రదర్శనము 2 ప్రదర్శనములు 6 గం-15 ని, రాత్రి 9 గం-30 ని. శని, ఆదివారములందు ప్రత్యేకమాటినీ 8 గ. 15 ని. గలదు.

మనన్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్

ప్రపంచమునందు ప్రేమ రాజ్యము చేయునంతవరకు అనునాటకము

"నర్తకి తారా" లేక

"తారా ది డాన్సర్"

6 ప్రాంతాండమైన రీల్యుగలవు. యాదాగక యితర ఆశ్చర్యకరమైన ఫీల్మలు, కామిక్ మాడ గలదు.

సీనా 1-కి రు 2-0-0. కు సు మ వి.పి. చార్జీ వేరు.

ఈమందు గనేరియా అను పెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రవ్యారమునుండి వెలువడు ప్రావమును మూత్రము విడుదలపప్పుడు గలుగు చురుకుపాటు, మొదలగు బాధలను వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకు గలుగు యేవిధముయిన కుసుమవ్యాధులయినను ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును. 1766

ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు 246 18, బై రాగిమకంబీడి, మదరాసు.

తో కామయహర కస్తూరి త్రాలు

594

విజ్ఞాపన

ఎవరైనా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకనేన చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండివచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆనందుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, వలయాన్, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆనందుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మగచుటలేదు. నాపేరు (తో కామయహర కస్తూరి త్రాలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారి, ముసలివారు, వారు వీరననేల సగుప్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశత్రుములు, సకలజ్వరములు, మాంధ్యము, శీతవాతము, ప్రక్షులయ్యాడు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్ధ శ్వాసకాసము, పల్లవోష్ఠి, నడుమనోష్ఠి, ఇక్షుప్తాయెంజా, ప్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యత పత్రికలు వేసకుటేల గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెవ్వడు నన్ను మరవరు.

800 మాత్రలగుల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పోస్టుఖర్చుతో రు. 1-8-0. 12 బుడ్లు రు. 2-12-0 25 బుడ్లు రు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుదు.

ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

నిరపాయ కరమైన ఎరాస్మిక్ సబ్బు బిళ్లలు

ప్రతి ఒక్కరికి తగినవి-విడ్డలకు స్నానము చేయుటకు-తల్లికి యవ్వనమునందున్న అందము

శాశ్వతముగా యుండుటకును, తల్లికి పరిశుద్ధ మిచ్చుటకును శ్రేష్ఠమైనది. మిక్కిలి సున్నితముగా సువాసనచేర్చబడినది. మితవ్యయము గలది. అరిగి పోయినప్పుడుకూడ మొదటనుండి నల్లై మంచి సువాసన గలిగియుండును.

ఈ రకము, ఇతర సుప్రసిద్ధమైన ఎరాస్మిక్ రకములు అన్ని దుకాణములందును దొరకును.

"ఎరాస్మిక్" అత్తరు తయారుచేయునట్టి వారిచే లండన్, పారిసులో తయారుచేయబడును. 2

అభ్రకభస్మము

ఆహారమైన మందు పక్షముగా 800 పుటములు వేయబడినది. శ్రీ మత్స్యలరాజావారి సంస్థానయిన హృషియో గమున కై తయారుచేయబడినది.

దాని ఉపయోగమును గుర్తించి పుల్లడరకు విక్రయమునకుగూడ పెట్టినాము. మూత్రవ్యాధులలో బాగా పనిచేయును. డయిటివ్ అనే బహుమూత్రవ్యాధిని పోగొట్టి, మూత్రములోనుండి తీవ్రపదార్థమును తీసివేయును. వేడిని, దగ్ధను, క్షయరోగమును బోగొట్టును. కఫరోగము లన్నిటియందు చాలా మంచిది. బౌద్ధయోగములందు గూడ ఉపయోగించుకొనవచ్చును. గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియున్నారు. అనుపానవిశేషములచే నన్నివ్యాధులను గుదుర్చును. ఒకసారి వాడినాడండి హిక్ష తెలుస్తుంది. ఉపయోగించువిధము మందుతో పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపు రేట్లు. తులం 1 కి 5-0-0.

అడను:— సేనేజరు, ఆరరసాయనశాల, ముక్త్యల, (కృష్ణాజిల్లా) 1226

ఆంధ్ర దేశీయ ఇతిహాస పరిశోధక మండలి-రాజమండ్రి

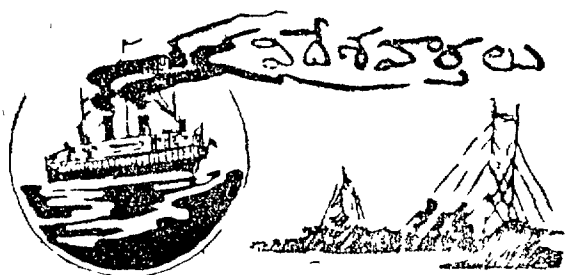
చతుర్థ వార్షికోత్సవము

(కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు)

ఆంధ్రదేశీయ ఇతిహాస పరిశోధకమండలి చతుర్థ వార్షికోత్సవము ఆగస్టు 30 తేదీ ఆదివారమునాడు రాజకీయ కళాకాలా మందిరమున అత్యుత్సాహముతో జరిగినది. అనాడుదయమున మండలి సభా సమావేశమైనది. అల్పవారములైన పిదప కార్యదర్శి మండలి నివేదికను చదివెను. అనివేదిక ప్రకారము మండలిని గురించి యీక్రింది సంగతులు తెలియవచ్చుచున్నవి. మండలి సలుగురితో ఆరంభముయి నేడు ఏబదిసభ్యులతో ఒప్పుచున్నది. నిరాధారముగా ఆరంభముయి నేడు 1200 రూపాయల ఆస్తిని కలిగియున్నది. రాజరాజ వరేంద్ర వర్ధంతునిజరిపి తూర్పు చాళుక్యుల చరిత్రగల రాజరాజ సంచిక యను పుస్తకమును ప్రకటించినది. దీనివెల రు 5 లు. దీనియందలి విషయము లత్యుత్తములైనవి. అనేక విద్యాంశులు దీనిని మెచ్చుకొని యున్నారు. ఆచారకాలములో మండలి ఒక త్రైమాసిక పరిశోధన పత్రికను నడుపుటకు పూనుకొనుచున్నది. ఈ సంవత్సరము కళింగరాజ్య వర్ధంతుని ముఖలింగములో జరిపి కళింగ సంచిక నొకదానిని ప్రకటింప బూనుకొన్నది. చాలమంది విద్యాంశు లిందు ప్రచురించుటకు అత్యుత్తములైన వ్యాసములను వ్రాసి పంపుచున్నారు. మండలికి పితాపురము మహారాజావారు, లక్ష్మీ నరసాపురం జమిందారిజీగారు, కోలంక వీరవరం ఎన్టీబి జమిందారిజీగారు, పోచుకులు మ-రా-శ్రీ న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు, కాళినాథుని నాశ్వరరావుగారు, మిర్రాపురం, దొడ్డంపేట, వుయ్యూరు, మునగాల మున్నగు సంస్థానాధీశులు, బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, కందుకూరి వెంకట సీతారామచంద్రరావుగారు, సి. వై. చింతామణిగారు, మున్నగు వారు విరాళములనిచ్చిరి. కళింగ సంచిక ప్రకటనమునకు ఈ దారవ్యాదయులును విజ్ఞానప్రియులును నగు నాంధ్రదేశీయులు తోడ్పడవరిన నమ్ముచున్నాము.

నివేదిక చదివిన తరువాత మండలి నిబంధనలను కొన్నిటిని మార్చిరి. ఇతర సవరణలను ఆలోచించుచు కొక ఉపసంఘము నేర్పరచిరి. క్రొత్త సంవత్సరమునకు మ. రా. శ్రీ జయంతి రామయ్య పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారధ్యక్షులుగను, జయంతి గంగన్న పంతులు బి. ఏ. ఎల్. జీ గారు రూపాధ్యక్షులుగను, భావరాజు వేంకట కృష్ణారావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. రాళ్లబండి సుబ్బారావు ఎమ్. ఏ. ఎల్. జీ గారు జీర్ణధర్మ కార్యదర్శులుగను, అడవి శంకరరావు బి. ఏ. ఎల్. జీ గారు కోశాధికారులు, దామెర్ల వెంకటరావుగారు ఎమ్. ఏ. ఎల్. జీ, 2. రంగాచారిగారు ఎమ్. ఏ. ఎల్. జీ, వడ్డాది జగన్నాథ రావుగారు ఎమ్. ఏ. ఎల్. జీ చిలుకూరి నారాయణరావుగారు ఎమ్. ఏ. ఎల్. జీ తక్కిన కార్యనిర్వాహక వర్గ సభ్యులుగను ఎన్నుకొనబడిరి.

సాయంత్రము నాటకసమర గంటలకు హిరంగసభ జరిగెను. మ. రా. శ్రీ జయంతి రామయ్యపంతులుగారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి. వి. రంగాచార్యులుగారు తొలుత పర్ రామ కృష్ణ గోపాల భండార్కాచారి నిర్యాణమునకు మంఠల విషాదమును తెలుపుచు నొక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. వారు భండార్కాచారి జీవితమును సంగ్రహముగా తెలుపుచు వారు దేశమునకును విద్యార్థి కమునకును చేసిన సేవను గురించి విపులముగా సుపర్యసించిరి. తరువాత అధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమును చదివిరి. ఈ ఉపన్యాసమునందు చారిత్రిక విమర్శన పద్ధతులకు బాగుగా వివరించి, శాసనములు, ఇతిహాసము కథలు ఫలపురాణములు, నాటకములు, గ్రంథములు, మున్నగు వాని ఉపయోగమును వివరించిరి. ఆంధ్రుల చరిత్రమునండి తమ సిద్ధాంతముల కుదాహరణములను పెక్కింటిని చూపిరి. తరువాత చిలుకూరి నారాయణరావుగారు "అటామూర్త్యుగాంధీ శాసనము" అనే విషయమును గురించి ఉపసంహించిరి. పితారాగిరీకులను చూపి వాటిని చదివి అందులోని విషయములను సభ్యులకు తెలిపిరి. ఈ శాసనములలో తెలుపబడిన రాజులు వజ్రహదేవుడు, రాజరాజదేవుడు, అనంతవర్మ చోడగంగదేవుడు, దేవేంద్రవర్మ, అనంతవర్మ, మధుకామార్జునుడు అనువారు. దేవులు అనేవారున్న వర్మలనేవారున్న రెండువంశములవారు. వర్మలు తొల్లింటివారనినీ, దేవులు తరువాతివారనినీ, అయినా తరువాతివారికికూడా వర్మలనే బిరుదముండెననినీ, నీని పెక్కినబడ్డ వ్రామాస్తుడి. అనంతవర్మలనినీ, రాజరా

అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా

బోల్ట్ ను మోసము

సాక్ష్యము దీసికొనుట

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—బోల్ట్ ను సోదరులకు సెక్యూరిటీలను విక్రయించు అధికారము లేదనియు, 1914-1920 లో వ్యాపారము బ్యాంకు తరపున యభివృద్ధి గాంచెననియు తనకు తెలిసినంతవరకు డైరెక్టరులకు బోల్ట్ ను సోదరులయందు విక్రయముగలవనియు ఆసంవత్సరములలో డైరెక్టరులము అంత సామర్థ్యముగలది లేదనియు సంవత్సరముపాడుకన ఆ సిమ్లాకొండ అలో మంచి డైరెక్టరులను ఏర్పాటు చేయటం సాధ్యమనియు బల్లేవాసియను బాల్ఫూరు ప్రభువు సాక్ష్యమునిచ్చిరి. బ్యాంకు యభివృద్ధిలో నుండుటయే డైరెక్టరుల సామర్థ్యమునకు ప్రమాణమని యడుగ అవునని బాల్ఫూరుగారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. సామ్యము ఖర్చు జేసినది తెలియుటచే బోల్ట్ నుతో అంతయు మాట్లాడితినినియు ఆతడు సంగతులను పూర్తిగ తెలియజేసెననియు 1920 నవంబరులో అల్లయన్న బ్యాంకు బోల్ట్ ను సోదరులనుండి విస్తారముగ సామ్య దీసికొనుచుండిరనియు, లండనులో ఒక కాఖ సేంట్సు జేయ నుద్దేశించిరనియు దానివలన బోల్ట్ ను సోదరులనుండి కొంత పనిని తప్పించవలసివచ్చె ననియు, బోల్ట్ ను సోదరులచేర నన్ను కొన్ని లెక్కలు దిపాజిటులను తీసికొనిరనియు, 1922 బ్యాంకు నిలువపుస్తకములో 200000 పానులు లెక్క లేలేదనియు, ఇది బోల్ట్ ను సోదరులవనిని కొన్నింటుల కయిన సామ్యుక్తికంద వ్రాసిరనియు, బోల్ట్ నులకు 200000 పానులకు పరపతి నీయలేదనియు, సెక్యూరిటీలను రాబట్టుకొనుటలో చేయవలసిన సహాయమునంతయు జేసిరనియు, బోల్ట్ నులు సెక్యూరిటీలను దుర్వినియోగము జేసిరనియు, ఫరంలో లెక్కలు సరిగాలేదనియు బాల్ఫూరుగారు తెలియజేసిరి దీనిని మాంక్రికు గా రాష్ట్రకొనినది.

ఇండియాకు బయలుదేరుటకు పూర్వము బోల్ట్ ను సోదరుల కార్యాలయపు సంగతులను తెలిసికొనుటకు బోయి బోల్ట్ ను సోదరులను జూచితినినియు, ఇండియాలో సామ్యును విస్తారముగ బ్యాంకునుండి తీసివేసికొనుచున్నారని మాంక్రికుగారిని రనియు ఇచ్చవలసినవారి కిచ్చిరనియు కాని బ్యాంకు త్రావతిగారు దళలోనుండెననియు 'బూయీడేవిసు'గారు సాక్ష్యము నిచ్చిరి. బాల్ఫూర్ బ్యాంకు పరపతిని ఇదివరకే యుపయోగించిరనియు ఇండియా అల్లయన్న బ్యాంకుకు లెవినంపిరి. బ్యాంకు విషయములను గాపాడుటకు తానును బాల్ఫూరుగారును యావచ్చుకొని ధారవోసివనిరి. ఆపును బాల్ఫూరుగారు సెర్టిఫికేట్ పనిజేయుచున్నారు. బాల్ఫూర్ కంపెనీతో జెట్టిన సెక్యూరిటీలు అల్లయన్న బ్యాంకుపని తెలియవనియు, ఆ సెక్యూరిటీలను వినియోగించిన విషయమును గూర్చి డైరెక్టరులతో చాల పర్యాయములు మాట్లాడితినినియు, కార్యాలయపు ఏర్పాటులు తప్పగనున్నవని చెప్పుట తప్ప మరేమియు జెప్పలేదనియు స్కాట్లాండు నుండి వచ్చినపుడున్న వైఖరినే మాంక్రికుగారు చూపిరనియు ఇదంతయు ఆశ్చర్యమును బురికొల్పెననియు కచేరీ వివరములను గూర్చి క్రిపుగారి వైఖరి ఏమియు తెలియదనియు అసలు సిథిగతులు అతనికి తెలియవనియు జేవిసుగారినిరి. దీనివలన బ్యాంకుకు 1000000 పానులు కావలసి వచ్చెను. విచారణ 18 లేడికి వాయిదా వేసిరి.

రైలుబండి గొప్ప ప్రమాదము

తప్పిపోవుట

లండన్, సెప్టెంబరు 12:—ప్యాసెంజరుబండ్లు రెండు డీకొననున్నట్లు ఒక సిగ్నలు జూపువాడు సమయము గనిపెట్టి ప్రవర్తించుటచే ప్రమాదము తొలగెను. 1100 మంది బ్రతుకుట గల్గెను. లేనిచో ఇంతమందియు చనిపోవలసినవారే ఒక్కరికి గూడ ప్రాణాపాయము గలుగలేదు.

కాంగో మర్కటములు (కొండముచ్చలు)

రెంటిని బట్టుకొనుట

మనుష్యులను బోలియుండుట

నెయిరోబీ, సెప్టెంబరు 11:—ఇందుమిండుగ మనుష్యులను బోలియుండు 4 పెద్దకోతులను ఆమెరికను వేటకాడు పట్టుకొనెను. ఇందులో రెండు చనిపోయినవి. తక్కిన రెంటిని ఒకదానిని యునైటెడ్ స్టేట్సుకును, ఒకదానిని యూరపునకు ఓడలో బంపిరి.

స్పెయిను సేనలు నీటికొరకు వెదకుకొనుట

మ్యాడ్రిడ్, సెప్టెంబరు 15:—మారునికోర్వీఫకల్వ మున నూతులను త్రవ్వటకు స్పెయిను సైన్యములు ప్రయత్నించెనని తెలుపుచున్నారు.

నలుగురు యూరపియనులు చనిపోవుట

రిఫుల ఫిరంగులవగ్గర నలుగురు యూరపియనులుచచ్చి పడియుండిరని తెలియచున్నది. స్పెయిను వైమానికదాడిలో ఈ ఫిరంగులను బట్టుకొనిరట. అల్బులుకరింగారి హితుడు, సలహానిచ్చువా రొకరు హతులైరి.

ఫ్రెంచిపోరాటము నిలుచుట

పారిస్, సెప్టెంబరు 15:—తమస్థానములను బలపరచుకొనుటకును తాము జయించిన దేశమును ఏర్పాటుజేసికొనుటకు రాకపోకలకు విలుగనుండునట్లు గొప్పమరమ్మతులను జేయుటచేతను పోరాటము ఆగవలసివచ్చెను.

బిటను - ప్రాటోకోలు

ఫ్రాంసులో ఆశాభంగము

లండన్, సెప్టెంబరు 11:—జనీవాలో చాంబర్లేనుగారిచ్చిన యుపన్యాసము ఫ్రెంచివారికి నిరుత్సాహము గలుగజేసెను. బ్రిటిషు ప్రాటోకోలు వైఖరిలో మార్పుగల్గెనని కొందరుకొనిరి. కొంతవరకు సమాధానము కుదురవచ్చుననికొనిరి. సమాధానము కుదురదనుకొన్నవారు గూడ కాంతిని భంగపరచి యుద్ధముజేయువారిపై కత్తికట్టుటకు ప్రయత్నించి ఆంతర్జాతీయ సాధనములచే కాంతిని నిలబెట్టుటకు నిరాకరించుటచే నరంత నిరాశజెందిరి.

పత్రికా విమర్శన మంత బాగుగలేదు. సాధారణముగ సెక్యూరిటీని నెలకొల్పుటకు ఇంతవరకు చాంబర్లేనుగారు పెయిన్లుగారి ఏర్పాటులైన ఆ లో చించలే దనుచున్నారు. తన ప్రదేశమువంటి ప్రదేశములను గూర్చి జేసికొను ప్యాక్టులకు ప్రాటోకోలు మూలతత్వము నుపయోగించుటకు ఫ్రాంకో బ్రిటిషు రాయబారు లంగీకరించిరి తెలియచున్నది కాని ఎంతవరకు నిజమో ఖాయము గా లేదనుచున్నారు.

ఇతర ప్రతినిధులు మూలమును ఒప్పకొనిరనియు దానిని స్పెయిను ప్రతినిధులు అసంబ్ధిలో ప్రవేశజెట్టెదరనియు చాంబర్లేనుగారి యుపన్యాసమువలన మంచి ఫలితము గల్గెను. జాతి సమితికి ఎంతయో భారము తగ్గినది. అసంబ్ధిలో అందరకును ప్రాటోకోలునుగూర్చి అనుకూలాభిప్రాయమున్నట్లున్నది. దానిని యభివృద్ధిజేయుటకు ప్రయత్నములు జరుపచున్నవి. కాని ఈ ప్రాటోకోలు ఇక నెంతమాత్రము ఆచరణ యోగ్యము గారాదని విజ్ఞాపకములకు లందరనుచున్నారు. వారు ప్రాటోకోలును ఒకే పెట్టున నిరాకరించిరి. గత సంవత్సరపు అసంబ్ధిలో తయారైన దానిని అంగీకరించజాలమని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారన్నట్లు తెలియచున్నది.

చాల మంచి యుపన్యాసమనియు బ్రిటిషు సాంప్రదాయమునకు పూర్తిగ తగినటులే యున్నదనియు అనుకొనుచున్నారు. నిజ పరిస్థితులు మీకు తెలియును. మనమెట్లున్నారమో మనకు తెలియును. మనము వ్యవహరించవలసిన ఇంగ్లండు నిజస్వరూప మది యని ఒక ప్రతినిధి తెలియజేసెను.

నవ్వపరిహారములు

బెర్లిను, సెప్టెంబరు 15:—మొదటి సంవత్సరము అనుకొన్న ప్రకారము 1000000000 మార్కులు వచ్చెననిరి. ఇందులో వసూలు 198000000 మార్కులుమాత్రమే. బ్రిటనుకు, ఫ్రాంసుకు 190000000, 397000000 మార్కులు ముట్టివని. సెక్యూరిటీప్యాక్టుసభకు దాక్టరు షైన్స్ట్రునుగారిని రమ్మని మిత్రముడలి అవ్వననున ప్రెంచిరాయబారి అందజేసెను.

జర్మను సరిహద్దు

ఫ్రెంచి సేనలు ప్రవేశించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 11:—నలాటికేటులో బెర్టాజరకా నుండి ఫ్రెంచి సేనలు ఏర్పాటులకు వ్యతిరేకముగ జర్మను సరిహద్దులో ప్రవేశించెనని తెలుపుచున్నారు.

'ఆల్సెసులో' ఏ సెక్షన్లలోనున్న ఫ్రెంచిసేనలు సరిహద్దు దాటినవనియు 'పాములందు' 'ఒబరాటర్ని బాకు' మున్నగు ప్రదేశములకు గొప్పనవ్వములను గలుగజేసెననియు తెలుపుచున్నారు. ఈ ప్రదేశములు ఆక్రమణరాష్ట్రములోనే యున్నవట. ఆక్రమణసేనలు మాత్రము ఇందులో అడుగిడరాదని నిబంధనలున్నవట. స్థానికసరిహద్దు అధికారులు జర్మను ప్రభుత్వాధికారమును ధిక్కరించి సాధువిధినందులకు జర్మను ప్రభుత్వమువారాజేసింపవలె ననుచున్నారు.

బ్రిటిషు ప్రధానామాత్యుడు

ఒకవారము ముందుగనే ఇల్లుజేరుట

పారిస్, సెప్టెంబరు 14:—ఒకవారము ముందుగనే బాల్టిస్ గారు ఇంగ్లండుకు విచ్చుచున్నారు బ్రియిండుగారితో విందారగించిరి. కెయిలో మరితర మంత్రివర్గమువారు గూడ పంక్తి భోజనము సల్పిరి. కెయిలోగారిలో ఋణమునుగూర్చి ప్రస్తావించిరనియు కెయిలోగారు తల్లియున్న డెడ్వెస్ట్సుకు బయలుదేరుచున్నారనియు తెలియచున్నది.

మస్కాలు క్రైస్తవులు

తురుష్కులు బాధించుచున్నారనుట

బాధించుచున్నారనుట

బెర్లిను, సెప్టెంబరు 15:—మస్కాలు తగ్గియున్నారాష్ట్ర మందఱు క్రైస్తవులు గాములును ముట్టడించి ప్రభుత్వము ఉత్తరముఖముగ బాధనోలుచున్నారని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి తెలియవచ్చెను. కొంతవరకు తప్పించుకొని పారిపోయిరి. ఇరాకు సరిహద్దును దాటిరి. కర్దులు ఆమెరికాకు దీనిసంతకు బాధపడితిరి తెలియజేసిరి.

మస్కాలు నమస్క

తురుష్కుల కాపుదల

లండన్, సెప్టెంబరు 10:—తూర్పు గ్రామములను మరల ఏర్పాటుజేయుటకు అంగారా ప్రభుత్వమువారు తురుష్కు ప్రతినిధులకు జనీవాకు ఉత్తరమును బంపిరి. వీరు కార్యక్రమమును ఏర్పాటుజేసిరి. తగ్గని వదెంట్లు పట్టననుచున్నారు.

కుర్దులనుగూర్చి తురుష్కులు చేయు ఆదరణవిషయమై కర్దులు అమెరికాకి నచ్చజెప్పటకు ఈ ఏర్పాటులను జేసెదరనుచున్నారు. కాని కుర్దులకు స్వాతంత్ర్యము నిచ్చుటనుగూర్చి యయిన చర్చించుటకు తురుష్కులు ఇష్టమున్నావులైరు.

మసోలువిషయమై నిశ్శబ్దముగనున్నారు. గ్రేటు బ్రిటను తర్కి మసోలువిషయమై సర్దుకొనుటయే ఆకస్మాదు యుద్ధములు చలబడునుగాని వృథాయగుననుచున్నారు.

తర్కి మందుగనే జాగ్రత్తపడుచున్న దనుచున్నారు. చిక్కులు రానున్నవనునంగరిని ఆంతరులకనగ కొట్టివేయరాదనుచున్నారు.

పారిస్ ప్రదర్శనము

అధినివేశ కమిషనరుని రాక

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—వెంట్రిమండి జొమియను కలోనియలు కమిషనరులు పారిసు ప్రదర్శనమునకు వచ్చిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికా నుండి లేనుగారును ఇండియా నుండి విక్ సెంటు గారును వచ్చిరి. సజ్జానముజరిగెను. ప్యారిసు కమిషనరును వెంట్రి రమ్మని వీరు గోరదరు.

సర్. జే. జార్డన్ గారి ఆకస్మిక మరణము

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—లండన్ నీశాసంఘసభలో వీరు ఆకస్మికముగ మరణించిరి.

ఆంగ్లో అమెరికన్ జర్నలు డిస్కంపుంట్ రేట్లు

లండన్, సెప్టెంబరు 12:— లండన్ లో రహస్యపు సభలు జరుగుచున్నవి. ఏమియు దెలియదులేదు. రిచిస్ట్రీయం రేటు తగ్గింపవలె ననుచున్నారు. పరపతి నిక్కచ్చిని తొలగింప ప్రయత్నించుచున్నారు. అదనపు డాన్ బుగము అవసరము లేకుండ ఆలోచించుచున్నారు.

సకలత్వాలాగారు

యునైటెడ్ నేట్లు

జాగ్రత్త కనిపెట్టవలెననుట

లండన్, సెప్టెంబరు 12:— బ్రిటిషుపార్లమెంటు ప్రతి నిధిగ వాషింగ్టన్ సభకు సకలత్వాలాగారు పోవుటకు అభ్యంతరము లేదనియు అమెరికాలో ప్రవేశించవచ్చుననియు వలస కాసనములు సకలత్వాలాగారికి అడ్డు రావనియు డెలుపుచున్నారు. కాని బయలుదేరుటకుముందుగ అమెరికన్ కాన్సులు ఎదుట ప్రభుత్వమును విష్ణుపద్ధతులచే మూర్ఖులను ఆంక్షన జేయు నుద్దేశ్యములేదని వ్రాతపూర్వముగ దెలియజేయవలెననుట. అమెరికాలో నున్నంతకాలము ఆతనిని జాగ్రత్త కనిపెట్టి జూచుచుందురనుట.

ఎన్.ఆనందబాయిగారు ఎం.ఎ.

ఈమె మదరాసు లాకాలేజీలో చేరిన

రెండవ విద్యార్థిని

బర్లండు ప్రీవ్ట్టు

రిపబ్లికన్లు ఉద్యమము తీగించుట

డెన్, సెప్టెంబరు 9:— బర్లండులో రిపబ్లికన్లు యుద్యమము తీగించుచున్నది. రిపబ్లికన్ నాయకులు గూడ దీనిని ఒప్పుకొనుచున్నారనుచున్నారు. రిపబ్లికన్ పక్షము విశ్వాసములేని స్వల్పసంఖ్యాకులలో బడినదట. రేపు గమక ఎన్నికలు జరిగినా రిపబ్లికన్లు సగముమంది స్థాన భ్రష్టులగుదురనుట.

ఇటీవల తమపక్షమునకు మరల ప్రాణప్రతిష్ఠ జేయడం చిరిగిన అయ్యది వారిచొర్యల్యమును వెల్లబెట్టెను. ఆస్ట్రీయా ప్రధాన మతగురువును మాట్లాడనీయలేదనుట. రిపబ్లికన్లు పట్టణములు చాలవరకు వారికి గౌరవము నొసగలేదు.

డెవలరాగారి గతి ఇట్లులేయున్నది: ప్రస్తుత సంతతివారి సహాయము తనకురాదని ఆతడు డెలుపుచున్నాడు. బర్లండులో ఆర్థిక సహాయముగూడ ఆగిపోయెను. ఒక్కప్రమాణమేవారిని రిపబ్లికన్లు మతమాన విశ్వాసము జూపునటుల జేయుచున్నదట.

రిపబ్లికన్లు కత్తునుండి ప్రీవ్ట్టు భయపడ నక్కరలేదు. కాని బర్లండులో అనుకొనని సంగతులే తలకొనిచుండును. ముఖ్యము అనుభవము చాలనివారు యవకులు కాని సైనిక పోలీసు ఏర్పాటులను బాగుగజేసిరి. భూమిని కొను విధానము బాగున్నది. అసమర్థులగువారిని తీసివేసిరి. లంచగొడుగులను తొలగించిరి. చాలవరకు సారాయిసకాములను తగ్గించగల్గిరి. చాలమందికి ఆర్థికాయములేగాని రాజకీయాయములు లేననుట. ప్రభుత్వమువారు పక్షపాతముతో ప్రవర్తించుచున్నారు. ఎవరు వెనుకబడినవలె జేసెదరు.

కార్మిక పక్షమువారు

సంస్కరణములు

అసంబ్లిచర్మపై వ్యాఖ్య

లండన్, సెప్టెంబరు 10:— సెహ్లాగారి సవరణ అసంబ్లిలో సెగ్మెంటులకు వెన్నరు బ్రాక్స్ గారు మోతీలాలు సెహ్లాగారికి అభినందనతోలి నంపిరి.

స్వపరిపాలనా విధానమునకు ఆధారమును ముఖ్యమును వ్యక్తలేదను చిలుకపలుకులను ప్రపంచములో ప్రతిస్వపరిపాలనదేశమునుగూర్చియు జెప్పవచ్చుననియు, ఇటీవల ఇండియాలో జాతులన్నియు ఒకటియగు నుద్యమము కన్పించదనియు మతములు మతములు ఒకటి యగు ప్రయత్నములు లేవనియు, రాజకీయస్వత్వము లను స్వాతంత్ర్యమును సాధించుటకు ఆ ప్రయత్నములు జరుగుటలేదని డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక వ్యాఖ్యియొనర్చుచున్నది. తత్ఫలము రాజ్యాంగవిధానము సేర్పాటుజేయుటకు అసంబ్లికోల్పప్రకారము 'కొండుపేటిలు' సభను (నాయకుల సభను) తక్షణము ఏర్పాటు జేయవలెననుచున్నది.

శ్వేతవానిన వర్తకము

జపాను మరతులు

ప్రీవీ కపున్లు ఖండించుట

టోక్యో, సెప్టెంబరు 15:— వ్యభిచారవృత్తిని గూర్చి జాతిసమితివారు చేసిన ఒక బకెను చర్చించుచు ప్రీవీ కపున్లు వారు జపాను మరతులను ఖండించిరి యుక్తవయసు నిర్ణయము అధినివేశములకు వర్తింపజేయగూడదను చట్టలనుగూర్చి ఆక్షేపించిరి. ఇట్టి నిర్బంధములు ప్రభుత్వమునకు ఆచూకరములుగాన తీసివేయవలెననిరి.

ప్రభుత్వమువారు కపున్లు హితవును నిరాకరించిరి. సార్వభౌముని సమృద్ధికి యీ ఒడంబడికను సవర్పించెదరనుకొనుచున్నారు.

ప్రముఖులు కొందరు నిర్బంధములను రద్దుజేయవలెనని ప్రభుత్వమునకు అగ్రీతెట్టిరట.

ప్రెంచి నైమానికులకు పెట్రోలుగలదు లేకపోవుటచే ప్రమాదము గల్గెననుచున్నారు. థయిగారు చనిపోయిరి.

కార్మిక పక్షమువారి

వార్షిక సమావేశము

భారత దేశవిధానము కార్యక్రమము

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి

లండన్, సెప్టెంబరు 15:— లివర్పుల్ లో కార్మిక సమావేశము 29వ తేదీని జరుగును. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి భారత విధానము భారతీయులలో సహకారమును జూపునదిగ యుండవలెనని తీర్మానము నుపపాదించెదరు. స్వపరిపాలనమును సంపాదించుటకును, ఇండియా బ్రిటిషు కామ్యూన్లు జాతులతోబాటు ఇండియాగూడ సమానభాగస్థులగుటకు నటుల సహకారము జేయవలెనని తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టెదరు.

భారత సంస్కరణ విచారణ సంఘమువారి మైనార్టీ నివేదికములో నున్న తీర్మానములను అంగీకరించెదరని డెలుపుచున్నారు. భారతదేశ రాచకీయ పరిస్థితులను జూడ తక్షణము భారతదేశ రాజ్యాంగ విధానమును కాళ్ళతము విధానమును ప్రవేశపెట్టక తప్పదనుచున్నారు. స్నేహభావముతో భారతీయులతో మెలిగి చర్చించుటకు నిర్బంధకావసరము లన్నిటిని రద్దు జేయవలెను. భారతీయులలో అధిక సంఖ్యాకుల కిష్టమైన రాజ్యాంగ విధానమును తయారుజేసిన దానిని జాగ్రత్త పరిశీలించెదమని బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు అభయమిచ్చు తెంతయు మంచి దనుచున్నారు. ఈసభవారు బిసెంటుగారి కామన్వెల్త్ బిల్లును ఆమోదించుచున్నారు.

స్వరాజ్యపక్షమువారి బిల్లును సహకార మొనర్చి తోడ్పడవలెననుచున్నారు. ఈవిధానము చక్కనివిధాన మనుచున్నారు. భారతీయులు తమంతటామే పాలించుకొను హక్కును (భారతీయులస్వత్వమును) గుర్తించుచున్నారు. మైనార్టీ నివేదికను (సంస్కరణవిచారణ) ఈసభవారు రామోదించుచున్నారు. భారతదేశములో ఆయాపక్షముల నాయకులందరను సమావేశమై బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో ఆలోచించి తక్షణము ఇండియా వారి మునుకు వర్తింపజేయుటకు ఒక చిత్తురాజ్యాంగవిధానమును గూర్చుజేయవలెననుచున్నారు.

సందిగ్ధావస్థ రావచ్చును

లండన్, సెప్టెంబరు 10:— వైద్యవృత్తివారికిని రాచకీయములు గల వారికిని రాజీగుదుర్పుచట్టమును ప్రీవ్ట్టు ప్రభుత్వము వారు జేయనిచో విమనాన స్థ రావచ్చును. వచ్చేవారము సెనటు ఎన్నికలలో ఇది చాల పనిజేయును. ప్రత్యేకపు మెడికలు రిజిస్టరు కొప్పకొన్నను బ్రిటిషు రిజిస్టరు ప్రకారమున్న ప్రతిపత్తి సంగీకరించవలెననుచున్నారు వీరికే బలమున్నది. ప్రభుత్వ విధానమును ఆక్షేపించుచున్నారు. మంత్రులు డాక్టరులు రాజీ జేసికొననిచో పార్లమెంటులో బిల్లుకు గొప్ప నిరోధము గల్గుననుచున్నారు. డెయిలుసభలో సెగ్మెంటును. కాని సెనటువారికి మరల యభిప్రాయమును డెలుపుటకు ప్రజల కంపుట కధికార మున్నదట.

కరెన్సీ కమిషను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేక తంతి)

లండన్, సెప్టెంబరు 15:— పీల్డును యంగుసర్ హెన్రీ ప్రాగ్మోఫు సర్ రెజనల్డు మాంటు ప్రెస్టునుగార్లు బొంబయికి నవంబరు 5 లేదీకి బయలుదేరెదరు ఒక 15 రోజులు ముం

ఎన్.జి.మణివాళరామానుజంగారు

ఎం.ఎ.

పశుశాస్త్ర పరిశోధకుడు

వీరు మదరాసు క్రిష్టియనుకాలేజీలో పశుశాస్త్రబోధకులుగ నున్నారు. ఆశాస్త్రమునందు స్వయముగ పరిశోధన జేసిరి. కొద్దిరోజులలో లండనుకుపోయి డి. ఎస్. సి. పట్టమును బొందనున్నారు. వీరి పరిశ్రమ ఆంగ్లదేశపత్రికలలో ప్రశంస గాంచినది.

దుగ సంయుక్త కార్యదర్శి బ్యాంక్కుగారు బోయెదరు. ఇండియాలోనున్న ఆరుగురు కరెన్సీ కమిషను సభ్యులు వారిని కలిసి కొన్నపిదప అసలు రాయలు కరెన్సీ కమిషను పూర్తిగ ఏర్పాటు అగును. ప్రక్కాన లిని తియారు చేసెదరు. ఇండియాలో సాక్ష్యము తీసికొనుట రెండునెలలకు మించదనుచున్నారు. తీర్మానమును జేయకముందే లండనుజేరి ఆచట సాక్ష్యమును ఫిబ్రవరి రెండవభాగములో దీసికొనుటకు వీలగునటుల లండను జేరెదరు.

వర్షపాతము

సిల్వా, సెప్టెంబరు 15:— నిన్నటిడిప్రమనుమధ్య బంగాళమునైపునుకు సాగెను. అచట అధికముగ వర్షమందుచేగరిసెను. బర్మానుందు వర్షపవనము మరుకుగాగలదు. తక్కిన ప్రాంతము లందు మంచముగ నుండెను. దక్షిణ, బర్మా, బెంగాలు లందు వర్షసామాన్యముగ వర్షముగరిసెను. ఉత్తరబర్మా అస్సాము, దీహారు, దక్షిణ హైదరాబాదులం దచ్చులచ్చుట వానగరిసెను. కాశ్మీరము, మధ్యపర్వతాలందు స్వల్పముగ వాన గరిసెను.

కాన్పు, సీత్ బారు 2, చిరపంజి, డార్జిలింగు, ఖుర్నా, సఖిరా 3, జెన్నాబు 7, బరంపురం 1½, మైసూరుసింగ 3, బాల్కెనదులందు 1 అంగుళము వానగరిసెను.

నూచన:— అస్సాము, ఉత్తర బెంగాలులందు అధికముగ వానగరియవచ్చును. (అ.ప్ర.)

జాకు దేవేంద్రవర్మ అనినీ ఇతర విరుద్ధములుండటచేత, పై కాపసములలో వర్మలనే పంపబడవారు నరహస్తుడు, రాజరాజు అనే వారనినీ, మదుకామార్తవుడు అనంతవర్మ చోడగలగుని కొడుకుయి యంటాడనినీ, ఈతని లేదీ గాంగళముళము 526 సం॥ ర మని ఉండడముచేత గాంగళముళము 527 సం॥ 591-2 సం॥రమయి ఉంటుందనినీ, అదే నిజమయినట్లయితే ప్రస్తుతపు ఫసలీ సంవత్సరమున్ను ఈ గాంగళముళము ఒకటే అవుతుందనినీ, ఫసలీని ఏర్పాటుచేసినవారు దేశములో ప్రచారములోనున్న గాంగళక సంవత్సరములనే అవలంబించి ఉంటారనినీ తెలిపినారు. ఉపన్యాసవర్ణనముల మహేంద్రవర్మతమును గురించి చారిత్రక నివర్తనములను తెలియజేస్తూ గోకర్ణేశ్వరస్వామి ఆలయమును గురించి కొంతవరకు తెలిపిరి. శ్రీ చిలుకూరి నారాయణరావుగారిచేత సంపాదించబడిన ఆరుతూర్పు గాంగళా ప్రశాసనములను, కార్యదర్శిగారగు శ్రీ రాళ్లబండి నువ్వురావుగారివలన సంపాదించబడిన ఆంధ్రురాజులవి అరవై నాణెములున్న (కొన్ని రాగివి, చాలభాగము నీసపువి) ప్రదర్శింపబడెను. సభ్యులున్ను, కళాకాల విద్యార్థులున్ను పిటిని పరీక్షించి చాల సంతోషమును జెందిరి.

అధ్యక్షునకున్ను, ఉపన్యాసకులకున్ను, కార్యదర్శి వంద నము లర్పించు మండలి సభ్యులు తమ మిత్రులను చాలమందిని మండలిలో జేర్చింప ప్రయత్నించవలసినదని వేడుకొనిరి. మరియు మండలివారు ప్రచురింపబోవు కళింగసంచికకు వ్యాసములను వ్రాసియు మండలికి ఇతర విధముల సహాయపడియు మండలివారిని ప్రోత్సహింపవలసినదని కోరిరి.

అంతయు కాస్త్రీయము. రహస్యములేదు

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదీక్
ఫార్మసీ లిమిటెడ్ 2227

19, హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

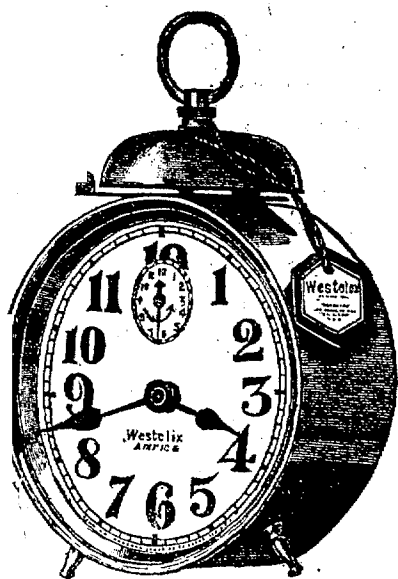
భిషగ్రత్న ఆచంట లక్ష్మీవతి, బి.ఎ. ఎం.బి.సి.ఎం., గారిచే స్థాపింపబడి కొలంబో మొదలు హరి ద్వారమువరకు ఎల్ల ప్రదేశములందును పెక్కు మొదటితరగతి బంగారు పతకములు బడసినది.

అమూల్యము లగు

ఆయుర్వేద ఔషధములకు పుట్టినిల్లు.
క్యాటలాగు ఉచితముగా యివ్వబడును.
ఏజంట్లు కావలెను.

వలయువారు మేనేజరునకు వ్రాయవలెను.

ఆలశ్యముగా లేవకుండుటకు ఇది తగిన నివారిణి
గుడ్ మార్నింగ్ అలారం టైమ్ పీసు

యునై
టెడ్ కేట్లు
ఆఫ్ ఆమెరి
కాలోనున్న
వెస్టెల్క్వ
లిగ్ బెస్ క
ర్యాగారము
నందు యిది
తయారు చే
యబడినది.
చూచుటకు
చాల అంద
ముగానుండు
ను. మిక్కిలి
గట్టిగా త
యారు చేయ
బడినది.

తెల్లని డయలు, అరేబియా సంఖ్యలు, 6 1/2" అం. ఎత్తుగలది.
అలారము అవసరములేకపోయిన త్రిప్పివేయవచ్చును;
ఒక సంవత్సరం పూచీ పత్రముతో సహా సరఫరా చేయబడును.

ధర 1 కి రూ 6-12-0 లు మాత్రమే.

కాదరు అండ్ యూసఫ్ బ్రదర్సు,
1888 సం॥ నుండి గడియారముల వ్యాపారము చేయువారు.
గవర్న మెంటు, కైల్స్ పబ్లిషర్లు, రటన్ బజారు, మదరాసు.

ader & Yousuf Bros.
Govt. & Rly Suppliers, MADRAS.

అసలు బుట్టా జింక మార్కు గొడుగులు

గట్టి
సరకు

సరియైన వెల
నమక మైనది.

మారువేరుగల గొడుగులను తీయవద్దు! జాగ్రత్త!!

ఎండకును, వానకును భయపడకండి. ప్రసిద్ధమైన వేరుగల జింక మార్కు గొడుగులను తీయండి.

దక్షిణ, ఉత్తర ఇండియాలో సుప్రసిద్ధులైన

ఇ బ్రాహ్మిం కటిం అందు సన్ను

గొడుగుల వ్యాపారస్థులు,

నెం 251, 252 చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

***** గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునంతటి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలో సరసము!!!

రాజే శ్వరి

బోర కృష్ణబుచ్చి

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రాయుధము

మైనపువ్వులు, అన్ని రకముల ఖమ్ములు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. స్వామి అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజవాడ.

మీబిడ్డ ఈ ప్రకారముగా ఆట్లాడగలదా?

ప్రతిదినము విశువక క్యాకరుట్ట జావనిచ్చిన మీ బిడ్డకూడ ఇదే ప్రకారము ఆట్లాడగలడు. బిడ్డలు పెరుగుటకు ప్రచురము అంతటను వైద్యశిఖామములు కీనిని కిఫాగ్నచేయుచున్నారు. మాంసకండ్లములను అత్యద్భుతముగా సృష్టిచేయును. చూడుపానుల మాంసము భుజించుటచే గలుగు మాంసకండ్లు ఒక పాను క్యాకరుట్టను భుజించుటచే గలుగును. బిడ్డలకు ఇది చాలయిష్టమైనది. ఇది మిక్కిలి పృథువుగాను, రుచికరముగాను యుండును. సులభముగా జీర్ణమగును. దేహమునకు ఉష్ణముచేయును.

Quaker Oats

క్యాకరుట్ట చీలితో తాకబడుటలేదు

నూలు యంత్ర కాలలు: రాట్టము

ఒక కాలను స్వీకరించుటకు భారతదేశమున నిర్దిష్టములగు నూలు యంత్రములు వినియోగమునకు వచ్చినవి. ఇవి 2,000 కడుపులను నూలు యంత్రములను నిర్దిష్టించి పని జరుపుటకు 20 లక్షల రూపాయలు కావలసిన అవసరమునం దిటుల వినియోగము తీరవలసి యున్నది.

(1) 1000 హార్డువర్క్ కల స్టీలుబల్బులను యి	
తర యంత్రములును	8,89,925
(2) స్టీలు కేఫులు, డిస్కములు బండ్ల	88,992
(3) ధూమికి, యంత్రములు, పైలుదారీ	2,25,000
(4) ప్రత్తి, నొగ్గును, సామగ్రిలను నిలువ చేయుటకు	5,00,000
(5) యంత్రములను నిలుపుటకు ఒక నెలకు ఆరు	
వ్యయము	12,000
కూలీలకు	12,000
కూలీల పైకెక్కినవలయు	3,000
కరెన్సీ డివైజులకు	2,000
సామగ్రిలను వరకు	10,000
బోయిలకు పోయిలకు	7,500
నూనె	3,500
వస్తువులు	500
యంత్రముల ఆరుగులకు	9,23,917
రూపాయలను 100 కి సాగుకు 5 రూపాయల	
వంతున	3,850
బండ్లమీద భూమిమీద 2,25,000 రూ	
పాయలమీద 100 కి సాగుకు 2 1/2 వంతున	470
సాగుకు 100 కి 12 అడాలి చొప్పున	
16,60,900 రూపాయలపైని డిమాండ్	1,040
మొత్తము ఒక నెలకు	48,860
ఆరు నెలలకు	2,63,160
మొత్తము వ్యయము	19,24,077

దీనినిబట్టి దామాషాను ఒక నెలకు 12,000 రూపాయలు వ్యయమగును. 20,000 కడుపుల యంత్రములలో 600 మంది పనివాండ్లుండరు. ఒక్కొక్క పనివానికి దామాషాను నెలకు 20 రూపాయలు వచ్చును. అదేమారుదారు మిల్లులలో పురుషులకు 22 మొలలు 25 రూపాయలవరకును స్త్రీలకును బాలకులకు 10 మొలలు 15 రూపాయలవరకును వుట్టుచుండును. గాన నెలకు 20 రూపాయల ఆదాయము వచ్చును.

ఆట్టివలలో ఒక కడుపుమీద ఒక రోజుకు 6 1/2 అవున్సులు (20 ఎస్) తయారగును. ఒక సాగుకు (6 1/2 x 860 x 2000) 46 8/10 అవున్సులు అగుగా (2,925 మియనుల పానులు) 29,37,500 పానులు తయారగును.

ఒక పానునూలు తయారగుటకు వ్యయము	0-2-10
ప్రత్తి	0-10-0
100 కి 15 చొప్పున రద్దు	0-1-6
మొత్తము	0-14-4
తేడా	0-1-8

ఒక పానునూలు ప్రయముగ	1-0-0
(1) 600 మంది పనివాండ్లకు నెలకు 20 రూపాయల వంతున	12,000
(2) స్టీలు కేఫులను	2,439
(3) ధూమికిలను పెట్టుబడి సామగ్రిమీద	
100 కి 137/10 వంతున వాటాకు 100 రూపాయల	
కిచ్చుటకు 20,000 వాటాలకు	22,851
	37,890

నెల 20 రోజులను యంత్రములపనిచేయునట్టిది ఈ లెక్కలను తయారుచేయబడిన గాని వట్టము ప్రకారము ప్రతి నెల లోను కొన్ని దినములు మరల మూడునెలలు యుండును. అదిగాక సమీపమున రామచంద్రులు మునుగువానిని బట్టిగూడ మూడునెలలను

అంతలను సగము తయారు యిచ్చుట వలసివచ్చును. మూలము యంత్రములకు ప్రతి ఒక రూపాయకిని వాటాదారులకును ఏకైకమును 1-9-0 ముట్టును. ఇతర వ్యయములు 2-10-6 అగును.

రాట్టములు

ఈ 20 లక్షల రూపాయలలోను రాట్టములమీద పని చేయించినా కలుగు ఫలితమును మనము ప్రకటించవలసియున్నది. ఒక యంత్రములకు కట్టుబడిన 20 లక్షల రూపాయలును వినియోగము వరకును పనిని ప్రారంభించ వలసియున్నది. రాట్టములకు కట్టివచ్చిన సామగ్రితోనే పనిని ప్రారంభించవచ్చును 2,00,000 కడుపు మిల్లుల కట్టుటకు 20 లక్షల రూపాయలు కావలెను. ఒక్కొక్క కడుపుకు 100 రూపాయలనున్నది దానిని రోజుకు (20 ఎస్) 16 1/2 కులముల నూలు తయారగును రాట్టముల యంత్రములకు 100 లక్షల సబర్బుల రాట్టములు 14 గును వీ హారు రాట్టములు 20 యొక్క భారతీయ రాట్టములు 25 ను కొనవచ్చును. ఇవి మూడునెలలకు చాల ప్రశస్త మైనవలయును రాట్టములే అని పరీక్షించి నిర్ణయించబడినవి. కలపబడిన చవకగానుండునట్టి రాట్టములను పురిమిచ్చునట్టి ఒక రాట్టము ఖరీదు 5 రూపాయలకు గూడ లేక వరకు యుండును. ప్రస్తుతము 100 రూపాయలకు 16 రాట్టములను కొనవచ్చునని నిర్ణయించెను. 16 లక్షల రూపాయలకు 2,56,000 రాట్టములు వచ్చును తక్కిన నాలుగు లక్షల లోను పరిశుభ్రము చేయును సుదీర్ఘముల కొరకు 100 రాట్టములకు 40 రూపాయలవంతున 102400 రూపాయలు ప్రత్యేకించెను. మిగిలిన మూడులక్షల రూపాయలలోను ప్రత్తిని కొని నిలువచేయవచ్చును. మిల్లులకు కావలసినంత ప్రత్తిని రాట్టమున కనవలయును. మిల్లులలో (20 ఎస్) నూలుమాత్రమే తయారగు ప్రత్తినుండియే రాట్టముమీద (30 ఎస్) నూలు తయారగును. ఈరీతిగా ప్రత్తి ధరలోగూడ కేఫాయతు ఉండును. ప్రజలను బాగుగా ప్రోత్సహించుటకు పెరట్లకులవారందరును తమ స్వంత పెరట్లలోను లేదా పాలములలోను ప్రత్తిచేలను చేయుటలు చేయగలిగినచో ప్రత్తి ఖరీదులో గూడ చాల భాగము తగ్గును.

రాట్టముమీద నూలు వదులుట చాల సులభముగాను బహుత్వలలో అందరికిని వచ్చును ఒక్కొక్క కుటుంబమువారు రాట్టముమీద ప్రతిరోజునను 1, 2 గంటలు నూలువడినచో రోజుకు 20 నెలల నూలు 1 1/2 కులములు తయారగును. అరీతిగా ఒక సాగుకు (30 రోజులే అనుకొందము) 10 పానులు నూలు తయారగును. మిల్లులలో కావలసిన యితర ఖర్చులేవియును కలుగవు 25,600 రాట్టముల వలనను పని పూర్తిగా జరుగకపోయినను సరే సాగుకు కనీసము 25,60,000 పానులు నూలు తయారగును. రాట్టములకు తోడుగా తక్కి (జంధ్యాలకుదురు)ల మీదగూడ పని జరుగుచున్నచో యింకను హెచ్చుగాగూడ తయారగును ఒక మిల్లులో 360 రోజులను పని జరిగినను గూడ 29,25,000 పానులు మాత్రమే తయారగును.

అందులకు 42 ధారములుగల (20 ఎస్) 10 పానుల నూలుతో 3 అనుగుల వెడల్పున 55 గజముల పొడుగుగల బట్ట నుగాని 2 1/2 అనుగుల వెడల్పున 66 గజముల పొడుగుగల బట్టను గాని నేయించవచ్చును. నూలు సన్నముగానున్నచో పొడుగు హెచ్చును నూలు ముదురుగానున్నచో పొడుగు తగ్గును. సామాన్యముగా బీదల కందరికిని ఒక సాగుకు 10 పానులు నూలుతో నేయబడిన బట్టలు చాలును బీదలే కొట్టకొలదిగా నున్నారై రాట్టములను చేయించుటకు వ్యయపరుపబడిన ధనము గూడ మనదేశమునందే యుండును. మరల కట్టినచో ఒక్కొక్క మరకు యంత్రములకు 9, 10 లక్షల రూపాయలు విదేశములకు పోవును. అంతేగాక ప్రతి నెలకును కావలసిన ఖర్చులలో 1/2 చాల భాగము విదేశములకు పోవును. ఒక్కొక్క మరకు సాగుకు 90,000 రూపాయల బొగ్గును 24,000 రూపాయల చమురును కావలెను. మిల్లులకు కావలసిన ప్రత్తినిగూడ (లాంగుస్టాపిలు కాటను) అమెరికా, యాజ్పు, తూర్పు ఆఫ్రికా దేశముల నుండియే తెప్పించవలసి యుండును. రాట్టములకు తక్కిలిన యిట్టి దండుగలు లేనేలేవు మరకు 25000 రూపాయలు వ్యయపరచి యంత్రముల కట్టవలెను. రాట్టముల కిది అనవలయును. ఒక మిల్లుకు ఏకైకముగా వాటాదారులను మాత్రమే సాగుకు మూడులక్షల రూపాయలు వుట్టును. రాట్టములపై ఆ మొత్తము నూలువడుటకునట్టి శ్రమ కొలది కుటుంబములకు సమముగా లభించును. ఇప్పటికే మరల కొంతమంది లెక్కలేని చిక్కులున్నవి. పరిష్కారముగా వాటాదారులు, సమీపము, మిల్లులను మూడునెలల వాండ్రుతో, అపాయములు, మరలములు, మరకము వలన

కలుగు ప్రబలవస్తువు, యజమానులను పనివాండ్లను విరోధములు, ధరలు అమాంతముగా మారుట, పెక్కులేవనములు, ఖాతాలు, దావాలు, చోరీలు మున్నగు అనర్థములు లెన్నియో కలవు. గృహపరిశ్రమల సభివృద్ధి నొందించినచో యీ అనర్థము లేవియును కలుగవు.

మరలను కట్టుబడిన పట్టాములలో జనశంఖ్య చాల పెరిగిపోవుచున్నది. గ్రామములలో యిండ్లను పాలములను వదలి మిల్లులలో పనిచేయుటకు పట్టాములకు వెళ్లువారికి యిండ్లను పరిసరములను మిక్కిలి అశాస్త్రీయములుగను అసహ్యముగను యుండును తల్లులు చిడ్డలను యింటవదలి పనికొనవలసి యుండును. లేదా వారిని యంత్రములలో దున్నగొనెడిలో తమ తో పాటు ప్రతిష్ఠ మండవలసియుండును. యంత్రముల ధర్మనివలన చెట్లు బ్రదలగుచుండును. మిల్లులలో పనిచేయువారిలో చాలమంది కల్లు సారా గంజాయి మున్నగు మత్తుపదార్థములకు దాసులగుదురు. గృహపరిశ్రమగా ప్రతియింటను రాట్టములను పెట్టినచో స్వగ్రామమున యింటిపట్టున హాయిగా నివసించుచు సుఖముగా జీవించవచ్చును.

ఈ కృషి మనదేశమున చాల విఖ్యాతిని బడసి పరంపరాగతముగావచ్చుచున్న ఉత్తమమైన కృషి. ఇది గృహలక్ష్యవంటిది ప్రతి కుటుంబమువారును భక్తితో దీనిని ఉపయోగించుచున్నచో నిది శ్రమహలక్ష్యవలెనే సకలసుఖములను ధనధాన్యములను పొడిపంటల నొసంగి లక్షలకొలది భారతీయులను కాపాడును (మో. క. గాంధీ—ఎం. యిండియా 3-9-25)

ఒక గ్రామమున జరిగిన పరిశోధన

ఖద్దరు పరిశ్రమ

కోయంబూరు జిల్లాలో కానూరు అను నొక చిన్న గ్రామమున్నది. అసహాయాధ్యమము ప్రారంభ మైనప్పటినుండి యు నచట ఖద్దరుపని జరుగుచునేయున్నది. ఆరంభమునందే స్పెషల్ పనిని వదలివేసి బాలాజీరావుగారు ఖద్దరుపనిని సాగించవారంభించెను. నిరదు ప్రవిధిరాష్ట్ర ఖద్దరుసంఘమువారు దానిని స్వాధీనపరచుకొనిరి. 3000 రూపాయలు పెట్టుబడితో యిప్పుడచట వారమునకు 10000 రూపాయలు కిమ్మరుగల ఖద్దరు తయారగుచున్నది. ఇప్పుడచట సర్వజనాదరణపాత్రుడగు గోమెజుగారు (దేశీయ కై) ప్రస్తుతు యీపనిని సాగించుచున్నాడు. అతనికి మరికొంతమంది సహాయపడినచో నిర్మాణమింకను వృద్ధి నొందగలదు.

ఆగ్రామమున హెచ్చుమంది స్వయముగా నూలువడుటకు ఖద్దరు కట్టుచున్నారు. ఇదియే ముఖ్యముగా విశేషము. మొదట మూడేండ్లవరకు బాలాజీరావుగారును అతని ప్రతినిధులును పనిచేసిరి. పిమ్మట కాంగ్రెసువర్క్మదరుల ఎలయాన్స్ గోమెజుగారు పనిచేయ వారంభించిరి. అందువలన అచటనున్న నాయకరు కుటుంబములవారు రందరును స్వయముగా నూలువడక వారంభించిరి. ఆప్రాంతమున నాయకరులకే అధికమగు పలుకుబడి కలదు. వారినిచూచి గొండరులు మున్నగు యితరశాఖలవారు యుండును. స్వయముగ వడికిననూలుతో నేయబడిన ఖద్దరునే కట్ట వారంభించిరి. ధనవంతులకును మధ్యతరగతులవారికిని తీరిక విస్తారముగానుండుగాన వాద్య స్వయముగా నూలువడక వారంభించిరి.

లెక్కల వివరములు

స్వంత యుపయోగము కొరకు నూలువడకు	
రాట్టములు	
కూలికొరకు	7
మూలబడియున్న రాట్టములు	32
ప్రత్తిగింజల రాట్టములు పనిచేయుచున్నవి	10
,, మూలబడి యున్నవి	14
ఖద్దరునేయు మగములు	4
మిల్లులను నేయు మగములు	0
(1) స్వంత ఉపయోగము కొరకు నూలువడక గోరువారు తమయిండ్లలో నిలువచేసిన గింజల ప్రత్తి	56 1/2 మగుగులు
కుటుంబములు - నాయకరులు 25, గొండరులు 6, బ్రాహ్మణులు 1. ఈ 32 కుటుంబముల వారును 392 పానులు గింజ తీసిన ప్రత్తిని వేరుదరు.	
(2) వడకబడిననూలు (19-6-25)	180 1/2 పానులు
(3) ఇండ్లలో నిలువయున్న పీకులు నూలు	89 1/2 ,,
(4) నేయబడిన ఖద్దరు	450 1/2 గజములు

- (1) స్వయం సహాయక బృందాల పనులు
 (2) గ్రామీణుల కంఠ కృషి పనులు
 (3) గ్రామీణుల కంఠ కృషి పనులు

గ్రామీణుల కంఠ కృషి పనులు 100 కి 20 వంతులు స్వయం కృషి పనులనే తయారుచేస్తారు. కోతలకాలములో ప్రతిని నిలువచేసి రెండుమాడు నెలలలోపుననే దానినంతనూ నూలు వదులుచున్నారు. ఆధునికపరికరాలను ఉపయోగించి కోతలు చేయవచ్చును. ఆ గ్రామీణుల వ్యవసాయదారులందరూ కరం గనివ్రాస్తూ పండించెదరు. అందును దానినే నిలువచేసెదరు.

ఆ రెండుమాడు నెలలను స్త్రీలు తీరుబడికాల మంతయునూ నూలు వదులుచునే యుందురు. 40 రాట్లములు నాలుగు నెలలు మాత్రము దినమునకు కొన్ని గంటలనేపు తీరుగుండుట వలననే గ్రామ మొత్తమునకు కావలసిన బట్టలలో నైదవ వంతు తయారు కాగలిగెను. నిరుడు తీరిన రాట్లములలో 8 రాట్లములు ప్రతిదిన కారణముననే యీ యేడు మాల బడిన. మాలబడి యొక్క 22 రాట్లములును గూడ తీరినచో గ్రామమునకు కావలసిన బట్టలలో సగమునకు పైగానే తయారయ్యెను. అచటరంగుల సరుపాయము లేనందున నితరవర్తకుల చీరలను నేయించుట లేదు. ఇప్పుడు రాష్ట్రీయ ఖద్దరుపంపుమారు రంగులను గూడ సమకూర్చిరి. దేశీయములగు రంగులపని తెలిసిన యవకు డొక డాగ్రామమున నివసించుటకు బోడ్డువా రేర్పాటు చేసిరి.

ఒక గొప్ప కుటుంబమున కగు బట్టల వ్యయ మిదిగవ వివరింపబడెను. స్వయం సహాయక బృందముల వలననే దీని వలన తెలియగలదు. ఈ కుటుంబమునకు సాగునీరి అదాయము 6000 రూపాయలు.

- (అ) 1925 (ఖద్దరు)
 (1) 12 జులై పంచలు - కండువలు 72 గజములు
 (2) వర్షగుడ్డలు (8 తానులు) 80
 (3) కొట్టుగుడ్డలు (ఒక్కనికి) 4
 (4) దీపావళిబట్టలు ఇపు డేమియును లేవు
 (5) రెండు ఖద్దరు చీరలు 16
 (6) పది విడత చీరలు 80
 (7) రవికలు 10

- (మిల్లలకు)
 (8) వాడుకకు 12 గజములు అదనము 8 గజములు
 (నాకరులకు మిల్లవానికి)
 4 పంచలు 8 తువార్లు 20
 మొత్తము 252 225

- 1921 మిల్లబట్టలు - విడతబట్టలు
 (పురుషులకు)
 (1) పంచలు - కండువలు 72 గజములు
 (2) వర్షగుడ్డ 50
 (3) కొట్టుగుడ్డ 10
 (4) దీపావళిబట్టలు లేవు
 (5) పన్నెండు చీరలు 96
 (6) మూడు యితర చీరలు 24
 (7) రవికలు 10

- (మిల్లలకు)
 (8) మొత్తము 20
 (నాకరులకు - మిల్లవానికి)
 4 పంచలు 8 తువార్లు
 మొత్తము 802 492

(అ) ఇందులో 80 గజముల ఖద్దరును మిల్లుచీరలును మాత్రమే కొనిరి. తక్కిన బట్టల నన్నిటిని స్వయం సహాయక బృందము వారి నుండి కొనిరి. ప్రతి ఖద్దరును మిల్లుచీరల ఖద్దరును గూడ చేర్చగా మొత్తము 225 రూపాయలు మాత్రమే యైనది. విడతబట్టలకు 492 రూపాయలైనది. సాలుకు నికరలాభము ఈ కుటుంబము నకు బట్టలలో మాత్రమే రు. 250 లు లేనది. ఖద్దరును కట్ట నా రంభించిన పిమ్మట ఖద్దరుగల దక్షిణాదిచీరలను వేడల్పుపాదుగు విస్తారముగానుండు అంచులతో వతులను వీరు బహిష్కరించిరి. అట్లున్న యీ దుర్వ్యయమునందే చేరును. ఇంటిలో సోమరు లుగా నుండుట మాని స్వయం సహాయక బృందము వారి నుండి కొనిరి. అందువలననే 250 రూపాయలు కూడివచ్చెను. ఖద్దరులను ఖర్చు తగ్గును. చాలకాలమునున్నను మరీ సోమరితనము వదలిపోవును.

వీధులకిది యొక నమూనూ. ఒకరు 29 చదరపు గజముల బట్టను నేయించగా 6 రూపాయలు దానిలోనే కూడివచ్చినది. వారి కుటుంబమునకు కావలసిన 125 గజములను గూడ స్వయం సహాయక బృందము వారి నుండి నేయించబడెను. అందువలన వారికి 80 రూపాయలు కూడివచ్చెను అనగా 20 రోజుల కుటుంబపు అదాయమున్నమాట.

ఆ గ్రామమున కంతకును 7525 చదరపు గజముల బట్ట కావలెను. దానికి మృత్యు 8640 రూపాయలు. ఖద్దరు దేశమున స్థిర పడునన్నమాట నిశ్చయము. గ్రామములలో విడతబట్టలను మిల్లు బట్టలను పూర్తిగా వదలివేసిరి. ఖద్దరుతో ముదటకాలవలను దుప్పట్లను నేసిరి. పిమ్మట పంచలు ఖండువలు చొక్కానుడ్డలు మున్నగువానిని నేసిరి.

- 1 కానూరు గ్రామమున జనసంఖ్య 645
 2 మేజరుల సంఖ్య 475
 3 విడతల సంఖ్య 170
 4 ఖద్దరు కట్టువారి సంఖ్య 92
 5 తరము 2-2-100 కి 20

ఈ 92 మందియును సర్వకాలమును ఖద్దరునే కట్టెదరు. వారియింట్లలో విడత మిల్లుగుడ్డలు కనబడనే కనబడవు. తక్కిన గ్రామములందరూ గూడ కొద్దిగనో హెచ్చుగనో ఖద్దరును వాడుచునే యున్నారు.

కానూరులో బట్టలను నేయువారు నాలుగు కుటుంబముల వారున్నారు. వారందరూ ఖద్దరునే నేయుదురు. వారు 10-12 గజముల 'రాపు'లను మాత్రమే ఉపయోగించెదరు. అందువలన స్వయం సహాయక బృందము వారికి అనుకూలముగా నున్నది. కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించిన కూలికంటె యీ గ్రామము లిచ్చుకూలి కొంత హెచ్చుగా నున్నది. స్వయం సహాయక బృందము వారు సన్నదారమునే తీయుదురు గాన కొంచెము హెచ్చుకూలినిచ్చెదరు. కొందరు నగదునియ్యక కూలికింద ధాన్యము మున్నగువానినిచ్చెదరు.

కానూరుకు సమీపమునందున్న పుదురువారు గూడ నిపుడిపుడే యీ పద్ధతిని ప్రారంభించిరి. అచట 100 కి 5 మంది పూర్తిగా ఖద్దరునే కట్టెదరు. ఇంతవరకు 10 కుటుంబముల వారు మాత్రమే స్వయం సహాయక బృందము నూలు వదులుచున్నారు.

- స్వంత ఉపయోగము 12 రాట్లములు
 కూలికి 4
 ఖద్దరు మగ్గుములు 17
 మిల్లు నూలు 0
 ఇంట్లలో ప్రతినిలువ 508 పానులు
 వడికిన నూలు 115 1/2
 జూను 19 వరకు తయారైన ఖద్దరు 808 గజములు
 మొత్తము తయారుకాగల ఖద్దరు 508
 (గ్రామ మొత్తమునకు కావలసిన బట్టలో 16 వ వంతు)
 ఈ పది కుటుంబములవారును చాల శ్రద్ధతో పనిచేయుచు

ఇతరులను గూడ ప్రోత్సహింపవలయున్నారు. ఇది చాల ముఖ్యమైన పరిశోధన. అధికమైన ధనమును ఆదోళనమును ప్రకటనమును గూడ లేకుండ నెమ్మదిగా పనిచేరుచున్నది ప్రజలకు శ్రద్ధగలుగుటయే దీనికి కారణము. గ్రామముల సంఖ్య 640. కావలసిన బట్టల ఖద్దరు 8640 రూపాయలు. గ్రామములందరూ నూలువడక వారంభించినచో యీ మొత్తము వారికి కలిసినప్పుడు. ఇంతవరకు నిట్టిలాభమును కలిగించు గ్రామసహాయక బృందము మరేదీయునులేదు. సహకారోద్యమమునకు గూడ నిది చాల ఆదర్శప్రాయము. ఖద్దరు గ్రామములలో స్థిర పడినపిమ్మట స్వార్థత్యాగులగువారు పారిశుద్ధ్య సాంఘిక విద్యా విషయములను గూర్చి గూడ గ్రామములలో పనిచేయవచ్చును. ఇదియే ప్రత్యేక స్వప్రతిపాదనము. వేలకొలది గ్రామములు స్వయం సహాయక బృందములకు ఖద్దరుకట్టుటవలన నైకమత్యమును సహకారమును వృద్ధియగును. అదియే స్వరాజ్యసిద్ధి. భారతీయులు విడతబట్టలను పూర్తిగా బహిష్కరింప గలిగినంతనే ద్రిటిమ వారు చేయుచున్న అనిష్ట ప్రయత్నముల కన్నిటి కిని గూడ నిరోధము కలుగును. స్వరాజ్య మేర్పడును. కానూరు గ్రామములందరూ గూడ దీక్షగా పనిచేసెదరుగాక. పుదురువారివలె యితర గ్రామములవారుగూడ కానూరువారి ననుసరింతురుగాక (మో. క. గాంధీ-ఎం.యి.ండియా 10-9-25)

దేశబంధు వంగరాష్ట్రనిధి
 ఇంకను యానిధికి సామ్య పంపవచ్చునా అని కొంద రడుగుచున్నారు. ఉద్యోగరీత్యా గత నెల 31వ తేదీని నిధియీ యబడెను గాని పంపదలచినవారికను బ్రష్టిలకు పంపవచ్చును. శాసనసభ సామ్య పంపువారు ప్రత్యేకముగా నేమియును వ్రాయనిచో ఆసనమును నేను దేశబంధు దేశీయనిధికి పంపించుచును. (మో. క. గాంధీ-ఎం.యి.ండియా 10-9-25)

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జనవరి 1925 (16-9-25)

ఇరువదిగజముల "ఫీస్" ధరలు
 కారికొమ్మలు—22 x 22 ము. సె. సె. నా. రు. (ఎ) రు 10-8 (బి) రు 11-14 సరాసరికము రు 10-8.
 కారికొమ్మలు—22 x 22 వేరు రకములు (బి) రు 11-2, సరాసరికము రు 10-0.
 తెలుపుము—1708 రు 15-1; గ్లాస్ 9000 రు 15-9; ఎల్. ఎల్. 78 రు 11-4; ఇ. సి. 78 రు 11-12; 7578 రు 18-6; 9978 రు 11-4; 88-888 రు 16-4; బి. సి. 78 రు 11-8; 880 రు 11-2; 2908 రు 10-0; 8978 రు 11-4.

నూలు
 40 నెంబరు, సీమ (5 పాల్ కట్టుకు)—ట్రాక్ రు 6-76 చలువ రు 7-8; పచ్చరంగు రు 10-5; పడవ రు 9-5; కాల్ రు 9-6; సవరను రు 9-4.
 40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టుకు)—నత్తురము రు 12-18-0 భూగోళము రు 12-12-0; నీలవరము రు 12.
 60 నెంబరు సీమ (5 పాల్ కట్టుకు)—అడకతెర రు 19-6; నెమలి రు 19-6; "శేట్" రు 18-14; గొడ్డలి రు 11-8-6; గడ్డిబండి రు 11-8; ఎడ్డు గడ్డిమరము రు 11-6; సింహము తేటకాడు రు 11-4-0; పెనసలు రు 11-4-6.
 60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టుకు) - భూగోళము రు 18-1; నీలవరము రు 21-0.

లోహములు
 ఇనుము:—తెల్లెయను చట్టకమ్మిలు ఒక బారువలె ధర రు 29;
 ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 266; జర్మను (డిబ్ మాన్) రు 264; రాగిరేకు:—రు 280;
 టిన్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేన్ ఒకటికి) రు 19-4-0.

కలాయిపెంకురేకు:—24 "శేట్" 6" 7" 9" రు 15; 8" రు 15; 10" రు 15-4;
 సిమెంట్

పీపాకు తెలు:—
 నార్సే ఆవుమార్కు రు 10-8; "ఎస్-బేస్" రు 10-12-0; జర్మని నెమలి రు 10-2; తాళముచెప్పి రు 9-8.

రంగులు హెండ్రెడువైట్ పీపాధర
 అలిజరేక్:—20% ఆవుమార్కు రు 72; 20% నాల్గు గుడ్డుములు రు 69;
 "బ్రెక్రాఫ్ట్ పాటాన్" హెండ్రెడువైట్ ధర 88-4.

చక్కెర
 బావాసిద్ధమునకు మూట ఒకటికి ధర రు 88.
 వాయిదాధరలు:—నెట్టెంబరు రు 29-12; అట్టెంబరు రు 29-12; నవంబరు రు 29-12; డిసెంబరు రు 29-12;
 వేరుసెనగ వస్తువులు
 ఇంగ్లీషు పుట్టి గిడ్డంగిధరలు :—"మి.సి.ఎస్" రు 62, సాదా రు 58.

ఆముదపుగింజలు
 164 పానుల బస్తా గిడ్డంగిల రు 18-2;
 వేరుసెనగనూనె
 "గానుగ" రు 182; "ప్రెస్" రు 129;

ఆముదము
 రు 112 (గ్రామధర)
 పదునుచేసిన తోలు రు 1 టికి
 మొదలు వరకు
 తెల్ల మేకలు (మధ్యరకం) రు 2 0 0 రు 2 6 0
 " (వైమ్) రు 2 4 0 రు 2 8 0
 ఎడ్డుతోలు (8 మొదలు 8 1/2 రతులు) రు 0 15 7 రు 0 15 10
 " (తేలిక) రు 1 1 6 రు 1 2 8
 " బెంగుళూరు (8 మొదలు 8 1/2) రు 1 0 0 రు 1 0 4
 " " (తేలికైన రకము) రు 1 2 0 రు 1 2 6
 " (మట్టాడు) రు. 0 15 6 రు 1 0 0
 " (విజయనగరం 7 1/2 7 1/2) రు 1 0 6 రు 1 0 8
 " (ఏలూరు 7 1/2) రు 1 0 9 రు 1 1 4
 గోదోలు రు 0 9 9 రు 0 10 0
 గోదూడతోలు రు 1 0 8 రు 1 1 0
 అవుదాడతోలు 1 9 0 రు 1 10 0

ఆయుధ ప్రయోగ నిర్ణయ చట్టము

ఓ డి పో యె ను

శాంతియు యింగ్లాండునకు వైమానిక మాన్యుమే

సేల బాగుపై రైల్వేలు రేటు తగ్గించవలయును

ప్రేమ కాంక్షలు సభా కార్యక్రమము

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 15:— అసంబ్ధిత ఆమోదించబడిన ఆయుధ ప్రయోగ చట్టము, మరియెందు ఆనధికార తీర్మానములు సేడు ప్రేమకాంక్షలు సభయందు చర్చింపబడెను. హాజరుగాని బహుళతరపున యింగ్లాండునకును యిండియానకు నాయుధములను స్థాపించుటకు చెందు ప్రయత్నములను గురించి ఆలోచనలు జరుపబడుచున్నవి కపర్టిగారికి పార్లమెంటు సమాధానమిచ్చిరి. ఇన్స్టిట్యూషన్లుగా కరాచీకి విమానముల మూలమున ప్రయాణము గావించుట యొకటి. కరాచీయందు నివాసములు దిగువను నిర్మింపవలసిన బేసుకొరకులను గొనుటకు ఆర్థిక సాయసంఘ మంగీకరించెను. కొనుటకు 90,000 లు వ్యయము గుఱచియు, ఫలము హోం దొరతన మధనమును ప్రతిఫలముగాని ఆర్థికానిరేకుండ ఉంచబడును. ఇందులకు గావలసిన సామానులపై చూములు దిగువను రేటుబదింపవలసిన పనిని ప్రారంభించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వము నాల్గులక్షల రూపాయల నీయవలెను. ఈజిప్టుయిండియానుగ్గు వారమున కొకసారి వైమానిక ప్రయాణముకంటే భారమున ప్రయాణమును గావించుట దలచుచుండెదది. ప్రస్తుతము పక్షమున కొకసారి ఆర్. ఎ. ఎఫ్. చే యాజిప్టునకును యిరాకునకును మధ్య నడచుచున్న సర్వసు భా వి య ం దు యి ం గ్లా ం డు న కు బోవు మార్గము నం ది ది మ కా ము గ నుండును. ప్రస్తుతము దలంపబడుచున్న రీతిని కాంతారా కరాచీలమధ్య వారమున కొకసారి నడచుచుండును. మార్గమును సర్వేచేసి రిపోర్టుచేయుటకు కొలదికాలములో వైమానిక మంత్రివర్గము నొక సర్వే పార్టీని బంపుచున్నది.

ఈమార్గమును నడపుటకు యింగ్లాండుదొరతనము సామ్రాజ్యవైమానిక కంపెనీలో ఒడంబడిక చేసెను.

దోపిడి భాగస్వాములు

ఈదోపిడిలో పాల్గొనిన సివిలు కాఫోద్యోగులకు గల అర్హతతో సమానమైన సాంకేతిక అర్హతలు గాని యిండియాలోని అర్హతలు గాని ఉన్నయెడల ఆర్థికంను ఫాక్టరీలందు గల నివేదియను గెడెటెడు ఉద్యోగులకు గూడ సీదోపిడియందు భాగమును బంట్లపెట్టుటకు యిండియా దొరతనము యోచించుచున్నదని ప్రధాన సేనాధిపతి సమాధానమిచ్చెను. దొరతనమీ విషయమై తీర్మానమున కెప్పుడుచుచ్చునదియో చెప్పవలెదను. భారతదొరతనముయొక్క ప్రపోజన్సు భారతకార్యదర్శియగుట చెప్పబడును.

వింతనూతన జాతి

సభ పక్కననవుపుండ దక్షిణ మలబారు అడవులందు వింత నూతన జాతిని గనుగొనబడినను విషయము దొరతనమునకు యింకను తెలియదనియు, అచటి అధికారులు వర్తమానముంపలేదనియు సర్ పజ్జీచాలసేనగారు సమాధానమిచ్చిరి. విచారణలు జేయబడును అని చెప్పబడినది.

సార్వభౌముని రాక

గతసంవత్సరము ఫిబ్రవరి 5 వ తేదిన రైల్వే తాబేదారి ఉద్యోగిగల యిబ్బంది దులను విచారించవలసినదని భారతకాన సభ గావించిన తీర్మానమును యిండియా దొరతన మాజాడింప జాలకుండెననియు, తీర్మానముపై గావించబడిన చర్చనుగించి రైల్వేపరిపాలనలకు చెల్లపబడుననియు సర్ దేవ ప్రసాద సర్వాధికారికి హాజోగారు సమాధానమిచ్చిరి. సార్వభౌముడు భారతదేశమును సందర్శింపనున్నాడని బయలుదేరిన వసంతుల సత్వము తమకు చెప్పియదని కపర్టిగారికి చెల్లబడినది.

ప్రజాయత్నము చేయబడిన శాఖల విషయమయి

విచారణ గావించగోరుట

1921 సంవత్సరమునుండి ప్రజాయత్నము చేయబడిన శాఖలయందు ఎంతవరకును కేంద్రప్రభుత్వము పనులను నిర్వహించెను. ఆపనుల స్వభావమెట్టిదయో, అధికార విభజన నిబంధనల క్రింద వెంటకేటకును యింకను బనుల గావించవలసియున్నదో దిలకింపుటకు విచారణను సల్పవలసినదని సర్ దేవ ప్రసాద సర్వాధికారి దొరతనమును గోరెను. ప్రజాయత్నము చేయబడిన శాఖల నిర్వహించిన బనులను తెలసికొనుటకు దిలకింపుటకు విచారణ జరుగవలయునని తన ఆభి

ప్రాయముని సర్ దేవ ప్రసాద సర్వాధికారి తీర్మానమును ప్రతిపాదించెను. తెంగాలు, మధ్యపరగణాలందు సహితము మంచిని ర్యాంకార్యములు రాష్ట్రములందలి ప్రజాయత్నము గావించిన శాఖలందు జరుగుచున్నవి దెలిసికొనుటకు సంకేతముగ నున్నదని సర్వాధికారిగారు నడివిరి. ముఖ్యముగ, ఆరోగ్యము, పారిశుధ్యము, విద్య, వ్యవసాయశాఖలందు విస్తారముగ యింకను మధ్యపరగణాలందు కృషిసల్పవలసి యున్నదని సభ్యుడునుడిచెను. దేశమునకు అటపట్లను వ్యవసాయపరిశ్రమయందు కేంద్రప్రభుత్వము ముఖ్యస్థానమును దీసికొనవలయునని రాజప్రతినిధి చెప్పెను. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు గావించు ప్రయత్నములతో కేంద్రప్రభుత్వము గలసి పనిచేయవలయును. వ్యవసాయభివృద్ధికిని, అటవికాభివృద్ధికిని, సర్ బి. ఎన్ కర్కగారు గావించిన కృషిని సభ్యుడు ప్రశంసించెను. ఇండియా పరిపాలన చట్టమునందు యాయబడిన సావకాశముల నుపయోగించుకొని విస్తారమింక నీ శాఖలందు కృషిచేయవలసి యున్నది.

సర్ ఉమార్ హయతుల్లానుగారి ప్రతిఘటనము

తీర్మానమును ప్రతిపాదించుట కంటే ప్రశ్న వేయుటచే సభ్యుని ఉద్దేశము సేరవేరుననిచ్చి సర్ ఉమార్ హయతుల్లానుగారు సర్వాధికారి తీర్మానమును ప్రతిఘటించెను.

సర్ దేవ ప్రసాద సర్వాధికారిగారు గోరుబొట్టకాండుపేటలు సమాజేశమునకుగాని లేక సభ్యుడు గోరు జాతీయ కన్వేషనునకు గాని నుపయోగించునా యని కె. సి. రాయగారు సందేహించిరి. సభ్యుడు గోరునది గత సంవత్సరమును ముడ్డిమేను కమిటి విపులముగ గావించిన విచారణయందు గలదు. రాష్ట్రీయ కాసనములందు గావించబడు చట్టములపై కేంద్రప్రభుత్వమునకు పేత్తనము గలదు. ఈ పేత్తనమును వినియోగించుట యందు కాసనమును వ్యాఖ్యానమును గావించుటయందు తెంగాలు దొరతనము మాత్రము సరియగు వాదనను గావించిన కమిటి యెదుట స్పెంసుగారు చెప్పిరి. బర్మా, మధ్యపరగణాలందు యిబ్బందిల నెరిగించెను. చట్టమును విచారించుటకు గడు స్వల్పముగ నీయబడినది యిండియా దొరతనము జొడ్డుపన్ను చట్టమువిషయమై ఆక్షేపించెను. నూతన సంస్కరణముల ఫలితముగ రాష్ట్రీయ విషయములందు గావించు కాసననిర్మాణ భార్యత రాష్ట్రీయ సభలపై బడినదని తలంపబడినది స్థానిక దొరతనము తలంచినది తుమార్చు గోరెను. కేంద్రప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రీయ చట్టములపై స్వల్పముగ అధికారము గలదని రాయగారునుడిచిరి. భారతీయులకు హోయ, ముఖ్యముగ ఒక సంఘము వారికి యిబ్బందిని గలుగజేయుటకు ఒక కాసనసభ ఒక చట్టమును దయారుచేయుచున్నది. ఆ చట్టము వైసురాయి ఆమోదమునిమిత్తము బంపబడినది. తుదకు రాజప్రతినిధి అధికారముల సర్వ సామాన్యముగ భారతీయులకు లాభము గలుగునీరీతి ఉపయోగింపబడును. ఈ విషయమై మార్పు ఆవశ్యకము గాన్పించదు. ప్రజాయత్నముగావించిన శాఖలందు రాష్ట్రీయ పన్నుల విషయమై యిండియా దొరతనమునకు అధికారముగలదు. బ్రాహ్మణుల చేయబడిన శాఖలపై యిండియా దొరతనమునకును భారత కార్యదర్శిని కొంతవరకు పేత్తనము గలదని జాన్సుగారు ముడిమేను కమిటియెదుట చెప్పిరి. పరిపాలన వృష్టిని బట్టిచూడ తిరిగి విచారణగావించుట యందు లాభ మేమిగలదు? వ్యవసాయము గలదు. యందు విషయమై భారత ప్రభుత్వ వ్యవసాయ సలహాదారుడగు ఉద్యోగి శ్రద్ధజాపుచున్నాడు. రాష్ట్రీయములందలి మంత్రుల బాధ్యతలతో రాయలకమిషను జోక్యమును గలిగించుకొనుటను ప్రతికలు గర్హించుచున్నది. మంత్రులకు ప్రస్తుతమందుగల అధికారము కంటే వారధికాధికారము నిష్పడు కొరుచున్నారు.

తీర్మానము దొరతన మంగీకరించెను

కొన్ని మినహాయింపులపై క్రేరారుగారు తీర్మానమును ప్రభుత్వముతరపున అంగీకరించెను. రాయగారు చెప్పిన విషయము లెంతవరకు ఆపదలకు ఎడమిచ్చునో యోచించవలసినదని సభ్యుడు కోరెను. రాజ్యాంగమందు మార్పులు దొరతనము గావించవలయునని దేవ ప్రసాదగారు గోరుటలేదని తాను గ్రహించుచున్నట్లు క్రేరారు గారు నడిచిరి. రావతినిధి కి గల అధికారములను తగ్గించుటకు వీలులేదు. ఈ మినహాయింపుపై కేంద్రప్రభుత్వము గావించవలసిన భారములు గలవు. పరిశీలనలనుబట్టి అట్టివిచారణను సల్పుట యిండియా ప్రభుత్వమునకు సాధ్యమును అనుష్ఠానీయమును నైనచో విచారణ సల్పుటకు యోచింపబడునని క్రేరారుగారు చెప్పిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

గౌ. లాలా రామచరణదాసుగారి తీర్మానము

అయిదువందల మైళ్లకు అంతకు మించిన దూరమును రైల్వే గొనిపోబడు జేగనుబరువుయొక్క సేలబొగ్గుపై ప్రత్యేకముగ నభారేటులను నీయవలసినదని లాలా రామచరణదాసు గారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. సేలబొగ్గు పరిశ్రమయొక్క ప్రాముఖ్యమును లాలాగారు సుష్టికరించిరి. దేశమునందు చెక్కు-భాగములందు సేలబొగ్గుగలదు. పరిశ్రమ ఉపయోగము నిమిత్తము తగినంత బొగ్గు చౌకగ లభించుటలేదు అందుచే దేశముందు, ముఖ్యముగ ఉత్తర హిందూస్థానముందు పరిశ్రమలకు చాల యిబ్బంది గలుగుచున్నది. బొగ్గును హెసికొనిపోవు

టచే రైల్వే నష్టము వచ్చుచున్నది. పరిశ్రమాభివృద్ధికి నుకూలముగ మోతలేటు నమూలుచేయవలయును. బొగ్గుగనులందుండి దూరమునకు గొంపోబడు సరకుపై నూటికి రూ. 25 రూపాయల దగ్గించినను కేంద్రప్రభుత్వమునకు నష్టమురావని సభ్యుడు నడిచెను. కలకత్తానుండి ఎగుమతిచేయబడు బొగ్గుపై ముదరానీయట్లను యిటీవల చట్టము ఆమోదించబడినది. పదిలక్షల టన్నులబొగ్గు మాత్రమే ఉత్తరహిందూదేశమున కెగుమతి చేయబడుచున్నది. తాను విశేషముగ నభా జూపింపమని గోరుట లేదని సభ్యుడు నడిచెను. ముడివస్తువులు, తయారుచేయబడిన వస్తువుల మోతపై తాతాకంపెనీకి ముదరాయ జూపుట కంగీకరించి వందలకును, విదేశముల కెగుమతిచేయబడు బొగ్గుపై ముదరానీయట్లను అంగీకరించుటచే సభ్యుడు సంతోషించెను. భారత పరిశ్రామికాభివృద్ధికొరకు సరకులమోత రేటు మిక్కిలి తగ్గించవలసి యున్నదని టారిఫుబోర్డు సీమనున్నము పరిశ్రమను గురించి గావించిన విచారణ నివేదికయందు రిమార్కు గావించెను. చౌకగా సేలబొగ్గు లభించనందున సేలకొరిది హెక్టోరిలు నిద్రపోవుచున్నవి. తాను గోరు సౌకర్యములను గావించుటకు విచారణ మనావశ్యకమని సభ్యుడు చెప్పెను. తినుబండారము లెగుమతిలేని మాంద్యసమయముందు తాను నభారేటులను జూపవలసినదని గోరుచున్నాననియు, 1919 వ సంవత్సరమునందుగల ప్రాతరేటులను వనూలుచేయవలసిన దని గోరుచుంటినియు సభ్యుడు గోరెను.

డా॥ ద్వారకనాథ మిత్తరుగారి నవరణ

వర్తకము మందముగ నున్న కాలమందు చూడువందల మైళ్లకు దైగ తీసికొనిపోబడు బొగ్గుపై ప్రత్యేకపు సౌకర్యములను జూపుచు రేటులను దీసికొనవలయునని డాక్టరు ద్వారకనాథ మిత్తరుగారు తీర్మానముపై సవరణ ప్రతిపాదించిరి. సాధ్యమునంత వరకు వీలుగలచోటు లందెల్ల దేశీయ పరిశ్రమ లభివృద్ధి బొందుటకు రైల్వేలు మాడవలయును. అధిక కష్టముపై తెంగాలునందలి సేల బొగ్గు వర్తకము నడపబడుచున్నది. సేల బొగ్గు పరిశ్రమక్షేమముకొరకేకాక, దానిపై ఆధారపడియున్న యితర పరిశ్రమల లక్షణము నిమిత్తము ముఖ్యముగ సేలబొగ్గు పరిశ్రమను రక్షించవలసియున్నది. ఉత్తర హిందూస్థానమునందలి పరిశ్రమాభివృద్ధికి అనుబంధమున సేలబొగ్గుపై రేటు ప్రతిబంధకముగ నున్నదని యిటీవల అసోసియేటెడ్డు వాణిజ్యసంఘము తీర్మానించెను. దూరము గొంపోబడు బొగ్గుపై మోతకూలి చాల వరకు దగ్గించవలయునని ద్వారకనాథ మిత్తరుగారు నడిచిరి.

ప్రభుత్వము యొక్క ప్రతిఘటన

దొరతనము తరపునహాజోగారుతీర్మానమును ప్రతిఘటించెను. సేలబొగ్గుపై మోత రేటును తగ్గించుటకు దొరతన మంగీకరింప జాలదనియు, ప్రభుత్వము ఆపలందించ విధానమందు ప్రస్తుతము మార్పులను గావించుట కంగీకరించదనియు హాజోగారు నుడ్చిరి. దూరము గొంపోబడు సేలబొగ్గుపై మోత చార్జీని దగ్గించుటకు దొరతన మాలోచించుచున్నది. సాధ్యమైనంత త్వరితముగ రేటును తగ్గించవలయునని ప్రతిపాదకుని అభిప్రాయమైనచో, దొరతనముయొక్క అభిప్రాయము సభ్యుని అభిప్రాయముతో నేకీభవించుచున్నది. ఒక స్కేలు ప్రకారముగ బొగ్గుమోత రేటును తగ్గించుటకు దొరతనము జూచుచున్నది. గత సంవత్సరములో బోల్షిమాడ గడచిన అయిదుమాసములందును రైల్వేల ఆదాయము రూ. 125 లక్షలు తగ్గెను. తట్టుబడి ఖర్చులను దగ్గించుట సాధ్యముకాదు. అసంబ్ధియందు సర్ ఛార్లెసుయిన్నీసు గారు మడిచిన ప్రకారముగ, నాల్గువందల మైళ్లకు హాటిస దూరమునకు గొంపోవుటకు నూటికి రూ. 10 లు తగ్గించినను రూ. 80 లక్షలు నష్టమువచ్చును. ముందు సెలలో రైల్వే కాన్పరెంసు సంఘముతో దొరతనముసంప్రతింప తలచెను. దూరము గొంపోబడు సేలబొగ్గుపై మోతకూలి తగ్గించవలయునని దొరతనము అంగీకరించుచున్నను ప్రకృతమందు తీర్మానమును దొరతన మంగీకరింపజాలదు.

సేత్నాగారి ఆశాభంగము

దొరతనముయొక్క సమాధానము సేత్నాగారి కాశాభంగము గావించినది. తాతాకంపెనీకిని, మరి యితర కంపెనీలకును జూపబడిన నభారేటులు సౌకర్యములు గాగ వ్యాపారపద్ధతియైనయెడల, యితరులకు యీ సౌకర్యములను జూపుటయందు అభ్యంతర మేమిగలదో తనకు బోధపడవచ్చుదని సేత్నాగారు నడిచిరి. ఈవిషయమై హైదర్ నుమాత్రమేగాక యూరోపియను వాణిజ్యసంఘములుగూడ యేకీభావమును జూపుచున్నవి. నూటికి పదిరూపాయలు ఉత్తరయిండియాకు గొంపోబడుబొగ్గుపై దగ్గించినచో పదిలక్షలమాత్రమే నష్టము గలుగును. ఆదాయము తక్కువగ నున్న కాలమందు ముప్పదిలక్షల రూప్యములను రయిల్వేలు బోగొట్టుకొనజాలవని హాజోగారు నడిచిరి. పరిశ్రమలకు గలుగు లాభముతో నాలోచించిన యెడముప్పదిలక్షలు నష్టమని యెంచజాలము. బొగ్గుపై రేటులనుదగ్గించుటకు దొరతనము యోచించుచున్నదని హాజోగారు చెప్పి సభ్యుల కన్నీరును దుడుచుచున్నారు. కాని ఎప్పుడు తగ్గింపనదియు దొరతనసభ్యుడు చెప్పడయ్యెను అని సేత్నాగారు నడిచిరి.

సేలబొగ్గుపై మోతకూలి దగ్గించి ఉత్తరయిండియా యందలి పరిశ్రమలకు సహాయ విషయవలయు నను అభిప్రాయ

ముతో శిక్షింపబడుచున్నది. హైదరాబాద్ యిచ్చిన సమాఖ్యనుపై తీర్మానము నామోదింపవలయునని కొంతమందికి భయపడెను. తీర్మానమును తీర్మానించునని మేజరు అక్బరు ఖాను గారు నడిపిరి.

తీర్మానమును గట్టిగా సర్ ఉమారు హుస్సేన్ ఖానుగారు బలపరచిరి. అనధికారసభ్యులందరు సేకరణము గనుండవలయుననియు, దొరతనము లొంగవలయుననియు సర్ ఉమారు హుస్సేన్ ఖానుగారు నడిపిరి. ఈ విషయమును భారతీయులందు భేదాభిప్రాయము లేదు.

సర్ మేనగీ దాదాభాయి

హైదరాబాద్ దెల్లిన అంశములను అంగీకరించి, రైల్వేల ఆదాయముతో బోల్చిమోచినయెడ ముప్పదిలక్షలవ్వములెక్కులేదని సర్ మేనగీ దాదాభాయిగారు నడిపిరి. దూరముగ గొంపోబడు బొగ్గుపై స్వల్పముగ రేటుతగ్గించినయెడ దొరతనమునకు విశేషము నవ్వము రాదు. తగ్గించుటలు ఎప్పటినుండి ఉపక్రమించబడుచున్నది తీర్మానమును దుపహరింపలేదు. తీర్మానము స్వల్పముగ లేదు. ఈతీర్మానమును అంగీకరింపబడినచో ముందు నెలలో జరుగనున్న రైల్వేకాన్ఫరెన్సు సంఘమునందు యిచ్చిన యమె చర్చింపవచ్చును. కాబట్టి తీర్మానమును దొరతనము అంగీకరింపవలయునని సర్ మేనగీ దాదాభాయిగారు కోరిరి.

విదేశములకు నెలబొగ్గు రవాణాచేయబడుట యందు దొరతనము రూ. 22½ లక్షలను త్యజించుటకు అంగీకరించి స్వల్పసౌకర్యములను గావించుట కేలదొరతనముంగీకరింపదని లాలా రామచంద్రాచారి గారు ప్రభుత్వమును బ్రతిపదించెను. బొగ్గు రేటు తగ్గించుట చే బొగ్గు పరిశ్రమ అభివృద్ధి అగుటకు సాధనముగ నుండును. ఈతీర్మానమును ఓడగొట్టుటకు దొరతనము అధికార బలమును సయోగించవలదని లాలా రామచంద్రాచారి గారు కోరిరి.

తీర్మానము అంగీకరింపబడెను

దాక్టరు ద్వారకనాథ మిత్రుగారిసవరణ ఓడిపోయెను. మొదటి తీర్మానము అంగీకరింపబడెను. తీర్మానముపై వోటు చేయవలయునని దొరతనము కోరలేదు.

తదనంతరము ఫలహారము నిమిత్తము సభ లేచెను.

రాజప్రతినిధి సందేశము

ఫలహారానంతరము స్టేటు కాంసిలు సమావేశమైన పిదప 16 వ తేదీ గురువారమునాడు ఉదయం 11 గంటలకు స్టేటు కాంసిలు సభయందు సభ్యులను హాజరుకావలయునని రాజప్రతినిధి పంపిన సందేశమును కాంసిలు అధ్యక్షుడు సభ్యులకు చదివి వినిపించెను. సభయందు అనధికార సభ్యుల సంఖ్య పంచబడెను.

ఆయుధప్రయోగ నిర్ణయచట్టము

తన ఆయుధప్రయోగ నిర్ణయ చట్టముపై జరుగు చర్చను వినుటకు డిల్లీ రంగారామిగారిచర్చ ముగియుటకు పూర్వము గోరీలో గూర్చుండిరి.

గౌ. వే. రామదాసు పంతులుగారి ఉపన్యాసము

ఆయుధప్రయోగముచేసేందుకును దరిమి వేయుటకు పూర్వము కొన్ని పరిశీలనలందు ముందుగ హెచ్చరిక గావించవలయునని సెప్టెంబరు 9-వ తేదీన భారతకాన్ఫరెన్సు ఆమోదింపబడిన చట్టమును యోచించవలయునని గౌరవనీయులగు వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు ప్రతిపాదించిరి. ప్రతిపాదనపై రామదాసు పంతులుగారు ఏబదినిమిషములకు మాట్లాడుటకు తీసికొనిరి. చట్టముయొక్క చరిత్రకు వివరించి సభ పుట్టుక కాలముందుండియు విషయమును గురించి యోచించుచున్నదని రామదాసు పంతులుగారు నడిపిరి. స్టేటు కాంసిలుయొక్క అరంభ సమావేశముందు 1911 శ్రీనివాసరావుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము యీ చట్టమునకు బీజ్జీత్వ తీయనియు గతనాలుగు సంవత్సరములందుండి పరివర్తనకు నొంది చట్టరూపమును ధరించిన భారతకాన్ఫరెన్సు ఆమోదింపబడిన చట్టమును తుది సమావేశముందు ఆమోదింపవలసినదని రామదాసు పంతులుగారు స్టేటు కాంసిలు సభ్యులనుగోరిరి. తనపటి దుర్మార్గులగు స్వరాజ్యవాదులు యీ చట్టముయొక్క నిర్మాతలని దలంచవలదు (సభ్యులు) ప్రభుత్వముయొక్క బలమును అంగీకరింప అంత అయినను తగ్గించుట కొల్లని కెటు ఆనరబిలు వి. ఎస్. శ్రీనివాసరావుగారు వాసుబాదూరు రంగారామిగారు యీ చట్టమునకు జనక్తులు. సర్. పురుషోత్తమదాసు, సర్. శ్రీనివాసరావుగారు వంటి వారితో చట్టమును బలపరచుచున్నార. పదమాడు హెచ్చరిక చే చట్టము భారతకాన్ఫరెన్సు ఆమోదింపబడిన అనంతరమైనంతకంటె అధికమగుబలమును సుద్యోగులు ఉపయోగించుటకు ప్రభుత్వముంగీకరింపదని రామదాసుగారి యుక్తి. సంఘమునకు గలగు అధిక ఆపాయమును తప్పించుట కవసరమైనంతకంటె సభిప్రకాశనమును దొరతనముగావించుటకు బాల్యనశాలలని సభ్యుడెరుంగును. కాని జరియను బుఖాలాఖాన వటిదురంతములను ముందు జరుగకుండజేయుము

సజలయందు తీవ్రముగ శోధింపబడు. భూమిదయ, అవసరము అను ఎల్లరను గుర్తించునామ్రములపై చట్టము ఆమోదింపబడెను.

ఆయుధప్రయోగ నియమములు

ఆయుధాధారమునా స్త్రీ అను అవసర సందర్భమైనప్పుడే తుపాకులను ప్రేల్చి గుంపును దరిమి వేయవలెను. ఆయుధ ప్రయోగము గావించుటకు పూర్వము తొలగిపోవునని గుంపునకు ముందుగ హెచ్చరిక ఉద్యోగులు గావించవలయును. అక్రమ సంఘమును ఆయుధప్రయోగముచే దరిమివేయబడిన వెంటనే ఆయుధ ప్రయోగము గావించుటకు హుకుంయిచ్చిన ఉద్యోగి సమాపమందున్న మొదటితరగతి మేజర్స్ తీసుకుకొని స్థానిక ప్రభుత్వమునకుగారి రిపోర్టును దాఖలు చేయవలయును. అక్రమముగ ఆయుధ ప్రయోగముచే గాయము లొందిన వ్యక్తిగాని లేక గాయములు దిని మదనైన మైనదయొక్క సందర్భముగాని (గార్డియన్) స్థానిక ప్రభుత్వపు టుత్తరువు నొందకయే కేసుచేయ నధికారము గలదు. అనవసరముగ రక్తపాతమును లేకుండ జేయుటకును నిరాధారముగ ఆరోపణముల నుండి ఉద్యోగిని రక్షించుటకును నిర్దోషులకు వారలను అక్రమ ఆయుధ ప్రయోగమువలన గలగు భాదలనుండి గాపాడుటకును ప్రతి సెక్షనును చట్టమునందు చేర్చవలసిన ఆవశ్యకత గలదని రామదాసు పంతులుగారు సువ్యక్తముజేసిరి. గవర్నమెంటు ఉద్యోగులను రక్షించుటకు చట్టమునందుగల నిబంధనలను వివరించినపిదప సుప్రసిద్ధ యింగ్లీషు న్యాయమూర్తులభిప్రాయములను శ్రోతగావించిన అనంతరము ఆయుధప్రయోగ నిర్ణయచట్టమును గురించి యోచించవలసినదని రామదాసు పంతులుగారు కోరిరి.

ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షనము

రామదాసు పంతులుగారిధారాశక్తి వక్రత్వమును మెచ్చి, దొరతనమునకుగలదయంతోకరణమును, సానుభూతిని దెల్పి, తీర్మానమును ప్రభుత్వసభ్యుడు శ్రీరామగారు ప్రతిపక్షించిరి. దొమ్మియందు ఉద్యోగి శాపకరించిన దురుకు, మెలకువ; సాహసము విశేషముతో, కాంతముతో గూడిన పని. ఈ సర్వవిషయములందు ఉద్యోగి కార్యభారమును చట్టము అధికము జేయుచున్నది. ఇంగ్లాండునందు గల చట్టమురీతిని యీ చట్టము నిర్మింపబడినదని డెల్టబుకుమండెను. యింగ్లీషు కాననుప్రకారము అల్లరిని ఆచివేయుట యింగ్లాండునందలి ప్రతిపక్షునియొక్క బాధ్యతయై ఉన్నది. మేజర్స్ తీసుకుకొని ప్రకటన చదువబడిన పిదప కడకుండ నుండువాడు సేరకుడుగ యింగ్లీషు కాననుమెంచుచున్నది. ప్రకృత చట్టము కాననుప్రకారముగ సంచరించువానిని రక్షించుట లేదు. అది ఉద్యోగిల సంతకంపై కాపాడుట లేదుకాని అది దొమ్మిచేయువారలను రక్షించుచున్నది. ఈచట్టము యొక్క ఫలమేమన, ఉద్యోగులవిశేష జ్ఞానమున శివశేషివారలను యంత్రములుగ మార్చును. అంతియకాక దొంగల ంపులను దరిమిలేమి పోలీసు ఊరకొనియుండవలసి నవ్వను. చట్టము ప్రకారముగ రిపోర్టు ముఖ్యమైనము. అది 24 గంటలలో స్థానిక ప్రభుత్వమునకు దాఖలుచేయవలయును. దొమ్మివిషయమే పరిశీలనకు దెలిసికొనుటకు మూడునాలుదిన్నములు బట్టును. 25 గంటలలో తయారుచేసిన రిపోర్టుయొక్క లాభమేమి? అంతియకాక రిపోర్టు పబ్లికేషన్ మెంటుగ నుండవలయును. దానిని తయారుచేసినవారిమీదనే అది ప్రయోగింపవచ్చును. ఏలన, చట్టము నందలి తుది నిబంధన ప్రకారముగ స్థానిక ప్రభుత్వముయొక్క అనుమతిలేకయే, ఉద్యోగిపై అభియోగము చేపట్టును. క్రిమినలుకోర్టులో తనపైననే ఉపయోగించుటకు పరిశీలనకు ఏ ఉద్యోగియైనను రిపోర్టుచేయునా? తుపాకులను తప్పుగా ఉపయోగించిన ఉద్యోగిపై అభియోగము దెచ్చుటకు పూనుటయందు న్యాయముగాని, విశేషముగాని తుది నిర్బంధముజూపుటలేదు. అట్టి నిర్బంధముచే ఉద్యోగుల పుడు సాంధ్యమున సందర్శన గోలుపోయెదరు. ఈవిషయమును ఇంగ్లాండునకును భారతదేశమునకును భేదముగలదు. భారతదేశముందు జరుగు దొమ్మియందు మతావేశము గలదు. అది చట్టములకు చాలకాలము పట్టును. అది చట్టమునందగనే తుపాకులు అన్యాయముగ ప్రెస్చురడెనను వదలి కోర్టుభావములను బురికొల్పును. సమయమునుబట్టి పగ దీర్చుకొనుటకు వేచియున్న వారల జాతిని ఉద్యోగులను ద్రోయుటకు రామదాసు పంతులుగారు జూచుచున్నారు. చట్టము ఆమోదింపబడినచో, లా ఆర్డరులను కాపాడువారలకు ప్రోత్సాహము తగ్గి, కాననులను ధిక్కరించు వారలకు ప్రోత్సాహము గావించును అని దొరతనసభ్యుడు శ్రీరామగారు దెల్పిరి.

చట్టమును బలపరచును, ప్రతిపక్షించుచును సర్ మేనగీ దాదాభాయి, సయ్యద్ రాజాల్, ప్రధానసేనాధిపతి, సేత్తా, సర్ ఉమారు హుస్సేన్ ఖాను, పి. సి. దత్తగారు ఉపన్యసించిరి. ప్రతిపక్షులకు సమాధాన మిచ్చును రామదాసు పంతులుగారు దీర్ఘపద్యమును గావించిరి. చర్చను శ్రేణాక్షగారు సంగ్రహముగ వివరించి రామదాసు పంతులుగారి తీర్మానమును బ్రతిపక్షించిరి.

గూడుగంటలసేపు రామదాసు పంతులుగారి తీర్మానముపై చర్చజరిగిన పిదప స్వరాజ్యవాదియగు రామదాసు పంతులు

లుగారు రంగారామిగారి ఆయుధ ప్రయోగ నిర్ణయ చట్టముపై గావించిన ప్రతిపాదన ఓడిపోయెను.

17-వ తేదీన రాజప్రతినిధి స్టేటు కాంసిలు సభయందు సభ్యులనుచేదరు. (ఆ. ప్రె.)

40 వ కాంగ్రెసుసభ

అధ్యక్షుల

కాన్పూరు, సెప్టెం 16-40:- కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులకు మొత్తముమీద 18 రాష్ట్రములు మనుష్యులను పేర్కొన్నవి. వానిలో 10 రాష్ట్రములు సోషలిస్టుల కొరకును (8) రాష్ట్రములు యస్. సి. కేల్కారు గారికొరకును పోటీయైనవి. మధ్యరాష్ట్రములు మరాఠీమహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయ సంఘములు కేల్కారుగారిని నియోజించినవి. కర్నాటక బీహారు శిల్ప సంయుక్తరాష్ట్రములు జొంబాయి సింధు, అజ్మీరు, అస్సాము పం జాబు, దుర్గ, లా వారు సో జి నీ డే వి గారిని కోరుచున్నారు. తక్కిన రాష్ట్రములను కొద్దికాలములో తమ వాసులను తెలియజేయును. ఆ. భా. కాంగ్రెసులో సమావేశమైన పిమ్మట సన్యాససంఘమువారి తీర్మానము బయల్పడును.

చందాలు

ఇంతవరకు సన్యాససంఘమువారు కాన్పూరు నగరము నుండియే చందాలను వసూలుచేయుచున్నారు. సెప్టెంబరునుండి రాష్ట్రములో మరెన్నిచోట్లకుగూడ పోవుచున్నారు. ఇతర జిల్లా పట్టణ కాంగ్రెసు కమిటీలవారు ను యిట్లే కాంగ్రెసు కొరకు చందాలను వసూలు చేయుదురుగాకయని సన్యాససంఘమువారు కోరుచున్నారు.

వలంటీరులు

జేయిమండి వలంటీరులను చేర్చుకొనవలసినదని ఆడుగ, కొన్ని దుర్మహులు పాడమినవి. ఇది సంయుక్త రాష్ట్రములకొరకే యుద్ధశిలంపబడినది. కావలసిన సంఖ్య నీ రాష్ట్రమునుండియే వలంటీరు బోర్డువారు చేర్చుకొందురు. వీరికి కొంత శిక్ష నొసంగవలెనని బోర్డువారు తలంచుచున్నారు. ఇందుకొరకు జేరువేసుచోట్ల కాంగ్రెసు లేర్పరు పబడును.

ప్రదర్శనము

శిష్టసహాయ రామస్వరూప్ గుప్తాగారు ప్రదర్శనసంఘముపని చూచుచున్నారు. వీరు పండిత జనపరలాల్ సెహ్రాగారి సాయముతో ప్రదర్శన వస్తువులను పంపవలసినదని ఫరంలు ప్రాయశుచున్నారు. ఈ ప్రదర్శనలో చిత్రకళాభాగం కూడనుండును. దీనిపై లక్ష్మీచిత్రకళాప్రదర్శనమునకు జాయంటు సెక్రటరీగానుండిన రాయకృష్ణదాసుగారు (బహారసు) తనిఖీచేయుదురు. దుకాణములు కావలసియున్నవారు ప్రదర్శన కళా కార్యదర్శికి వ్రాసుకొన వ్రాశుటలు. (ఆ. ప్రె.)

ప్రభుత్వ ఆయుధాగారములో దొంగతనము

లాహోరుజిల్లా రామారు గ్రామములో ప్రభుత్వము వారి ఆయుధాగారములో సెప్టెంబరు 16 తేదీ రాత్రి కొంతమంది దొంగలు తాళములు బ్రద్దలుకొట్టి ప్రవేశించి కొన్ని పిస్తోలును ఆభరణములను బట్టలను నల్లముందు దొంగించిరి. పోలీసువారు విచారించుచున్నారు. కాని యంతచరకు దొంగలు పట్టుబడలేదు (ఆ. ప్రె.)

మద్రాసు అండు సదరన్ మరాఠా

రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్ (ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కోలేటు చేయబడినది.

నోటీసు

వాలాజాగోడ్డు, రియలం స్టేషనులకున్న 69/16 మైలునల్ల ముకుందరాయపురము అను శ్రోత్తవేషము బండ్లను క్రాసుచేయుటకు, ప్రయాణీకులను, పార్శ్వలను, సరకులను బుక్కుచేయుటకు 25-9-25 తేదీన తెరవబడును. సదరు తేదీ నుండి ఈదిన తెలుపబడినబండ్లు అచ్చట ఆగును.

డౌన్ బండ్లు

ముకుందరాయపురము	నెం 15	నెం 11	నెం 19
చేరుట	ప 10 గం 25 ని సా 5 గం 3 ని రా 1 గం 2		
బయలుపేరుట	ప 10 గం 28 ని సా 5 గం 5 ని రా 1 గం 4		
	అప్ బండ్లు		
	నెం 12	నెం 16	నెం 20
చేరుట	ప 10 గం 0	సా 4 గం 29 ని రా 2 గం 1	
బయలుపేరుట	ప 10 గం 2 ని సా 4 గం 41 ని రా 2 గం 18		

సారస్వతసంఘములవలన
ప్రయోజనములు

శ్రీ మల్లాది వెంకటరత్నం పంతులుగారి
యువస్వామి

దేశోదారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారి రథ్యక్షత వహించిరి

మల్లాదిపేట మోస్తూలు ఆంధ్రవిద్యార్థుల సారస్వత సంఘము తరపున నిన్నటి సాయంకాలము వెంకటరత్నం పంతులుగారు సారస్వతసంఘముల వలన ప్రయోజనముల గురించి యువస్వనిందిరి. దేశోదారక కాశీనాగేశ్వరరావు పంతులుగారి రథ్యక్షత వహించిరి. పాఠశాలయందలి ఉపాధ్యాయులు పలువురు సభ కరుడెంచిరి.

పాఠశాల ప్రధాన తెలుగు పండితులు ఆదివారము యువస్వామిగారు ఆగ్రహారము, ఉపన్యాసకులను ఆహ్వానించుచు వారిరువురు దేశమునకు భాషకు గావించిన అనల్పనేన నుగ్గడించిరి.

అధ్యక్షులు

ప్రాథమికములతో సభాకార్యక్రమ మారంభమాయెను. పిదప అధ్యక్షులు ప్రస్తుతాంశముపై మాట్లాడుచు చెన్నపట్టణమునందలి కళాశాలలన్నిటియందు నిట్టి సారస్వతసంఘములున్నవియు ఎన్నడైనా కాలమునందు పాఠశాలయందలి విద్యావిధానమున కాంగ్లభాషయే మూలాధారముగ నున్నదని పక్కరి మాతృభాషలోనే విద్యలన్ని బోధింపవలయునని నెనెటు మున్నగు విద్యాంగసంస్థలలో నిట్టివి కొందరు ప్రయత్నములు గావించుచున్నను అట్లు జరుగుటలేదు. కారణ మేమి? ఆంగ్లభాషావిద్య మొదటి ముగ్గురేలకు నశించెడిది. దేశభాషల నేర్పిన ఉద్యోగులు లభించినందున ఆంగ్లభాష నేర్పికొనుట ప్రతివారి కావశ్యకమైనది. ఇట్టి సారస్వత సమాజములవలన ఉపయోగము లెక్కియని సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీయది పలు విషయములపై అనుభవైకవేద్యులు, బుద్ధిశక్తులు నగు వారియొక్క ఆభిప్రాయముల నాకర్షించి వానిని చర్చించుటకు ఇతరులకు బోధించుటకును వీలగును. అందుచే మాతృదేశ, భాషా నేనల గావించిననా రగుదురు.

అయినను ఆవరణలేమిచే భాషపై యభిమానము తగ్గినది. అభిమాన ముండున కాలములేదు. ప్రతి విషయమున ఆంగ్లభాషావిద్యారా నభ్యసించుటచే భాషములును ఆంగ్లభాషయందే విర్వదుచున్నవి. అందుచే నాజాతి నమభివృద్ధి గాంచుటలేదు కాన వీరైనంతవరకు మనసాత్మికభాషయందే విద్యాభ్యాసమొనరింపవలెను. మనదేశమునం దేశీయవిద్యయందే పట్టణనివాసులు తప్ప 100 కి 80 వందల వల్లెటూలయందే నివసించుచున్నారు. అట్టియెడ ప్రాథమిక నిర్వహణ విద్యను ప్రవేశపెట్టినను ఇంక నెన్ని యెరుముకోగాని విద్య సంపూర్ణ వికాసమున గాంచజోరువిజ్ఞానముతో బాటు రాజకీయవిషయములను మధుర వీలులేదు. సాంఘిక వైజ్ఞానిక రాజకీయములన్నియు పరస్పరముగలసియేయున్నవి మనవిప్లవకరుల ఆంగ్లములో బడియంటిమి. దేశమునం దెల్లరు విద్యావంతులై ననున గుండవలెనను నభిలాష ప్రకృత మందెల్లవల వ్యాపించియున్నది అట్టిసమత్వము గలుగవలయుననిన మార్మభాష మూలముననే గలుగవలెను 90 సంలలనుండి దేశములో విద్యాలయములందీ ఆంగ్లభాష వ్యాపించినను విజ్ఞానము వృద్ధిచెంది విమర్శనజ్ఞానము లేకపోవుటకు కారణము మన విద్యావిధానమునందు గోపమే విజ్ఞానము వ్యాప్తి నొందుటకు భానములై భాష ముఖ్యముగాదు. దేశభాషలవారా విద్యల నేర్పిన భాషవికాస మేర్పవలెను. విద్యాభ్యాసావంత్రిగా రిట్టి ప్రయత్నమును చేయ నున్నారని గాని ఎంతవరకు కొనసాగినో తెలియదు. ఇట్లుగల (ఆ, క డ మి క్) కొన్నివారును దేశభాష యొక్క చరిత్రను విషయముగ నేర్పరు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆంగ్లేయులు సద్భాషముతోడనే విద్యాలయములను కళాశాలలను స్థాపించియుండవచ్చును. కాని వారి రాజకీయ వ్యవహారములు నడుచుట కాంగ్లవిద్యయే అవసరము. అందుచే ఆంగ్లభాష నేర్పినవారెల్లరు ఉద్యోగములకై ప్రయత్నించితే గాని చిత్తశుద్ధి పాటుపడుటలేదు. అట్టి భాషానేప సలుపుట కిసమాజము లుపయోగపడగలవు."

శ్రీ మల్లాది వెంకటరత్నం పంతులుగారు

దీర్ఘకాల మపస్వనియు కళకులై నందున సంక్షిప్తముగ మాట్లాడుచు తెలుగుభాషయందలి వసుచరిత్ర, మనుచరిత్ర మున్నగు ఉద్బోధనములేగాక భూగోళశాస్త్రములు, దేశ చరిత్రలు వాస్తవత్రై లాదిగాగల సమస్తమును వాఙ్మయము క్రిందిచే పరిగంపవలెననిరి. అందును ముఖ్యముగ వారాపత్రికల మూలమున గలుగుమేలు మరి ఎట్టి పుస్తకములచేతను లభించుటలేదు. అందుచే ప్రధాన వారాపత్రికలను జదువవలెను. సమస్తసాహిత్యములు వారాపత్రికలమూలమున కరతావలకములు గాగలవు. పాఠశాలలో తెప్పెడి తరగతి పుస్తకములనే గాక ప్రపంచజ్ఞానమును వృద్ధిచేసికొన నప్పడో యొకప్పుడు

లాభకారిగా గలదు. పాఠశాలలందు ప్రస్తుతము నేర్పబడు విద్యలందుకును కొరమాల్సినవి. స్వశక్తి చేపలు విషయములను నేర్చుకొనుట కిపు డనుకూల పరిస్థితులు గలవు.

దేశావస్థిశ్రమ

మనదేశమున కెప్పుడో యొకప్పుడు స్వరాజ్యము రాక తప్పదు. దానికై మన మీ నాటినుండి సంసిద్ధులము గావలెను. రాజకీయములందు కృషి సలుపుటయే కాక శక్తిరబలమును సంపాదించవలెను. స్వతంత్రము నిలుపుకొనుటకు మనోబలమే గాక శరీరబలమును ఆత్మంతాపశక్తియు. నేటి విద్యార్థులు విద్యను ముగించుటకు పూర్వమే తలలు నరసి పటుత్వ ముడిగినవారగుచున్నారు. అందుచే పుష్టిని గలిగించు ఆహారమును భుజించుచు తగువ్యాయామమును చేయుచుండవలెను. దేశమునందొక సంఘమును వేరొక సంఘము అగాచి వేయ జాలకుండుటయేగాక స్వరాజ్యానంతరము రావన విదేశీదలదయాత్రలు మున్నగు ఉపద్రవములనుండి తప్పించుకొనుటకును దేశాబల మావశ్యకమే. నేడు బలహీనత వలన పిరికిగుండెలు గల వారమై యున్నాము. ప్రస్తుతము బలముగలవానిదే రాజ్యము నీతులు జెప్పెడివారిది గాదు. కావున విద్యార్థులెల్లరు ముఖ్యముగ నీరెండు విషయముల గమనించి కృషి సలుపుదురని యాశించుచున్నానని పల్కిరి.

అధ్యక్షులు సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు మున్ముందు జీవయాత్రను గడపుట కిపుడు సిద్ధపడుచుండు విద్యార్థులు విశ్వప్రయత్నములచేగాని ఆర్థికముగను, దేశావటుత్వమునందును, విజ్ఞానమునందును అభివృద్ధిని గాంచలేనని పల్కిరి. అందును మనదేశమునందనేకవారి మతకుల భేదములు గలవు. కావున అనుకూలపరిస్థితుల నెదుర్కొని పైకిరావలెను. విద్యయొక్క ముఖ్యోద్దేశ మెచటనైనను జ్ఞానపము, సాధన, మోక్షప్రాప్తియే కాని ప్రస్తుతము ఉద్యోగాభిలాషయే ఎల్లరకు నీడించుచున్నది. విద్యావిధానమందలి లోపమే ఇందులకు కారణము. శరీర మనో దౌర్బల్య హేతు వయ్యదియే. మనదేశ పరిశ్రమలను, కళలను పోషించుట ఎల్లరకు ప్రధాన కర్తవ్యము.

ఉన్నతాశయ మావశ్యకము

సంకల్పము గొప్పదిగానవుడు ఫలితమును దానిననుసరించి యుండును. కాన విద్యావిధానమందలి ఆశయములను ఆదర్శములును మార్చునొందవలెను. ప్రజలయొక్కయు, ప్రభుత్వమువారియొక్క లక్ష్యములందు చాల అంతరము గలదు రాజకీయ ప్రాముఖ్యము గలదని సర్. పాల్ గారు రాట్నము లను పాఠశాలలో నుంచరాదనిరి. కావున మనమార్గమునం దనేక యాటంకములు గలవు. స్వరాజ్యమును నిలుపుకొనుట కొక శరీరబలమేగాక మనోబలమును ఆత్మవాక్యకము. ఆరోగ్యమునకును బలమునకును చాలభేదము గలదు. మన యారోగ్యమును గాపాడుకొనుట ముఖ్యము. వపాశ్చాత్యదేశములు పశుబలప్రాధాన్యములై ఎట్టి ఘోర విప్లములకు లోనగుచున్నవో గాంచుచునే యున్నాము. గాన కత్తికటారులపైననే ఆధారపడి యుండరాదు.

ముగింపు

చిన్నతనమందు సిరసంకల్పముతో కృషిసలిపినగాని రాగల కాలమునందు వృద్ధిరాజులరు. అభ్యాసముచే జ్ఞాన మభివృద్ధి నొందగలదు. దేశమునకు మీరెల్ల రక్షకులుగ నుండు సమయము రాగలదు. అందులకై లక్ష్యమంతయు హాత్మదేశముపై నుంచి నేటినుండియు ఇట్టి సమాజములవారా గట్టి పయత్నములు సలుపవలెను

పాఠశాల తెలుగుపండితులలో నరసింహారావు నాయుడుగారు ఉపన్యాసకులకు, అధ్యక్షులకు వందనము లర్పించుచు, ప్రసంగవశమున ఆంగ్లభాష రాజకీయభాష గాకుండుటచే అడ్డానిపై ముతర అభిరుచులు గలుగుట కాటంకము లేర్పడుచున్నవనియు, పొట్టికట్టు విద్య (ఉదరపోషణవిద్య) కిట్టికట్టు విద్య (రాజకీయవిద్య) కట్టిపెట్టువిద్య (ముక్తిని గడించు విద్య) యని త్రివిధములనియు, అందు మాడవదియగు ముక్తివిద్య సామాన్యముగ వయసుమీరినవారియందు గాన్పించు ననియు, శరీర మనోబలములకు యోగవిద్య, ఆసనాభ్యాసము మున్నగునవి అధికముగ దోడ్పడగలవని పల్కిరి.

అధ్యక్షులను, ఉపన్యాసకులను పుష్పమాలాలంకృతుల నొనర్పినపిదప వార్తాధ్యక్షములతో సభ ముగింపబడెను.

వేల కుమందు వెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0
ఈ సూచన తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చరకమునకు వెండ్రుకలకుహాని యుండక చెండ్రుకలు పెరుగునట్లు అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

వాతావరణసితి

1925 నంబరు 16-వ తేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముంబైలో ఆత్మగోళావస్థ X 24 X 00లలో	అత్మగోళావస్థ X 24 X 00లలో	వర్షము X 24 X 00లలో	జూలై నెల 1-వ తేదీనుండి వర్షము జూలై నెల 1-వ తేదీనుండి వర్షము	వరియో సాధారణముగ సంవత్సరమునకు మొత్తము.
గోపాలపురం	89.9	79.1	...	28.08	44.96
విశాఖపట్టణము	87.5	78.6	...	15.89	87.09
కాకినాడ	89.5	78.7	...	24.65	89.09
మచిలీపట్టణము	88.0	78.7	...	20.85	41.59
కర్నూలు	89.0	76.6	...	11.89	26.01
బళ్లారి	94.7	72.6	...	2.48	20.51
కడప	91.4	79.4	...	15.85	81.28
నెల్లూరు	90.1	77.6	...	8.11	87.98
మద్రాసు	89.1	78.2	...	11.84	50.74
కడపూరు	98.6	77.8	0.02	14.91	52.94
నేలము	94.6	73.8	...	10.77	89.80
కోయంబుత్తూరు	84.7	67.5	...	3.54	22.29
తిరుచనాపల్లి	99.7	75.0	...	11.05	88.18
నాగపట్టణము	94.5	77.8	...	4.22	54.98
మధుర	97.2	74.0	...	14.03	88.58
పాంబట్	88.6	78.7	...	0.26	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.64	28.84
తిరునెండ్రము	84.6	72.6	...	20.08	64.51
కొచ్చిన్	85.6	78.8	...	57.80	114.51
కాలికట్టు	87.2	73.1	...	98.15	117.16
మంగళూరు	86.2	72.8	...	117.12	125.68
తెంగుటూరు	85.2	65.0	...	9.55	85.87
మెరకార	70.6	58.5	...	102.67	125.46
కొడైకనాథ్	65.6	47.9	...	15.05	62.18

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల మేఘములు ఒకమాస్తరగ నున్నవి. కాకినాడ, మచిలీపట్టణములో 5, 8, డిగ్రీలు పగలువేడిమి తక్కువ. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 25 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—కర్నూలు కలురుతెలియలేదు. మేఘములు విస్తారముగనే యున్నవనవచ్చును. కడపలో ఆర్ద్రత తక్కువ. ఇచట రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు, బళ్లారిలో 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు దట్టముగనే యున్నవనవచ్చును. పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

రాజధాని ప్రాచ్యార్థభాగమున వాతావరణపరిస్థితు లస్థిరములు.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

కమలాక్రి

(విచిత్రకథ)

గంధకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ, రాయసం వెంకటశివుడుగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి. సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుణశీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. ఫెదర్వైటుకాగితము. మంచి అమ్ము. 0-8-0.

విశాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
నెం. 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

ఏడుబావుల డివిజనుపేరుల సన్మానము

ఏడుబావుల డివిజను ఎన్నికల ఫలితము ఏవిధముగ నుండునో ముందుగ తెలిసికొనవలయునను ఆశురతతో కార్యరేషను భవనమువద్ద పలువురు ముగియుండిరి. రంగయ్యనాయుడుగారు విజయము గాంచినది తెలియగనే ప్రజాసమాహమనందు హర్షస్వనులుచెలరేగెను. గొప్ప ఊరేగింపుతో నాయుడుగారిని డివిజనుకు తీసికొని పోవలయునని ఉద్దేశింపబడెను కాని ఏడుబావుల డివిజను వద్దనున్న శ్రీ ఆంజనేయస్వామికి నమస్కారము లర్పించిన పిమ్మటగాని ఊరేగింపునందు పాలుగై కొన వారంగీ కరింపరైరి. సాయంకాలము ఆంజనేయస్వామి గుడివద్ద పూజా పురస్కారములు జరిగినపిమ్మట 7 గంటలకు ఊరేగింపు ప్రారంభమయ్యెను. డివిజనునందలి ప్రముఖులందరు నాయుడుగారికి పూలహారములు వేసిరి. మీద పూలు చల్లరి. గాంధీమహాత్ముని పటముతో డివిజనునందలి, అన్ని విధులయందును ఊరేగింపు జరిగెను. గొప్ప బాంబేడుకతో ఇంటింట మంగళశోభనువైవ్య, శ్రవ్యవర్ణము కురియుచుండ గొప్పవైభవముతో ఊరేగింపు జరిగెను.

ఊరేగింపు ముగియనప్పటికి రాత్రి 1 గంట యయ్యెను.

వందే మాతరం

కాంగ్రెసుపక్షమువారి విజయం

యస్. సత్యమూర్తిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

జేతగౌరవమును బాతిగౌరవమును చెన్నపురియందలి సోదరులు చిలువదెట్టినందులకు పరమేశ్వరునకు కృతజ్ఞతాపూర్వకమందనము లర్పించుచున్నాను. ఈ ఎన్నికలయందు మనము ఎదురైన వలసియుండెను. ప్రతిపక్షులు దౌర్జన్యము సలుప మొదలిడిరి. తిట్లుతిట్టుట, భయపెట్టుట, అక్రమ ప్రవర్తనమునకు అంతయు లేకుండెను. అధికారుల బలముగూడ ప్రతిపక్షులకుండెను. కడచిన 5 సంవత్సరములు జప్తిసుపక్ష మనుపేరుతో ఉద్యోగము లకై దేవులాడు కక్షవారి దుర్బోధనలకు చెన్నపురి పౌరులు పెడచెప్పెట్టి, కాంగ్రెసువారి విజయమునకు తోడ్పడుట, చెన్నపురి ప్రాంతల హృదయ మెంతమాత్రము చెడలేదని స్పష్టమగుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, అంగ్లేషాంధ్రులు, బ్రాహ్మణులు అన్ని సంఘములవారు కలసి విజయముతో పనిచేసినందున కాంగ్రెసు పక్షమునకు అఖండమగు విజయము చేకూరెను. ఈ విషయమనే జప్తిసుపక్షము అంతరించువరకు ఈసంఘములన్నియు శాశ్వతముగ పరస్పర అన్యోన్యముగ మెలసమండగలరని నమ్ముచున్నాను జప్తిసుపక్షమునందలి వారు తమ పక్షమును వదలి కాంగ్రెసు వందైన చేరవలెను. లేకున్న ప్రభుత్వమువారితోనైన చేరిపోవలెను

కార్యరేషను ఎన్నికలయందు 7లుపొందిన కాంగ్రెసు పక్షమువారికి కొన్నిమాటలు చెప్పవలెను. వీరందరు సమద్దేశముగలవారు. రాష్ట్రమునందును నగరమునందును స్వరాజ్యపక్షపు భావిఅభిప్రాయ పీరిపై ఆధారపడియున్నది లేకునేయరుల కష్టసుఖముల నెరసి వీరు కష్టపడి నేరచేయుట వైపక్షపు భావి అభిప్రాయ నిర్ణయింపబడును వీరికి భగవంతుడు త్యాగబుద్ధి, ధైర్యబుద్ధి, ధైర్యము లానంగవలయుననియు ప్రజావిశ్వాసమునకు ప్రాతులనట్లు వీరు ప్రవర్తించుట ట్లుగ్రహింపవలయుననియు ప్రార్థించుచున్నాను.

కాని ఇంతటితో తృప్తిపడి విరమించుట కిది సమయము కాదు. పోరాటవిప్లవే ప్రారంభమైనది. శాసనసభల ఎన్నికలు రాబోవు సంవత్సరము జరుగును. రాష్ట్రమునందున్న వారందరు కాంగ్రెసు స్వరాజ్య భిలాభు పక్షములను బలపరచుకొని జరుగనున్న ఎన్నికలలో కాకగ్రెసు పక్షమునకు తోడ్పడవలయునని కోరుచున్నాను శక్తిసాధనార్థములేనివారు, స్వాభిప్రాయే కోరువారు ప్రస్తుతము శాసనసభ యందున్నారు.

స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభను స్వాధీనపరచుకొనినగాని ఈర జధాని చేతమునందు గౌరవస్థానము నాక్రమించి స్వాతంత్ర్యసంరంభమునందు యథాశక్తి తోడ్పడవలరు.

వందేమాతరం

చెన్నపురికార్యరేషనుసభ

ధర్మకార్యసంస్థలకు విరాళము లొసగు విధానము

నిర్బంధవిద్య ప్రారంభింపబడిన ప్రదేశములలో

క్రొత్త పాఠశాలలు

చెన్నపురి కార్యరేషను సభవారు నిర్మసాయంత్రము సమావేశమైనపుడు ధర్మ కార్యసంస్థలకు విరాళముల నొసగుట యందనలంబింపవలసిన విధానమునుగురించియు, నిర్బంధప్రారంభవిద్య ప్రవేశపెట్టబడిన డివిజనులందు కొన్ని క్రొత్తపాఠశాలల నేర్పరుచుటనుగరించియు, చర్చ జరిగెను.

టీచరు మానేజరులకు పరిహారము

కె వ్యాసరావుగారు — పట్టికలోని కార్యక్రమమును ప్రారంభించుటకు పూర్వము నిర్బంధవిద్య ప్రవేశపెట్టబడిన డివిజనులందు ప్రైవేటు పాఠశాలల యజమానులకు ఇటీవల రెండు నెలలకునుగూడ పరిహారముల నొసగు విషయమును సభవారి యెదుటకు దెచ్చిరి. మొదటిరెండు నెలలకును ఇదివరకే పరిహార మొసగబడెను. తరువాత వరిరెండునెలలకుగూడ పరిహార మొసగవలసినదని మొన్న సభవారు తీర్మానించిరి. ఈమొత్తమును చెల్లించుటకు పూర్వము టీచరు మానేజర్లు కొన్ని లెక్కలను దాఖలు చేయవలసినదని కమిషనరు గారభ్యంతరపెట్టిరట ఈ లెక్కలను దాఖలు చేయులోపల గతనెలలకయిన వ్యయములను చెల్లించుటకు టీచరు మానేజర్లు కష్టపడుచున్నారు

అగ్గియెడు — నిబంధనల ప్రకార మింహాయమును బొందువారు. పరిహారమునకు సంపు దరఖాస్తుతో బాటు, తమ కయినఖర్చుల పట్టికను, విద్యార్థులయొక్కయు నుపాధ్యాయుల సంఖ్య మొదలగు వివరము దెలుపుచు నొక జాబితానుగూడ దాఖలుజేయవలెను. అట్టివాచరులేకుండ పరిహారమును చెల్లించుట అక్రమ మగును. అట్టి అక్రమవ్యయములకు సభ్యులు బాధ్యత వహింపవలసివచ్చును. వారట్టి లెక్కలను దాఖలు చేయగనే అట్టి అనవసర కాలహారమును లేకుండ పరిహారము నొసగెదరు

మిరాయిదు కాణముల లైసెన్సురేట్లు

డా మల్లయ్యగారు — మిరాయి దుకాణాల కష్టములను గురించి వారియొక అగ్గినవర విషయమును సభవారి యెదుటకు దెచ్చిరి ఇటీవల వీరిలైసెన్సు రేట్లు చాల పెచ్చింపబడెను ఆపొచ్చురేట్లను చెల్లించుట దుకాణదాల్ల కష్టముగ నుండెను. వానిని సవరించి పూర్వపు రేట్లనే ఏర్పరుపవలెను వారు హెచ్చురేట్లు నీయవాల పోవుటచే కార్యరేషనువారు వారి లైసెన్సులను తొలగించి లైసెన్సులులేకుండ దుకాణముల పెట్టినందులకు వారిని రేషా ఎల్లుండినా ప్రాసిక్యూటు చేయుచున్నారని అందువారివద్దనుండి ప్రస్తుతము ప్రార్థనలు పుచ్చుకొని క్రొత్త రేట్లను - సభవారి పరిష్కారమునకు నిలుపగోరువను.

అగ్గి — కార్యరేషనువారి తీర్మానము ప్రకారమారేట్లు హెచ్చింపబడెను. తిరిగి కార్యరేషనువారు తీర్మానించి ననే గాని వానిని తగ్గింపవలెనని. ఈ విషయమును రాబోవు వారము చర్చింపవచ్చును ఈలోగా ప్రాసిక్యూషనుల నాపి యుండుటకు కమిషనరుగారు రంగీకరించుచున్నారు.

చింతాద్రివేటలో కోతులభయము

టి. పి. వివాహక్షింపంపం పిల్లెగారు. — చింతాద్రివేట డివిజనునందు వాలరురోడ్డు చెట్లమీద కొన్ని కోతులు ప్రవేశించి ప్రజలను భయపెట్టుచున్నవనియు వానిని పట్టించి జంతు ప్రవర్తనకాలయందు పెట్టించవలసినదనియు కోరిరి.

టి. సుందరరావు నాయుడుగారు — వానిని తుపాకితో కాల్చిచంపవచ్చును

(చాలమంది సభ్యులు — “తప్పు తప్పు” అనుకోలు)

అగ్గి — అట్లు చంపుట ప్రజల చుతాభిప్రాయములకు వ్యతిరేకము. వానిని పట్టించి జంతుప్రవర్తనకాలలో నుంచవచ్చును.

జి. వాసుదేవ పిల్లెగారు

తరువాత పట్టికయందలి కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడెను. కె. శ్రీరాములు నాయుడుగారు—చూడునెలలు వరుసగా సభకు హాజరుగాకపోవుటచే సభ్యత్వమును గోల్పోయిన జి. వాసుదేవ పిల్లెగారిని తిరిగి సభ్యుని గ జేర్చు కొనవలెనని కె. శ్రీరాములు నాయుడుగారు పాదించగా నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను. తరువాత పిల్లెగారు విద్యాస్థాయి సంఘ సభ్యుడుగ గూడ నెన్నుకొనబడెను.

నిర్బంధప్రారంభవిద్య- క్రొత్త పాఠశాలలు

డా. స్వామినాథుగారు — 24 డివిజనులో ఎల్లీసు రోడ్డువద్ద నొకటియు దక్షిణభాగమున మరియొకటియు బాలికా పాఠశాలలును ఒక బాలరహితశాలయును 25 డివిజనులో అక్కరు సామెబుప్పిడిలో నొక బాలికాపాఠశాలయు, ఉత్తర భాగమున ఒక బాలరహితశాలయును, 26 డివిజనులో ఒక బాలికాపాఠశాలయు 27 డివిజనులో దేవరాజ మొదలిప్పిడిలో నొక బాలికాపాఠశాలయు బానీజాన్ ఖాన్ రోడ్డులోని మీర్ ఒమ్మ ఆలీ పీఠియందు గాని ఒక బాలరహితశాలయు నేర్పరుపవలెననియు ప్రతిపాదనలకును ఒక ప్రభానోపాధ్యాయుడు సహాయోపాధ్యాయుడు ఒక బంట్లోతును బాలికాపాఠశాలకు అదనముగా ప్రతి 70 పిల్లలకును ఒక్కొక్క కండ్లెక్రనును నియమింపవలెననియు మహమ్మదీయ బాలికలకు ప్రత్యేకముగ రెండు పాఠశాలల నేర్పరుపవలెనని ననియు” తీర్మానము నుపపాదించిరి. తీర్మాన మేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను.

ధర్మసంస్థలకు విరాళములు

ధర్మవైద్యసంస్థలకు సహాయముసగుటయం దవలంబింపవలసిన విధానమునుగురించి చర్చజరిగెను. డా. ఎం. విజయరాఘవులుగారు ఇందుకు ప్రత్యేకముగ తయారుజేసిన విధానము నుపపాదించుచుఅందలి ముఖ్యవిషయముల వివరించిరి. 1. వ్యక్తులవ్యాధులను దారిద్ర్యములనునివారించుటకు స్థాపింపబడు సంస్థలకుమాత్రమే 8 వ తరగతి గ్రాంటునందు జేర్చవలెను. ఇట్టి సంస్థలు అంతవర కధము మొకవత్సరమైనను పనిజేసియుండివలెను. అట్టి సంస్థల పరిపాలక వర్గమం దధమమొదలగు సభ్యులైన నుండవలెను. 2. అట్టి సంస్థలు తమ జమాఖర్చులను గురించి పూర్తియగు రికార్డు నుంచవలెను. అప్పుడప్పుడు ఆరోగ్యస్థాయిసంఘమువారిచే పంపబడు కమిషనరును గాని హెల్త్ ఆఫీసరునుగాని ఆలెక్కలపరీక్షింపనీయవలెను. (3) సహాయమును గోరు ప్రతి దరఖాస్తుతోను గతవత్సర కార్యక్రమ నివేదిక నంపవలెను అట్టి దరఖాస్తులు ప్రతివత్సరము జూను మాసాంశ్యములోగ కమిషనరునకు జేరవలెను. (4) ఇట్టి సంస్థలు తమ వస్తువులను ఆరోగ్య స్థాయిసంఘమువారు నిర్ణయించువారి నుండి కొనవలెను. ఆసంస్థలచే తయారు చేయబడు మందులు మోటుగనన్నయెడల వానిని పారవేయుటకు కమిషనరున కధికారముందును (5) అల్లొ పాతికు వైద్యసంస్థలకు వేయికి నలకు రు 60 చొ॥ నను ఆయుర్వేదికు యునానీ సంస్థలకు వేయి కేసులకు రు 20 ల చొప్పునను, ఇన్ పేషేంటుల తీసుకొనుసంస్థలకు రోగికి దినము ఒకటికి రెండణాల చొప్పునను, శరణాలయములకు వారమున, శిశువునకుఅయిదణాల చొ॥న పెద్దవారికి 10 అణాల చొప్పునను విరాళము నొసగవచ్చును.

అగ్గి.—ఆయుర్వేద వైద్యులు లిహ మందుల నొకరికి జూపరు, తయారుజేయువద్దలి నింకొకరికి దెలుపరు. అయినను అల్లొతికు మందులకంటె ఆయుర్వేదమందులు చాలబాగుగపని చేయుచుండును. అంతమాత్రముఅల్లొపాతికువైద్యులగుఅధికారులు వెల్లి నానిని పరీక్షించుటకుగాని,పారవేయుటకుగాని ఎవ్వరును అంగీకరింపరు. ఇట్టి ఆక్షేపణీయులగు విషయములీనూచనలందు జాలగలవు.

ఈ విషయమును రాబోవు సమావేశమున చర్చించుటకు సభవారు నిశ్చయించిరి.

బొంబాయి కొటను మా ర్కెట్టు

నేటి ధర

ఏప్రిలు-మే-ప్రోచి	424-8-0-424-0-0-424-4-0
డిశంబరు-జనవరి-ట్రానా	407-0-0-406-12-0
,, వెంగాలు	362-8-0-361-0-0
న్యాయార్కు తెంతివార్త మార్పు యింకను హెచ్చినవో ఖరీదుగూడ హెచ్చును. అని 15 వ లేదీని నాల్గైను కంపెనీవారు తెంతివార్త నంపిరి.	(ఫీ ప్రెసు)

హిందూదేవాదాయముల చట్టము

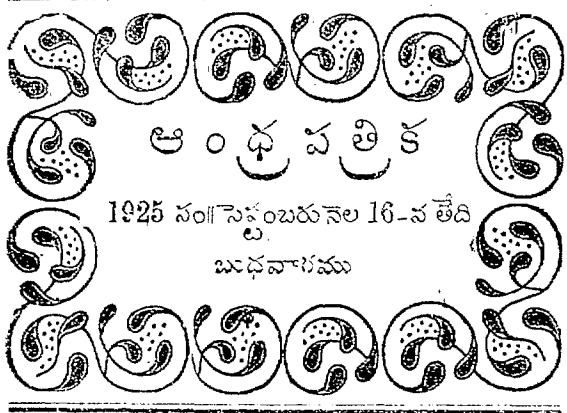
అక్రమమైనదను ఆక్షేపణ

హిందూదేవాదాయముల చట్టము అక్రమమైనదని తిరుకురంగ ఉనుతపుజీయరు హైకోర్టులో కేసు దాఖలుచేసిరి తిరుచుతి మహంతు పంచారస్నుడి ఇట్టికేసును దాఖలుచేసినని ముందు ప్రకటించియుంటిమి. జియరుగారి పక్ష పునకిలు టి. యల్. వెంకట్రామయ్యగారు ప్రభుత్వమువారు అడ్వకేటుజెనరల్, యస్. వరదాచారి పి. వెంకటరమణారావుగార్లను తమపక్షపు వకట్లుగ నియమించియున్నారు.

ప్రకటన

రేపటిదినము మహాశయ అమావాస్య యగుటచే, ఆనాడు ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

సంపూర్ణ విజయము

గత శనివారమునాడు జరిగిన కార్వరేషను ఎన్నికలలో, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు సంపూర్ణ విజయము గలిగినందుల కెంతయు సంతసించెదము. ఏడుబావుల డివిజనునందు డాక్టరు ఆశీర్వాదంగా జన్మింపజేసిన అభ్యర్థిగ నిలిచిరి. ఇదివరకు కాన్సిలరుగనున్న వేణుగోపాలచెట్టిగారు గూడ నిలిచిరి. ఈ ప్రదేశమునందు జన్మింపజేయుచున్న తమ ప్రతినిధి నెటుల నయినను కార్వరేషనుకు బంపవలయునని విశేష ప్రయత్నముల గావించిరి. జన్మింపజేయు పౌరులయాదరణ బహుముఖముగా లేదాయనటు కిది పరితృప్తి ను మయ్యెను. భావిపరిణామ మంతయు దీనిపై నాధారపడియున్నటుల గనుపించెను. మంత్రులు స్వయముగ వోటరులను సందర్శించి, వారిని ప్రోద్బలించుటకు చాలా శ్రమకు లోనయిరి. తమవలకుబడిని పూర్తిగా వినియోగించిరి. సభల జరిపి, జన్మింప నాయకులు ప్రజలను ప్రబోధింప సాగిరి. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి యగు గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగారికి ఇతరవిధములగు ప్రోద్బలము లేకుండెను. శ్రీకాంగ్రెసు ఉద్యమమున కుండెడి విచిత్రయే, ప్రధానమగు ఆంధ్రయయ్యెను.

రంగయ్య నాయుడుగారిని గూర్చి లేనిపోని వదంతులు వ్యాపింపజేయబడెను. కాని వీని నన్నిటి నోర్చి, నాయుడుగారు సత్పక్షబలమునే నమ్ముకొని పనిచేసిరి. నాయుడుగారు బ్రాహ్మణేతరులయినను, వారికి జన్మింపజేయుచున్న రేమాత్రము తోడ్పడక, వారి నెటుల నయినను ఓడించుటకు జేసిన ప్రయత్నము లొకగుణపాకము నేర్పుచున్నవి. బ్రాహ్మణేతరాభ్యుదయము జన్మింపజేయుచున్న ముఖ్యోద్దేశము గాదనియు, స్వరాజ్యసంపాదనప్రయత్నములు నైదిచ్చి, సంస్కర్తల కడ్డుదగిలి, నిరంకుశాధికారమును బహుళముగా చేసిరి తలంపనియు తేలుచున్నది. జన్మింపజేయుచున్న రేమాత్రము వారికి కారణము. వీరు తమవద్దకును పూర్తిగా మార్చుకొని, ప్రజాస్వాతంత్ర్యరక్షణకు తోడ్పడిన గాని, మరల బైకి రాజులరు. ప్రజలికమీద స్వాతంత్ర్యనిరోధమున్న సహించరని స్పష్టమయినది. కీల్పకు డివిజనులో వాసునాయుడుగారు పేరుకు ఇకాడిపెంజెంటుగ నిలిచినను, జన్మింపజేయుచున్న వారికి చేయూత నొసగిరి. తమవత్తు అభ్యర్థి ఉపసంహించుకొనునటుల జేసిరి.

కీల్పకు డివిజనులో బ్రాహ్మణద్యేషము పెంచుటకు చక్కగ వీలయ్యెను. ఇ.యల్. అయ్యరు గారు బ్రాహ్మణులగుటచే, బ్రాహ్మణేతరాభిమానమును జన్మింపజేయుచున్న బయల్పరచిరి. ఇందుకు ఒకరిద్దరు బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసుసభ్యుల సహాయమునుగూడకొనిపనిచేసిరి. అయ్యరుగారు మాత్రము ధైర్యమునహించి తొణకకుండిరి. దాదాప్రయత్నము లిక్కడను కొనసాగినను, ఫలములేకబోయెను. కార్మికులవత్తుమున అయ్యరుగారు చిరకాలమునుండియు చేయుచున్న సత్ప్రయత్నములను వీరు గుర్తించిరి. ధనికులచిత్తవృత్తి ఎటులన్నను, కార్మికులు పలువురు అయ్యరుగారిపట్ల కృతజ్ఞత జూపిరి. కాని ఫలిత మెటులుండునో యని, పలువురకు సందేహ ముండెను. ఓట్లను లెక్కపెట్టుచున్న పుడుగూడ, చాలనేటివరకు సరిసమానముగ వచ్చుచుండెను. తుదకు అయ్యరుగారు గలిచి రని తెలిపినపుడు, ప్రజలయత్నాహమునకు మేర లేకబోయెను. ఎక్స్లనేడు డివిజనులో డాక్టరు మల్లయ్యగారి విజయమును గూర్చి విశేష వ్యాఖ్యానము జేయ నవసరము లేదు. అతిసులభముగ మల్లయ్యగారు జయింపగలిగిరి. ప్రత్యర్థికి చేకూరిన వోట్లు, అత్యల్పము.

అద్భుతవిజయము బడసిన రంగయ్యనాయుడు, లక్షణయ్యరు, మల్లయ్యగార్లను మనఃస్ఫూర్తిగ సభినందించుచున్నాము. ఈ సంవత్సరము జరిగిన ఎన్నికలు పదింటిలో, ఎనిమిదిస్థానములు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులవశమయినవి. మొదటిమారుజరిగిన ఎన్నికలునాల్గింటిలో, కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులు పరిపూర్ణ విజయముబడసిరి. బుర్రా సత్యనారాయణగారు, కార్వరేషను అభ్యర్థుల నోడించిరి. స్వామి వెంకటాచలం శ్రేష్ఠి, శింగారవేలుచెట్టి, భాష్యం అయ్యంగార్లు కాంగ్రెసువత్తుమున విజయము గాంచిరి. రెండవ మారు జరిగిన ఎన్నికలలో కే. శ్రీరాములనాయుడుగారుమాత్రము విజయము బడసిరి. మిగిలిన ఇరువురును ఓడిపోవుట దురదృష్టము. తండ్రియార్వేటయందు ప్రతికూలురు సందిగ్ధసమయమున దార్జన్యముజరిపి, ఓటరులను బెడరింపకున్న వో, జయము చేకూరెడి దని నమ్మ వచ్చును. మూడవ మారు జరిగిన ఎన్నికలలో, వెనుకటి లోకము పూర్తిగా ఓడిపోయెను. గత సంవత్సరము జరిగిన ఎన్నికలలో, కాంగ్రెసు వత్తుమున, గో. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠి, హమీదుఖాను, చక్రయ్యచెట్టి, హఫీసుహమ్మద్, మినాక్షి సుందరం, భక్తవత్సల నాయుడు, డాక్టరు కామతుగార్లు విజయము బడసిరి.

ఇప్పటికిపదునైదుస్థానములు కాంగ్రెసుసభ్యుల వశమయ్యెను. ముప్పది ఎన్నికస్థానములలో సగము కాంగ్రెసువత్తుమునకు తెచ్చుటగొప్పవిశేషమయినను కాంగ్రెసు సభ్యులు కించను మెజారిటీ చేకూరలేదు. సమయము లభించినపుడెల్ల మిగిలిన స్థానములను గూడ సంపాదించుటకు కాంగ్రెసు వత్తుమువారు ప్రయత్నించెదరని నమ్మెదము. ఇకమీద మిగిలిన సభ్యులలోగూడ కొందరుకాంగ్రెసువత్తుమున వోటు జేయుటకు ప్రోద్బల మేర్పడును. వీరుగాక ప్రభుత్వనియమితులు 9 మంది గలరు. వివిధవర్తకసంఘముల చేతను, విశ్వవిద్యాలయముచేతను నియమితులయిన వాడు పదనొకండుమంది గలరు. వీరిలో చాలమంది ప్రజాశయములకు విముఖులుగ నుండుట సహజము. అందుచే, కాంగ్రెసువత్తుము పలుకుబడిని మాత్రము

సంపాదించినది. దానిని జాగరూకతతో వినియోగించి ప్రజాశయమును పెంపుచేయుటకును, స్వాతంత్ర్యవాతావరణమును వ్యాపింపజేయుటకును నిరంతరకృషి నలుపుట ధర్మము. నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణమే ప్రధానాశయముగనుండవలయును.

కార్వరేషనును వశపరచుకొనుటకు శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సలిపిన సేవ నెవరును మరచజాలరు. వారినాయకత్వమువలననే, ఇంతవరకదృఢవిజయము సమకూరె ననుటకు సందియము లేదు. అనుదినము జరిగెడిసభలకుహాజరై ముచ్చటించుటయు, వోటరులను ప్రబోధించుటయు, నిరాడంబరముగ నెల్లరలో కలసి మెలసి తిరుగుటయు, తదేకనిష్ఠతో తమలక్ష్యమును సాధించుటకు పట్టుదల జూపుటయు, మున్నగు లక్షణములు శ్రీనివాసయ్యంగారి విజయమునకు తోడ్పడెను. ఇంతటితో కాంగ్రెసుసభ్యులు తమధర్మము నెరవేరె నని తలంపజనదు. వారు వహింపవలసిన భార మిప్పుడే ప్రారంభ మయినది. కాంగ్రెసుసభ్యులు స్థానికసంఘములలో జేరినందువలన నెట్టిమేలు చేకూరునో ప్రజలకు నిదర్శనపూర్వముగ చూపవలయును. ప్రజల కష్టసుఖములను స్వయముగ కనుగొని, వారిశ్రేయమును పెంపొందించుటకు, వీరు తమ శక్తి సంతను ధారబోయవలయును. మరల ఎన్నికలు జరుగువరకు వోటర్లగూర్చి తలంపని యాచారము పూర్తిగతొలగవలయును. తాముచేసిన వాగ్దానములను చెల్లించుటకుకాంగ్రెసుప్రతినిధులు విధిగ బానుకొనవలయును. ఎప్పటికప్పుడు వోటరులకు తాముచేసిన సనులను చెల్పి, వారి విశ్వాసమునుచూరగొన ప్రయత్నింపవలయును. కాంగ్రెసు సభ్యులు తమధర్మమును ప్రశంసార్హముగ నిర్వహించి, ఇతరులకు మార్గదర్శకులయ్యెదరని నమ్మెదము. విజయముగాంచి ఊరక నుప్పొంగి ప్రయోజనములేదు. కాంగ్రెసువత్తుమువారు తమప్రతిజ్ఞలను కొనసాగించినపుడే, నిజమగు విజయము చేకూరినటుల భావింపవలయును.

జన్మింపజేయుచున్న రికనయినను దేశపరిస్థితులను గుర్తించెదరో లేదో తెలియదు. ఏ యుద్యమమయినను ధర్మము నాధారపరచుకొనిన చిరకాలము నిలుచును. ద్యేషము నాధారము జేసికొనుచో తాత్కాలికలాభము గలిగినను, నయ్యది చిరకాలము నిలువజాలదు. జనసామాన్య మయినను చిరకాలము హాధ్యమునం దుంజాలదు. ప్రబోధము గలిగినవెంటనే, ద్యేషభావము తొలగి ప్రేమయు దేశభక్తియు ప్రవర్ధిల్లును. కాంగ్రెసునందుజేరి, స్వరాజ్యోద్యమమునకు చేయూత నొసగుట తమ విధి యని జన్మింపజేయుచున్న రెండు వలయును. ప్రజాశక్తి వృద్ధియగుకొలదియు నిరంకుశాధికారము దొలగిపోవును. అందుచే స్వాతంత్ర్యవిజయమునకు తోడ్పడువారు మొదట కష్టముల ననుభవించినను తుదకు విజయము గాంచెదరు. మద్రాసు మెయిలు పత్రిక మొదటినుండియు జన్మింపజేయుచున్న చేయూత నొసగెను. కాంగ్రెసువత్తుమును సాధింప దీటువహించెను. ఈసమయమున మెయిలుపత్రిక యొనగెడి హితమును జన్మింపజేయుచున్న నిరాకరింప జాలరు. బ్రాహ్మణుని బహిష్కరించుట దప్ప, జన్మింపజేయుచున్న కింతవర కొక కార్యక్రమము గనుపింపలేదు. ఇటీవల జరిగిన సభలోగూడ, జన్మింపజేయుచున్న

విశాలదృష్టిని జూడకబోయిరి. “జస్తిసుక్షమాయ కుడు నిర్మాణకార్యక్రమపు తావశ్యకతను గుర్తించి, దానిని విపులపరచిన ఎంతయో బాగుండెడిది. ఈ దృష్టితో జూచిన, సోమవారమునాడు జరిగిన బ్రాహ్మణేతరసభ మిగుల ఆశాభంగకరముగ నుండె ననుటకు సందియము లేదు. ఉపన్యాసకులలో ఎలు వురు, తమ ప్రత్యర్థులను దూషించి, వారిఖ్యాతి నిను మడింపజేసిరి గాని, బ్రాహ్మణేతరు లేమిచేయ దలచిరో చెప్పినవా రెవరును లేరు. విరోధులను నిరంతరము తిట్టుటయే పనిగట్టకొనిన ఓక్ష మేది యియినను జీవించజాలదు. ప్రతిపక్షుల దోషముల నెంచుట దప్ప వేరొకపని లేని రాజకీయక్షమమువారనిన, వోటరులకు విసుగెత్తును. వారికి గావల సినవి కార్యక్రమములు. అవి ఎక్కడ గనుపించునో, వాని వంకకు బోయెద” రని మదరాసు మెయిలు ప్రతిక వ్రాసిన వాక్యముల నించుక గమనింప వచ్చును. జస్తిసుక్షమమున కొక కార్యక్రమముగాని ప్రత్యేకసందేశముగాని లేనందుచే, నభివృద్ధి జౌద జాలదు భావిపరిణామ మంతయు కాంగ్రెసుక్షమము పయి నాధారపడియున్నది. వీరిపైగల భార మవరి తము దానిని జయప్రదముగ నిర్వహించుసామర్థ్యము వైననే, కాంగ్రెసు విజయ మాధారపడియుండును.

కాకినాడ మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు

కాకినాడ మ్యునిసిపలుఎన్నికలలో గెలుపొందిన కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులను హృదయపూర్వముగ నభినందించెదము. గెలుపొందిన ఇతరులలోగూడ కాంగ్రెసుఅభిమానులు కాంగ్రెసుక్షమమునందే నిలిచి పని జేయగోరెదము. ఆంధ్రదేశమునందు జస్తిసుక్షమము బలముగ లేకుండుటచే, కాంగ్రెసు సభ్యుల మధ్యనే కొంత మనస్పర్ధలు ప్రబలుట తటస్థించుచున్నది. అభ్యర్థులనునియమించినపుడే, కాంగ్రెసుసంఘములు తగినజాగరూకతజూపి, ఎట్టితగాదాలులేకుండజూడ వలయును అపిష్టుట కాంగ్రెసుసంఘనిర్ణయమున కెల్లరును బద్ధులై, అభ్యర్థుల విజయమునకు శక్తి వంచనలేక తోడ్పడవలయును. అందుకు మారుగ కాంగ్రెసుసభ్యు లొండొరులు కలహించుచో, ప్రజల విశ్వాస మంతరించును. కౌన్సిలుసభ్యత్వము కేవల గౌరవపదవియని భావించగూడదు. దానిని సంపాదించుట యనిన ఉన్నతపదవి బాండుట యని విట్ట వీగగూడదు. మ్యునిసిపలు సభ్యత్వము ప్రజాసేవ కవకాశ మొసగునని గ్రహించి, తదర్థమై కృషి సలుప నిశ్చయించిన వారే యిదొని నాశింప వలయును ఏకారణముచే నయినను దానిని పొంద వీలులేనియెడల గినుక వహింప జనదు. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులతో పోటీపడగూడదు. దేశసేవజేయుటకు ఇతరమార్గములు గలవు. వానినవలంబించవచ్చును. కాంగ్రెసు సభ్యులుభాత్యభావముతో మెలగుచో, ఏకాశయ బద్ధులై యొకరితరులకులోబడిపనిజేయుచో, ఆంధ్రదేశమునందద్భుతప్రభోధము గలుగును. లేని యెడల, ఐకమత్యము చెడి కాంగ్రెసు ప్రతిపక్షు భంగము వాటిల్లును. ఆంధ్రదేశమునందు ఎలుతా వులనుండి, కాంగ్రెసుపట్ల ప్రజలు మిక్కిలిగౌరవము జూపుచున్నటులవార్తలరుదెంచుచున్నవిగంటూరు జిల్లాలో, తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలలో గలిగిన కాంగ్రెసువిజయ మించుకు నివర్తనము. ఇట్టియభి మానము నవకాశముగ గైకొని, కాంగ్రెసు ప్రతి భను నిలువబెట్టుటకు ఎల్లరు తోడ్పడ బ్రాధితులు.

స్టేటుకౌన్సిలుసభ :

తుపాకులకాల్పుచట్టమును నిరాకరించుట స్టేటుకౌన్సిలు సభవారి తుది చర్య, వారి మామూలువైఖరి కనుగుణముగ నున్నది. తుపాకు లను కాల్పుటకుముందు ప్రజలనుమందలింపవలయు నని, రంగాచార్యులుగారు దెచ్చినచట్టము, సామా జ్యశాసనసభవారిచే సంగీకరింపబడెనని పాఠకులకు దెలిసిన విషయమే. ఈచట్టము చాలముఖ్యమయిన దనుటకుసందియములేదు. మిలిటరీ ఆఫీసరుల పేగిర పాటును నిరోధించుటయే, చట్టపు ముఖ్యోద్దేశ్యము. శివస్వామి అయ్యరు ప్రభృతులు గూడ ఈ చట్ట ము నామోదించిరి. అట్టిచట్టము సంగీకరింపవలయు నని, స్టేటుకౌన్సిలుసభలో శ్రీయత వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు తీర్మానమును ప్రతిపా దించిరి. కాని, యిట్టి ముఖ్యతీర్మానమును గూడ సభ్యులు నిరాకరించి, ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును భంగ పరచుట శోచనీయము. సామాజ్యశాసనసభవారు ప్రజల హక్కులను కాపాడుటకు చేసిన తీర్మాన ముల నన్నిటిని స్టేటుకౌన్సిలుసభ తృణీకరించుట పరిపాటి యగుటచే, ఈ సభను స్వరాజ్యక్షమ సభ్యులచే నింపవలసిన యావశ్యకత ఎంత గలదో యిందునుబట్టి యూహింపవచ్చును. ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రాతికూల్యమును గ్రహింపవచ్చును. కాని, అనధికారసభ్యులుగూడ ఏకచ్ఛట విశ్రామము. దాదా భాయిగారు సామాజ్యశాసనసభను సంగీకరించిరి. ఉమర్ హయత్ ఖానుగారు రామదాసుగారిపై విజృంభించిరి. సెత్తాగారు తాలూకా నామాన్య నిదర్శనము, చిచ్చుడచాత హృదయు గువారిని తప్పక నమ్మింపగలద. నేల్సు యునరవాహగమన సందర్భమున పాంపాయిలో తుపాకుల కాల్పులయినవి మిలిటరీ ఉద్యోగి చిచ్చయింపగ, బాంకరుగారు వలదని మందలించెరట. తుదకు బాంకరుగారి కవకాశ మీయగ మంచుమాటలచే ప్రజలను పంపివేయ గలిగిరి. మిలిటరీ యుద్యోగి తొందరపడియున్నచో, ఎంతసేపము గలిగెడిదో ఎవరు చెప్పగలరు? స్టేటుకౌన్సిలు సభవారు స్వరా జ్యమును, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములను గూడ నిరాకరించి, తీరని యాకీర్తికి లోనయిరి.

కీ. కే. డి. ఓ. సి. వి. మునుస్వామిఅయ్యరుగారు

మార్చిహింద రిపోర్టులలో కీ. కే. మునుస్వామి అయ్యరుగారికన్నను ప్రఖ్యాతి గడించినవారింకా కరు గనుపించరు. ఏవృత్తియందయినను శ్రద్ధజూపి పనిజేయుచో బైకివచ్చుటకు వీలుగలదనుటకు, మును స్వామిఅయ్యరుగారి జీవితమే సరమనిదర్శనముగ నున్నది. వీరు భారతీయులగౌరవమునేగాక, యూరపి యనుల గౌరవమును గూడ బడయుచుండిరి. వీరి సామర్థ్యముఎల్లరమెప్పుడందెను. ప్రభుత్వమువారు ఏరికీక్రీనిగుర్తించికొనించిరి. వీరుమద్రాసుమెయిలు ప్రతికా కార్యాలయమున ప్రధానపు రిపోర్టరుగ బనిజేరి. కౌన్సిలు రిపోర్టరుగనేమి, కాంగ్రెసు రిపో ర్టరుగ నేమి, వీరు చూపిన నేర్పు మిగుల కొని యాడబడెను. అంతియ గాక, గొప్పపలుకుబడిని ఆనేకుల : మై త్రిని సంపాదించి, వార్త లను తమ ప్రతికకు ముందుగ నందజేయుటలో వీరు దిట్టలు. కాంగ్రెసునందు ఒరిగెడి విశేషములను గ్రహించి, ఆక్షరవంతముగ తెలియో వ్రాయుచుం డెడివారు. తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు సభ్యులు

గూడ బనిచేసిరి. వీరు తుదకు రాచకురుపుచే బాధపడి విగతజీవు లయిరి. మునుస్వామి అయ్యరు గారి మరణముచే సర్వత్ర విచారము గలిగె నను టకు, సుప్రసిద్ధప్రముఖులు ఎలువురు వారి అంత్య క్రియలకు వచ్చియుండుటయే నిదర్శనము.

శాసనసభ్యుల రాజీనామా

ప్రజాప్రతినిధులు ఆమోదించిన స్వరూపాలనా తీర్మానమును నిరాకరించుటచే, వీరు తమసభ్యత్వ మునకురాజీనామా నొసగి ఈ ప్రశ్నకొరకై మరల ఎన్నికలు జరుగునటుల జేయవలయునని, నైహూ జిన్నాగారు ఆలోచించుచున్నారట. ఈవార్త నిజ మగుచో దేశమునందు నూతనసీతి తప్పక ఏర్ప డును. ముందే ఎన్నికలు జరుగుటవలన కొన్ని యిబ్బందులున్నను, ప్రజాప్రతినిధులు తమ ఆత్మ గౌరవమును నిలుపుకొనుటకును, స్వరాజ్యకాంతి ప్రపంచమునకు బాగుగ వెల్లడి యగుటకును, ఆమూల్యావకాశము గలుగును. నాయకులప్రకట నకై వేచియుండెదము.

భారత శాసనసభ్యుల రాజీనామా

ప్రభుత్వమునకు ప్రతినిధుల సమాధానము

మఱల నెన్నికలకు నిలుచుట కూహాలు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 15:—పండిత మోతిలాల్ నైహూగారు, జిన్నాగారు వారితోమందలి సభ్యు లలో, స్టేటుకౌన్సిలుసభయందు సంస్కరణములపై నైహూగారి సవరణ నిరాకరింపబడెను, గాన, నా సమస్యయే దేశమునెదుటనుంచి దానిపై వెంటనే ప్రస్తుతసభ్యత్వమును వదలుకొని మఱలనిలిచి తమ ప్రాతినిధ్యమును బలపఱచుకొనువిషయ మాలో చించుచున్నారని దెలియుచున్నది. (అ. ప్రె)

నా వి కు ల స మ్మె

మెయిలుస్టీమరులు నిలిచిపోవుట

కేపుటవును నౌకాశయములందు ఆనేశము

కేపుటవున, సెప్టెంబరు 14 —కే.వి. జెలో 20 ఏము ఆరు మెయిలుస్టీమరులు పక్షి ఆఫికారెవలలో నిలిచి పోయినవి. కేపుటవును నౌకాశయములలో చాల ఉద్రేకము బయలుపడెను. నౌకాశయములోనన్న ఇతర నౌకలకు చోట్లు నిమిత్తము ‘కల్లరలు’ సాగరరాజును పుడ్రులలోనికి గొం పోవుటకు బ్రయత్నించుచున్నారట. కాని సిబ్బంది చాలమంది కట్టుబట్టలతో దిగిపోయి పరిశయ నిరాకరించుచే యజమాను లా ప్రయత్నమును మానుకొనిరి. ‘కల్లరలు’ క్యాపిలీ నౌకను గూడ ఎటులనో యుక్తితో ఆశలకు గొంపయిరి. రాళ్లను బట్టి ఆడడ మోవలను బట్టి లాగు అధికారలపై దుష్టవి. ఒకనుత్తిని ఎసరిగాని తప్పిపోయెను. కొంచెము ఎప్పుడది. సమ్మెగట్టిన 400 చుండి నలన ఆధికారులు చగ్గరకేరి బండిలుగ జూడక వింబర్ల పైకికి కిరమలలో వారిని తెట్టి ద్రాగగ పోకుండ జూచెదరట. డ్రిల్లుపోలు వీరు నిర్దింపుట కుపయోగించ బడను.

శీతలైన 88 గరు సమ్మెదారులు ఊరేగింపులో చెఱ సాల కేరి. రెవన్యూహితులు చెఱసాలలో నున్నవారిలో సం తోషముతో గలసిగిరిరి. రియారపికిను నౌకాశిబ్బంది 160 మంది శీతలైన. నెలవుతేనిడే ఆగిపోయిన రెండు రోజులు జీతము బట్టుకొనెదరు. ఇంకొకరికి 16 రోజులు శిక్షయు అపి యురకు రెండురోజుల జీతమును అపరాధముగ విధించిరి.

మరణవార్తలు

జగన్మోహన్ కృష్ణ:—ఈనాటి యాజమాన్యమున ఎగ్జ్యూరు మోరడనువలె వేదవిలాసము అను భవనమున ఈనెల 17 వ తేది సురవారము సాయంకాలము 4-15 గంటలకు మృత్యువాస్తవ్యుల బ్రహ్మశ్రీ చివరి భాగవతగురూ కృష్ణజననము హరికథగ చెప్పెదరు.

నగరఆరోగ్యము:—సెప్టెంబరు నెల 12వ తేదిలో అంతముందిన వారమున 7 మందికి కలరా సోకెను. మువ్వరు మరణించిరి. పదిమందికి స్ఫోటకము సోకెను. ఒకరు మరణించిరి. ఇన్ఫ్లుయెంజియా ఒకడు ఇతరజ్వరములకు 44 గురు మరణించిరి.

నవరాత్రి ఉత్సవములు:—1/72 కోరులు మరైంటు విధియందలి శ్రీకాళహస్తిశ్వర దేవాలయమున ఈనెల 19 వ తేది మొదలు నవరాత్రి ఉత్సవములు జరుగును. ప్రతిదినము రాత్రి 9 గంటలకు పాటకచ్చేరిలు సారికథా కాలక్షేపములు జరుగును.

రాకపోకలు:—నర్. యం. సి. టి. ముత్తయ్యచెట్టి యారు నిన్న రాత్రి బోటుమెయిలులో పయలుదేరి పోయిరి. డెప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు జెనరలు ఆఫ్ పోలీసు హిచికాకుగారు నిన్న రాత్రి చెన్నపురి వీడిపోయిరి.

రాకపోకలు:—తెంగాలు మోరార్జీ జడ్జి గౌ. సర్ విలియం గ్రీన్వుగారు వారిసతితో నేటిదినం ఉదయం కలకత్తా నుండి చెన్నపురికి వచ్చిరి. నేటిదినం రాత్రి ఉదకమండలం వెళ్లెదరు.

పబ్లిక్ హెల్త్ డైరెక్టరు ఎ. జె. హెచ్. రస్యలుగారు నేటిదినం ఉదయం కలకత్తా మెయిలులో చెన్నపురికి వచ్చిరి. గౌ. సర్ సి. వి. రామస్వామిఅయ్యగారు నిన్న రాత్రి ఉదకమండలం వెళ్లిరి.

ప్రభుత్వప్రధాన కార్యదర్శి ఎ. కై. జి. కాంబెలుగారు చీపు ఇంజనీయరు ముల్లిస్సంగారు, పి. డబ్ల్యు.డి కార్యదర్శి ఈవన్నగారు, ప్రభుత్వవైద్యకాల సూపరింటెండెంటు హుస్సేబుగారు నిన్న రాత్రి మెట్టుపాలెంవెళ్లిరి. కాసనసభ్యులగు కె. పి. రామమిసను ప్రభాకరతెంపసుగారు నిన్న రాత్రి మలబారువెళ్లిరి.

ప్రెసిడెన్సీ పోస్టుమాస్టరు కార్డెగోగారు నిన్నటి దినము లోగైనుగారికి చార్జి ఇచ్చి కరాచికి వెళ్లిరి.

కీ॥ శే॥డి॥ సి.వి.ముసుస్వామిఅయ్యరు

మద్రాసు మెయిలుపత్రికా ఫోటో రిపోర్టరు గున్నది వాసు బహదరు సి. వి. ముసుస్వామి అయ్యరుగారు నిన్న సాయంకాలము 2-45 గంటలకు తన అల్లుడగు యస్. చంద్రశేఖరయ్యగారి గృహమున మరణించిరి తెలుపుటకు చింతిల్లుచున్నాము. శ్రీరాచకురుపులేచి నందున కడచినవారము ఆపరేషను చేయబడెను. ఆదివారము నుండి బాధ్యము ముదురు చిహ్నములు కనబడెను.

పిరు మరణించునప్పటికి 57 సంవత్సరములు. పిరు సి. యస్. కళాశాలయందు విద్య నభ్యసించి గవర్నరుగారగు కాని మోర ప్రభువు అంతరింగ కార్యదర్శియగు సర్. జె. డి. రీసుగారికి పార్టీహాంసు కైదుగ నుండిరి. 1892 సంవత్సరమున మద్రాసు మెయిలు రిపోర్టరుగ చేరిరి. 1923 సంవత్సరమున పిరు పని చూచింకొనిరి. సైరాపేట తాలూకాలోని సభ్యులుగను చెంగల్పల్లి జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగను పిరు కొంతకాలము పనిచేసిరి. ఇండియను సేవనులు కాంగ్రెసు ఆఫీసియలు రిపోర్టరుగ పిరు ఎన్నియో సంవత్సరములండిరి. 1913 సంవత్సరమున రావు బహదరు పిరుగమును 1923 సంవత్సరమున దివాను బహదరు పిరుగమును పొందిరి.

నిన్న సాయంకాలము 5-30 గంటలకు అంత్యక్రియలు జరిగెను. గౌ. సి. వి. రామస్వామియ్యరు, సర్ పాత్రో, న్యాయమూర్తులు విశ్వనాథశాస్త్రి, శ్రీనివాసయ్యంగారు, అడ్వకేటుజెనరలు, అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు మున్నగు ప్రముఖులు వచ్చియుండిరి. మద్రాసు మెయిలు పత్రికను పాట్టుకొనియున్న గారు మరణించునకు కృషిచేసిరి.

ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులు

జస్తి సుపక్షపు సమావేశము
ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యపక్షమువారికి సహాయ మొనగించునా?

నిన్న సాయంకాలము జస్తి సుపక్షమువారి యాజమాన్యమున సౌందర్యహాలులో ఒకసభ జరిగెను. గౌ. పానుగలు రాజుగారు వచ్చుటకు ఆలస్యమగుటచే ప్రధానమున డా॥ నక్షే మొదలిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సభజరుగుచుండగ గౌ. పానుగలు రాజుగారు వచ్చి అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి

కీ॥ శే॥ స్వామికణ్ణపిళ్ళై

స్వామి కణ్ణపిళ్ళైగారి మరణముపట్ల సానుభూతి చూపుచు శివరామమీననుగా రొకతీర్మాన మువహించుచు పిళ్ళైగారి పాండిత్యమును ప్రతిభావిశేషములను ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి తీర్మానముపై పరిశోధకు మాట్లాడిన పిమ్మట సభ్యులందరు నిలచి ఏకగ్రీవముగ తీర్మానమును ఆమోదించిరి

ప్రచారము సలుపుటకు తగు ఏర్పాటులచేయు విషయమై ఆలోచించుటకు ఈసభ సమావేశపరపబడెను కాని జిల్లాల ప్రతినిధులు వచ్చుటకు ఇబ్బందు లేర్పడినందున ఈ విషయమై ఆలోచించుటకు నెలాఖరున మరయొకసభ సమావేశపరపబడునని అభ్యుక్తుడగు పానుగలు రాజుగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను గురించి ఎ. రామస్వామిమొదలి గారి క్రింది విధమున ఉపన్యసించిరి.

ఎన్నికలు

మనము మన సోమరితనము వదిలి ప్రస్తుతపరిస్థితులను గమనించి పని చేయవలసిన అవసరమేర్పడినది. ఇన్న ప్రతియందరి లోకమున లెంతమాత్రము ప్రజాసమగ్రతేవు మునిసిపలు ఎన్నికల సంవత్సరమున రాష్ట్రపు ప్రధాన, సగరమునందు మనపక్షము ముందున నిలిచియుండి విజయము గాంచుటకు బదులుగ వెనుక చిక్కియుండుట శోచనీయము. పక్షపు అభ్యర్థులు సరియైనవారని చెప్పినంతమాత్రమున లాభములేదు మం అపజయమునకు కారామమొనరైరి ఆకారములను తొలగించుట అవసరము జిల్లాలయందు మునిసిపలు ఎన్నికలలో జస్తి సుపక్షపు అభ్యర్థులు అఖండముగ విజయమును గాంచుచున్నారని సైదాపేటలో అబ్దులు రజాకుసాపాబుగారు లెచుట ఒక నిదర్శనము

స్వరాజ్యపక్షపు రాజకీయములు, బలపడుచున్నవని తలచుట సోదాహరణ. స్వరాజ్యపక్షమునకు చేరినవారొక్కరు పక్షమునుండి చొరబోవుచున్నారని స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించుటకై ప్రభుత్వమున నుద్దేశించిరి కాని వారి కైరి ఇప్పుడు సంపూర్ణముగ మారి నది. ఇప్పుడు వారు సెల్ఫ్ కమిటీలయందు చేరి పనిచేయుచున్నారని స్వరాజ్యపక్షము ప్రతిపక్ష ఎల్లులించుచున్నదో దీనినల్ల స్పష్టముగ తెలియుచున్నది.

బ్రాహ్మణేంద్రుల ఉద్దేశములను ఆచర్యములనే స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రకటించుచున్నారని సంస్కరణముల తీర్మానమునకు పండిత నైహుగారు గావించిన సవరణ బెల్లమునందు బ్రాహ్మణేతరసభ్యులందు ఆమోదింపబడిన తీర్మానమునకు అనుకూలముగ నున్నది. ఇంక వారికి గల అద్దరు అభిమానము బూటకము నీచివాటింగలయందు ఖడ్గంతో ఉపన్యసించుట ఇంగ్లాండులో విదేశప్రస్థులను ధరించి ఉపన్యసించుట సాధారణమగుచున్నది

వనవారు భజనలకు ఊరేంపులను చూచి బోవుచున్నారని మనము ప్రచారము చేయకుండుటయే లోపము. స్వరాజ్యపక్షమువారు చపలచిత్తులు ప్రభుత్వసభ్యులకు విందుచేయునాడనుట స్వరాజ్యపక్షమువారివిమంశనములో ఒకటి. కాని మొన్న కర్నూలులో సర్ సి. వి. రామస్వామిఅయ్యరు గారికి విందు జరిగినపుడు స్వరాజ్యపక్షమునకు చేరినవారిష్టగు లక్ష్మీస్వామిగారు విందువనచ్చి పోలీసువారిని ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి. స్వాధీన్యము చేశక్తి మున్నగు వాక్యములు కేవలము ఆపంబరవాక్యములుగా నిజముకావు. ఆందోళన సందర్భమున పలువురు కారాగృహములకు పోయిరి. వారు చంపనీయులు. కాని వారి పేరు చెప్పుకొని ఇర్రగుల గౌరవములను కోరుట విపరీతముగ నున్నది. బూటకములతో బ్రాహ్మణులు మరల అధికారము సంపాదించి యత్నించుచున్నారని.

రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము, జాతిస్వాతంత్ర్యమునకు పూర్వము వివిధసంఘముల భేదములు అంతమొందవలెను. పంజాబు

నందు హిందూమహమ్మదీయసమన్వయ ప్రయోగము చాల్చుచున్నది మునిసిపలు ఎన్నికలు బురదగుటవలెనున్నవి. బ్రాహ్మణేతరులీబురదగుటను కొంతకాలము వదలివేయుట ఉచితమని తోచుచున్నది. మనము ఈ రాష్ట్రమున మనపక్షమును బలపరచుకొనుటయేకాక ఇతరరాష్ట్రములందుకూడ ప్రచారము సలుపుట అవసరము. ఈసమయమును వదలకొనిన మనకు అవకాశము వాటిల్లును.

గతజల సేతుబంధనము

పిమ్మట డాక్టరు నక్షేమొదలిగా క్రిందివిధమున ఉపన్యసించిరి—ఈ మునిసిపలు ఎన్నికలయందు బ్రాహ్మణేతరులెచ్చుటనుండి కో తెలియకున్నది. ఎన్నికలు జరిగినపిమ్మట ఈ సమావేశము జరుగుటకల్గి ఏమిలాభముకలుగునో ఊహించబలకున్నాను. కాంగ్రెసువారు మహాపురుషులు యుగములయందు చేయజాలనిపనిని బ్రాహ్మణేతరవ్యవస్థ 5 సంవత్సరములలో గావించెను. స్థానికసంఘములను మన పక్షమువారు స్వాధీనపరచుకొనిరి. మన సంఘపు యువకులకు ఉద్యోగములు దొరకెను. మనము కాంగ్రెసునందు చేరవలయునని కోరుట సరికాదు. కాంగ్రెసు మనలో చేరవలెను గాంధీమహాత్ముడు నిజముగ మహాత్ముడైన అతడు మనలో చేరవలెను. మనలో 420 లక్షలమంది యున్నాడు. పార్టీకి నిధిని ఏర్పరచి గొప్పప్రచారము సలుపవలెను. ఎన్నడైనను రాష్ట్రమున మెడికలు సర్వీసునందు 7 రు హిందువులు, ప్రభుత్వము మువ్వరు బ్రాహ్మణేతరమంత్రులు, సైకోలోజున సలుగురు బ్రాహ్మణేతర న్యాయమూర్తులు యుండిరా యని ప్రశ్నించుచున్నాను

మునిసిపలు ఎన్నికలు జస్తి సుపక్షమువారికి గుంపాళము గరువుచున్నదని శివరామ మీననుగారు చెప్పిరి.

మదనగోపాలనాయుడుగారు ఈ క్రిందివిధమున మాట్లాడిరి:

కాంగ్రెసు పక్షమునకు చేరినవారే కొందరు వాసునాయుడుగారికి పనిచేసిరి. ఇది బ్రాహ్మణ బాహ్యేతరసమన్వయ జస్తి సుపక్షమును అంతరింపజేయు బ్రాహ్మణులు ఉద్దేశించుచున్నారు. పత్రికలన్నియు బ్రాహ్మణుల స్వాధీనమునందున్నందున మనకు కష్టము కలుగుచున్నది. కావున మన పత్రికలను బాగుచేసి ప్రచారము సలుపవలెను.

గౌ. పానుగలురాజుగారు

గౌ. రాజుగారు సభను ముగించుచు ఇట్లు చెప్పిరి— బ్రాహ్మణేతరవ్యవస్థము ఉత్కృష్టమైనదని ఈ ఉపన్యాసములనల్ల విదితమగుచున్నది. కాని పూనుకొని పనిచేయవలసియున్నది. ఈసంవత్సరము జరిగిన మునిసిపలు ఎన్నికలు మన సోమరితనమును ప్రకటించుచున్నది. ప్రచారమునలసిన మనము త్వరలోనే ప్రతిపక్షులను అణచగలము. స్వరాజ్యపక్షపు అభిమానము దేశమందంతయు వ్యాపించుచున్నది. అందునల్లనే మనమీసంవత్సరము ఎన్నికలయందు ఓడిపోతిమి.

అధ్యక్షునకు వందనము లర్పింపబడెను అంతిలో సభ ముగిసెను.

నోటీసు

చెన్నపురి చైనాబజారులోనున్న నెం 21 రు భవనము నందున్న మా జార్జి టౌను బ్రాంచియందు డాక్టర్ ఆ. లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. డి. సి. ఎమ్ బి.ఎ.గారి సలహాను ఆదివారములందు లేపు తిమిమడినములందు ప్రతిరోజు సాయంత్రము 7 గంటలండి 8 గంటలవరకు పొందవచ్చును.

మేనేజరు:—ఆంధ్ర ఆయుర్వేద్ ఫార్మసీలిమిటెడ్, 19, హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రపంచమందు అంతటను మంచినీర్వాగతము

“కామశాస్త్రమునకు” గలదు. ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము. ఆభివృద్ధి మొదలగు వాటినిగరించి సలహా యిచ్చు గ్రంథము 150 పుటలు గలది. వివాద లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు. ఇది ఉచితముగా తపాల్ ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసినవారు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆతంకనిగ్రహ బౌద్ధశాల, 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మేహారి

(3347)

నవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాచుంపిచున్నటువంటి సవా మేహావ్యాధులను నిర్మూలించుటలో ఆమోఘమైనది

వెల బుడ్డి 1-కి రు 2-8-0

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

గుంటూరు జిల్లా: తాలూకా బోర్డు ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు విజయము

ఈ నెల 4 వ తేదీని పొన్నూరు ఫిర్యాదు జరిగిన ఎలక్షన్లలో కాంగ్రెసు తరపున గెలుపొందిన ముగ్గురు మేకటరంగయ్యగారు మొదటిసారి కాంగ్రెసునందు అభిమానముగలవారు. వారు గత టరమ్ములో తాలూకా బోర్డునందు సభ్యులుగా నుండి నిరంతరప్రజాసేవ చేసియున్నారు. వారు గుంటూరు జిల్లా ఖద్దరుబోర్డుకు సెక్రటరీగా నున్నారు. వారు బ్రాహ్మణ బోర్డులో బోధియవారులకు చాలా సహాయము చేసియున్నారు. వారు గెలుపొందుట ఆఫీస్ లో వారికిగాక తాలూకా మొత్తముకు వన్నె చెచ్చినారు. స్వతంత్రముగ నిలవబడి గెలుపొందిన పాములపాటి వెంకట కృష్ణయ్యగారు, నిడుబ్రోలు గ్రామ మునపరుగారు. వారు మంచిపట్టుదల గలవారు. రెండు మూడు టరమ్ము నుండియు బోర్డులో నుండి ప్రజాసేవ చేయుచున్నారు. ఓడిపోయిన తదితర అభ్యర్థులు నలుగురు మంచి పోటీచేసినారు. అయినప్పటికీ సార్థకములేకపోయెను. ఈ నెల 7 వ తేదీన జరిగిన బాపట్ల ఫిర్యాదు కావలసిన ఒక స్థానముకు కాంగ్రెసు తరపున నిలవబడి జయమొందిన పంసులూరి వెంకట నరసింహారావుగారు మంచిదననంతులు, సిన్నవయ్యగారు, మొట్టమొదటి మంచి కాంగ్రెసుయందు అభిమానముగలవారు. మంచి తెలివి గలవారు. వారు జయమొందుటకు ఆఫీస్ లో ప్రజలు కాంగ్రెసు నందు అభిమానము గలవారనుటకు సందియము లేదు. ఏలనన వారికి ప్రత్యర్థిగా స్వతంత్రముగా నిలవబడి అపజయము గాంచి నటువంటి వెల్మూడి సుబ్బారావుగారు పెద్దవకీలు, పెద్దపలకు బడి గలవారు. వారు నెలకు రెండువేల రూపాయలు వెంపాదించి కీర్తి గలవారు. వారు అపజయము గాంచుటకు కాంగ్రెసు నుండి చేరక నిలవబడుటే కారణము తప్ప వేరేదాదు. స్వతంత్రముగా నిలవబడినవారు మంచి పోటీయ్యగారు పెద్దరెయితు. వారు మంచి పోటీ చేసినారు. కాని సార్థకము లేకపోయెను.

7-9-25 న జరిగిన పెద్దనందిపాడు ఫిర్యాదు ఎలక్షన్లలో గెలుపొందిన కాంగ్రెసుతరపు అభ్యర్థులు యిద్దరున్న కాంగ్రెసు లందు మొదటనుంచి అభిమానముగలవారు. వారు జయమొందుటకు కాంగ్రెసు అభిమానముకాని వేరేదాదు. వారు ధనవంతులు, పెద్దరెయితులు.

11-9-25 జరిగిన వేటపాలెం ఫిర్యాదు తరపున నిలవబడి జయమొందిన లోట శేషాద్రినాయుడుగారు, వారు యిదివరకు జస్టిసుపార్టీకి చెందినవారే అయినప్పటికీ వారు మంచిపట్టుదల గలవారు. అనుభవజ్ఞులు. ఇదివరకు రెండుటరమ్ములనుంచి బోర్డులో నుండి నిరంతర ప్రజాసేవచేసినవారే. ఏమాట అంటే ఆ మాట యందు నిలువబడువారు కాని అసత్యమాడువారు కాదు. అటు వంటివారు జస్టిసుపార్టీలో నుంచి కాంగ్రెసుపార్టీలోకి వచ్చినారంటే కాంగ్రెసుకు మంచిబలము వచ్చినదని చెప్పటకు ఎంతయు సంతోషించుచున్నాము.

వేటపాలెం ఫిర్యాదులో జయమొందిన కెండ్లవల్లి అప్పారావు బూదరాజు వెంకటసుబ్బయ్యగారు ప్రథమమునుంచి కాంగ్రెసు నందు అభిమానముగలవారు. వీరు ధనవంతులు, యాఫీస్ లో నిలవబడి వోడిపోయిన పంసులూరి శేషతల్ప కామిగారు (బారీ వైద్యు) బూదరాజు హనుమంతరావుగారు, మద్దు రంగనాయకులుగారు, పర్లం కృష్ణరావుగారు మంచి పోటీ చేసినారు. కాని కాంగ్రెసునందు ఉండు అభిమానమును వోట్లగు రైరింగి కాంగ్రెసువారికి వోట్లనిచ్చి కాంగ్రెసువారికి జయమొందునటుల చేసినారు. అప్పకట్ల ఫిర్యాదు కాంగ్రెసుతరపున నిలవబడిన కొన వెంకటరావుగారికి ప్రత్యర్థి ఎవరైనా వీరికి. కాని మధ్యనే ఉపసంహరించుకొనిరి. అందువల్ల ఆ ఫిర్యాదుకుడ కాంగ్రెసువారికి జయమొందినారు. వారు ఇప్పుడు తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా నుండి నిరంతరప్రజాసేవ చేయుచున్నారు.

4-9-25 పొన్నూరు ఫిర్యాదు
కాంగ్రెసు: మద్ది వెంకటరంగయ్యగారు 1087 (జయమొందిరి)
ప్రత్యర్థి: పాములపాటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు 981 (జయమొందిరి)
పోలవరపు జగన్నాథంగారు 407
మన్నవ వెంకటకృష్ణయ్యగారు 38
జస్టిసు: ధామలూరి పట్టాభిరామయ్యగారు 678
మూడుగుంట అప్పారావుగారు 785

7-9-25 బాపట్ల ఫిర్యాదు
కాంగ్రెసు: పంసులూరి వెంకటనరసింహారావుగారు 408 (జయమొందిరి)
ప్రత్యర్థి: వెలగపూడి సుబ్బారావుగారు 308
కారుమంచి కోటయ్యగారు 111

7-9-25 పెద్దనందిపాడు ఫిర్యాదు
కు: పమిడి కోటయ్యగారు 878 (జయమొందిరి)

లావు వీరభద్రయ్యగారు 1021 (జయమొందిరి)
ప్రత్యర్థి: గొట్టిమక్కల రంగనాయకులుగారు 1
కర్లం చిన్నయ్యగారు 2
పాలవర్తి ఆదిశేషయ్యగారు 816
వల్లూరి బసవరాజుగారు 568
పరుచూరు ఫిర్యాదు

కాంగ్రెసు: బాగరమాడి రామయ్యగారు 621
ప్రత్యర్థి: బాగరమాడి కుప్పస్వామిగారు 1185 (జయమొందిరి)
గోరంట్ల పున్నయ్యగారు 886 (జయమొందిరి)

గుంటా గోపయ్యగారు 7
11-9-25
కాంగ్రెసు: బూదరాజు వెంకటసుబ్బయ్యగారు 458 (జయమొందిరి)
లోట శేషాద్రినాయుడుగారు 840 (జయమొందిరి)
జస్టిసు: మద్దు రంగనాయకులుగారు 6
బూదరాజు హనుమంతరావుగారు 216
ప్రత్యర్థి: పర్లం కృష్ణరావుగారు 7
పంసులూరి శేషతల్పకామిగారు 208

ఒక విలేఖరి

బొంబాయి మిల్లులపై

సమ్మెవచ్చునని తలంచినప్పటికినీ నేడు బొంబాయి మిల్లులలో సమ్మె అకస్మాత్తుగా ప్రారంభమై విద్యుత్తు కేంద్రముతో వ్యాపించినది. మిల్లు యజమానులు పరిస్థితులనుగూర్చి విచారించుటకు బదులు తమకు సంబంధము లేనట్లు ప్రవర్తించుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెస్)

నేడు 30 వేలమంది పనిచేయుచున్న 11 మిల్లులు మూసి వేయబడినవి. మాటికి 11 1/2 చొప్పున కూలినితగ్గించి సెప్టెంబరు 1 తేదీనుండి అమలులోనికి తెచ్చిరి గావున నేపనివాండ్ల సమ్మె కట్టిరి. ఈమిల్లులన్నియు పెరేలులో నున్నవి. మధురాదాస్ గోపల్ దాస్ మిల్లు మునుప్పులలో కరింభాయి యిల్లపీం మిల్లు మునుప్పులలో మొట్టమొదట సమ్మెను ప్రారంభించిరి. ఈరెండు మిల్లులలోను మునుప్పులు ఒక్కమారుగా పనిముట్టులను క్రింద పెట్టి బయటికిపోయి రాళ్లురువులను యితరమిల్లులలోని వాండ్లను బయటికిరమ్మని పిలువసాగిరి. మూడు నాలుగు గంటలలో 12 మిల్లులలోనుండి మునుప్పులు బయటికివచ్చిరి. ఆగస్టునెల తీరములు వీరికి క్రిందటికేనివారమునా డిచ్చిరి. తగ్గించినరేలు ప్రకారము అక్టోబరులో నిత్తురు. కొన్ని కోజులనుండి వీరు సభలు చేయుచు ఆగస్టు తీరము లిచ్చిన వెంటనే సమ్మె కట్టవలెనని తీర్మానించిరి. 10 గంటలకు కొంతమంది సెంచరిమిల్లుకు వెళ్లి గుడ్డలిడ్డలికి నిప్పుపెట్టిరి. వెంటనే మంటలూర్చిరి. రూ500/- వచ్చుమునచ్చెను. పోలీసువారి ప్రదేశములను కాపాడుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

కస్తూరి చందుమిల్లు

ఈసమ్మె దాదరకు వ్యాపించి కస్తూరి చందుమిల్లులో 300 మంది నేతపనివాండ్లు మధ్యాహ్న మైనతరువాత పనిలోనికి రాలేదు. కావున అధికారులు నేత కాళిను మూసివేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

దక్షిణ ఆఫ్రికా నుండి బొగ్గు

హైందవవాణిజ్యసంఘమువారి అసమ్మతి

బొంబాయి, సెప్టెం 15: నుక్కూరు వారేజిపనులకు దక్షిణ ఆఫ్రికానుండి బొగ్గును తెప్పించుట జాతీయవిరుద్ధ మగుటయే గాక ఆర్థికముగా నష్టమనికూడ హైందవ వాణిజ్యసంఘము వారు బొంబాయి ప్రభుత్వమునకు తెలియజేసి హిందూ-దేశములోని బొగ్గునే కొనవలసినదని చెప్పుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెస్)

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-10-0

ఇవి పుచ్చమున నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచి గోరోజు నము, ఆనపచ్చికాన, పావుదారు, మంచుకుంకుమపువ్వు మొదలగు వాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కైత్యము, కైత్యభారము, కైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, ఆజీర్ణము, మాంధ్యము మొదలగువాటికి ఉపయోగపడును. నంటిపిల్లల, అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారూను సామాన్యముగ వాడొగనవి. ప్రతిగ్రహమున నుండలేనవి. ముఖ్యముగ పిల్లలుగల గృహమునం దుండవలసివి.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ సెప్టెంబరు 16-వ తేదీ బుధవారము

1. ధాన్యములు
దనియాలు బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు
బియ్యముబస్తాలు మొదలు వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14 0 0 15 0 0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0 16 0 0
డిబ్బి ,, డిటా ,, 16 0 0 17 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0
నవ్వులు ,, ,, 20 0 0 24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 12 8 0 18 0 0
నెనగలు ,, డిటా ,, 11 12 0 12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,, 13 8 0 14 8 0
మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0
ఉలవలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు
నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా1-కి ,, 61 0 0 68 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 56 0 0 59 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 185 మి.కా.నూనె 180 0 0
ఆముదము బా 1-కి ,, 115 0 0 116 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు
చాయపసుపు బా 1-కి ,, 100 0 0
కూరపసుపు ,, ,, 45 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1-కి ,, 100 0 0 110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముణుగు 1-కి రు 45, రే5
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 50, 50
తెల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 55 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,, 50 0 0 77 0 3

5. ఇనుము
పట్టారకం బా 1-కి ,, 28 0 0 38 0 0
చదరం ,, 28 0 0 36 0 0
రవుండు ,, 38 0 0 45 0 0

6. లోహములు
వెండి 100 కులంకు ,, 72 0 0 75 12 0
జంగారము, కులము 1-కి ,, 21 4 0 21 8 0
పవరము 1-కి ,, 18 7 0
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 264 0 0 275 0 0
రాగి డిటా ,, 298 0 0 281 0 0
అస్కాచక్రెర 226 పా1 గలవి 34 0 0 34 4 0

7. దూది
బోండావెన్నబారున 1-కి రు 800 0 0
పల్నాడు దూది ,, ,, 215 0 0

8. నూలు
కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 0 0
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0
పుష్కారు యెనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0
కూళయెనుగ నెం 20 ,, 9 8 0
వద్యా నెం 24 1/2 ,, 9 12 0
14 1/2 క్విల్క్ పట్టి ,, 7 8 0
నెం 20 టెన్ని సింహం యాటె ,, 9 4 0
నెం 22 ,, ,, 9 12 0
నెం 12 1/2 టెన్ని పర్కసు ,, 8 0 0
నెం 14 1/2 ,, ,, 8 4 0
నెం 12 1/2 అలెన్సు ,, 7 2 0
నెం 12 1/2 కోయిల్ పట్టి ,, 7 8 0
నెం 22 1/2 రంగవిలాస ,, 9 4 0
నెం 14 1/2 రాధాకృష్ణుడు ,, 7 2 0

బెండుచేసిన భారతి సంపుటములు

1924 జనవరి సంచిక మొదలు ఆటు సంచికల కొకసంపుటమువంతున మూడుసంపుటములు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.
గట్టి బెండు- సగముతోలు, సగము క్యాలి కో గిల్లువేరు- అందముగా నున్నది. ఒక్కొక్క సంపుటము రు. 4-8-0.
ఈలాభ్యయము ప్రత్యేకము.
భారతి ఆఫీసు, 7, తంజువో నీధి, మద్రాసు.

భారత శాసనసభ

ఉక్కు-కు రక్షణసహాయముల నంగీకరించుట

తూర్పుయిండియా రైల్వేలో జమాఖర్చుల శాఖను, వాటిని తనిఖీ చేయు శాఖను విడదీయుట

సిన్హ, సెప్టెంబరు 15.—నేటి భారత శాసన సభ చాలతక్కువగానుండెను. సభాధ్యక్షుడు సరిగా 11 గంటలకు తనస్థాన ములకరించెను. ఉక్కు-పరిశ్రమకు సహాయమునర్పట, తూర్పుయిండియా రైల్వే జమాఖర్చులను నయాసాధనములను వాటిని తనిఖీ చేయు శాఖను విడదీయుట, వడ్డీమును నివేదికము లోని కొన్ని సూచనలపై తీర్మానములు, కార్మికసంఘముల చట్టము మొదలగు ప్రభుత్వ కార్యక్రమము చాలగలదు.

కొంతకాలమునుంచి సభయందు లేక మరలవచ్చిన సర్ డెనిస్ బ్రేగ్గెను రాజధాని ప్రమాణమును గైకొనినప్పుడు హస్తము నూచింపబడెను. లాహోరు ప్రధాన న్యాయస్థానమున కొక సంవత్సరమునానున్న డెన్విలో నేర్పడుచున్న గూర్ఖి లాహోరు న్యాయస్థానమువారి యభిప్రాయములు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములు సంగ్రహించబడినవి. ప్రధాన న్యాయస్థానములోని సివిలు అప్పీలులు వెంటనే తేవలెను నుద్దేశ్యముతో నీ యాలోచన చేయబడినది. దీనిపై సివిలు న్యాయ సంఘమువారి యభిప్రాయములకూడ గైకొనబడునని సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ మండిమనుగారు సర్ హరిసింగ్ గౌగారికి సమాధానమిచ్చిరి.

కాక్స్ ఫిల్డరు విద్యార్థి వేతనవిరాళమునుగూర్చి బి. దాసు గారికి సమాధానమిచ్చుచు, చదువుకొనివచ్చినప్పటికి తమ జీవితమును గడపుకొనుట కుద్యోగము తప్పకవచ్చునని ధైర్యమున్న నే విద్యార్థులను జంపగోరుదు రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు డెలుపవలెనని భోరుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

వైవారికే సమాధానమిచ్చుచు బి. యల్ మిత్రగారిట్లునుడివిరి. “డెన్వియందు కేంద్రకళా విద్యాలయము స్థాపించు విషయము ప్రభుత్వ మలోచించుచున్నది. నూతన డెన్వి రియాలిటీ విస్తరించిన నివేదికముపై ప్రభుత్వ మింక నేమియు నిశ్చయింపలేదు అవి సభ్యులయెదుట నుంచుటలన లాభముగలదని ప్రభుత్వ మూహించుటలేదనిరి.

చైనానుండి కొలలందుకొను చైనావారి కరపత్రముకంటే భారతదేశముందు బహిష్కరింపబడెనా యని చమనులూగారకిరి ఆవి భారత ప్రజలకు ప్రభుత్వమునైన విద్యేషము కల్పించునని బహిష్కరింపబడెనని చెబియసభ్యుడు సమాధాన మిచ్చెను.

చైనావారు తమ దేశముందు భారత ప్రైవేటు సేవగించిన విషయ ముండున్నదని కాదాయని చమనులూలు, సింహాగార్లు ప్రశ్నింపగా కాదనిరి.

రంగస్వామి ఆయ్యంగారు, జోషీ, రామచంద్రరావు గార్లు సమాధానమిచ్చుచు నట్టి ప్రకటనలు బహిష్కరించు నపుడు తాను స్వయముగా పరీక్షించి చూచుననియు, దానిపై నిక నెట్టి ప్రవర్తనకర్తాధికారము లేనియు, కాని యెవరైన దాని గూర్చి తన యెదుట డెల్వరుల తానే విమర్శింపవచ్చునని దేశీయసభ్యులకు తెల్పెను.

చమను లూగారికి సమాధాన మిచ్చుచు ప్రభుత్వమునకు డెలివరెన్సాను 1924 డరిమిలను పునుచ్చెరినుండి, యంగ్ల భారతమునకు వచ్చిన సెంట్రలు వరుగు ఉక్కు పరిశ్రమలయముక్కుకై క్రొత్తవని వాణిజ్య సభ్యుడు డెలివెను.

సర్ పురుషోత్తమదాసుగారికి సమాధానమిచ్చుచు పడేండ్ల ఘరతు తాండులక్రెండు నూచియిదురూపాయల వడ్డీనొప్పున 468 లక్షల రూపాయలును, ఆదాంపుపన్ను లేకుండ నూటికయిదు రూపాయలు 2521 లక్షల రూపాయలును మొత్తము 2984 లక్షల రూపాయలు ఋణసముగా మార్చబడిందని సర్ డెన్వి నేకట్టుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

పిమ్మట నార్థిక సభ్యుడు పబ్లిక్ అక్టాంటుల సంఘము వారి నివేదిక సభ్యులయెదుట నుంచెను.

ఉక్కు-పరిశ్రమకు సహాయము

పిమ్మట సర్ ఛార్లెసు యిన్స్ సుగారు రుక్కు పరిశ్రమకు సహాయము నిచ్చు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి ఆ పరిశ్రమకు 1927 వ మార్చి 15 నాడుకు 60 లక్షల రూపాయల మజరా నిచ్చుటను 1926 వ మార్చి నెలాఖరు కందులో 18½ లక్షల నిచ్చుటకును ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనము 1927 లెరువాత నుక్కు పరిశ్రమకు రుక్కు మంతనమును, అప్పుడు మజల ధానవిషయము ప్రవర్తించునకు వచ్చును. టారిఫ్ బోర్డువారి సూచనలు వారి బుద్ధులసారము సమంజసములే, కాని ప్రభుత్వము సంద

ర్భము లాలోచింపలేదు. కాన ప్రభుత్వమున కది సందర్భము కరముగా నుండెను. వెనుక నొకసారి పరిశ్రమకు 50 లక్షల రూపాయలు మజరానిచ్చిరి. టారిఫ్ బోర్డునూ రూపొందిన దానికంటె ప్రభుత్వ మెక్కువసానుభూతి పరిశ్రమకు చూపబడెను. అది చిక్కు తీర్చి నున్నపుడు ధనసహాయముచేసి ప్రభుత్వము పరిశ్రమకు రక్షించెను. దానివలన పరిశ్రమ తాలూకు సామాన్యముగా భాగ్యయెను. రక్షణపద్ధతి చాల నుపయోగకారిగా నుండెను. దానివలన ప్రభుత్వము నకు కష్టము ఆదాయము తగ్గెను. కావున బోర్డువారి సూచనల సవరించుటలన ప్రభుత్వము పరిశ్రమ యెడ జూపు సానుభూతియందుగాని, చేయు సహాయమునందు గాని యే మాత్రము తగ్గుటలేదు. పన్నులను హెచ్చించుటకంటె, మజరాలనిచ్చుట యెక్కువసహాయముని సభవారు గమనింతురుగాక. బోర్డువారి సూచనలందు సవరణకు గారణము లేవనగా వారి కెక్కులుజూయింపున మాత్రమే తయారుకాబడినవి. ప్రభుత్వము ఇగిర పరిశ్రమ లనేకములను జూడవలసియున్నది. కావున బోర్డువారు సూచించిన 24 లక్షల రూపాయల యసానుతు పద్దు చాల తక్కువని గ్రహింపవలయును మఱియొక ముఖ్యవిషయ మే మన మజరాల నిచ్చుటలన పరిశ్రమ యెన్నటికి ప్రభుత్వసహాయమునే యాసించుమందును. ఆవిషయమై తాతా కంపెనీ వారి కిది వ ఆ కొక సారి 1924 వ మే నెలలోను, మజల మొన్నటి జనవరిలోను హెచ్చరింపబడినది. ప్రభుత్వము తాతా కంపెనీవారి సహాయము, సభ్యుల సహాయము గోరుటయందలి తాత్పర్యమేమన పైన సూచించిన విషయమున కంపెనీవారెక్కువ శ్రమపడినట్లు తోచదు తాతా కంపెనీవారి పరిశ్రమయందలి రెండువంతుల బాటలపై తప్పక లాభములలో కొంతభాగమును పంచివేయునట్టివై యున్నవి. వాటిపై వడ్డీ మూడు వత్సరములనుండి పెరుగుచున్నది సుమారు 50 లక్షల వడ్డీ పెరిగియున్నది. 150 లక్షల ఋణము కలదు, కావున సభ్యులు తాతా కంపెనీవారికి తమపరిశ్రమను జాగుపజుచుటకు ధీమాను నేర్పాటులు చేయుటకు వార్త నంపవలయును. దేశముపై చాల భార ముంచబడినది. టారిఫ్ బోర్డువారి తక్కువ ప్రకారము 150 లక్షలు. అదిగాక, ప్రభుత్వ మిది వ ఆ కు 208 లక్షలు ముజరా నిచ్చి ప ఈ య ము న రిం చె ను ప్రభుత్వముదాని యెవ పరిమితిమకు సానుభూతి జూపెను ఈ ప్రతిపాదన రక్షణ చట్టమునకాలమువజాకే యవలనుండుంగును. ఇక మాత్రము విషయము దానియందు తిరుగువాడను గాను. ఆనాటిపాఠము నాకులేదు. దానివలన నేవైన ప్రాముఖ్యమును మార్పులనన రమనొక నప్పుడు మజల ప్రశ్నను విమర్శింపవచ్చును. కావున తీర్మానము సభ్యు లేకగ్రీవముగ నంగీకరింతురని యూహించుచున్నానని సర్ ఛార్లెసు యిన్స్ సుగారు నుడివిరి

సంయుక్త పక్ష సభ్యులూ తరపున ఛార్లెసుగారు మాట్లాడుచు తమపక్ష సభ్యులంతయుగూడ దీని కామోదించుచున్నారనిరి. తాతా కంపెనీ నభివృద్ధిపజుచుటయే వారి యభిప్రాయ మనిరి. కొన్ని సందర్భములందు టారిఫ్ బోర్డువారి తక్కులు సరిగాలేవు. ప్రభుత్వము చాల ధారాళముగానే మెలగెను. ఉక్కు-పక్షముందు నాయనభవమునుబట్టి తాతా కంపెనీవారు సంపూర్ణముగయంత్రాలయమునునిర్మించుచో ఖరీదుతగ్గింపవచ్చుననినోచుచున్నది కావున తా మిచ్చుముజరాలలో 30 లక్షల యంత్రములు నిర్మించుటకు ప్రత్యేకింపగోరెనను గోరవచ్చుననిరి. ఈరకలక నంగీకరించుచో మజరా హెచ్చించుటకుగూడ నంగీకరింతును. ఈపనులను నెఱవేర్చుచో తాతా కంపెనీవారు రక్షణ చట్టము రద్దనసరికి, ఆపైన రక్షణ మనసరము లేకయే పోటీ చేయుటకు సిద్ధముగ నుండుననిరి

సర్ పురుషోత్తమదాసు గారు

సర్ పురుషోత్తమ దాసుగారు తాను తాతా కంపెనీ యం దొక వ్యవహార కర్త గాను దీనిని గూర్చి మాటలాడ నిచ్చుయింపలేదు కాని వాణిజ్యసభ్యుని మాటలకు సమాధానముగా చెప్పవలసి వచ్చినదని యాక్రంది విధముగా నుడివిరి. “యధాస్థితియందు వాటాదారుల తీసుము, లాభము నిరాకరించి ప్రభుత్వమున కెంతయో సహాయముచేసెను. దానికి బదులేయిచ్చుచున్నావే కాని, ప్రభుత్వమిచ్చు దయాదాన మేమియునులేదు. మాత్రవిషయము తనకేమియు డెలివరెనని వాణిజ్యసభ్యుడు డెలివెను. కాని యార్థికసభ్యుని ప్రక్క నుండిని యట్లనడగదు. (నవ్వు) తాతా కంపెనీనిగూర్చి వాణిజ్యసభ్యుని యార్థోహాలు సరిగలేవు. కంపెనీ కేమిచేయగోరుదురని ప్రభుత్వము నొకసంవత్సరమంతయు సమానునోయేటి కాని దాని కిది తగిన సమాధాన మి యి లేక పోయిరి. ఈ సభ్యు నుండి యొక సంఘమును నిర్ణయించుటకు, నాసంఘము నెదుట ప్రభుత్వకాగ్గర

నిర్వాహకులు తమ యభిప్రాయములు డెలుపవలెననియు; నప్పుడా సంఘమెటుల నిర్ణయించిన నటు లూడబడుదు మనియు డెలివిరి. వచ్చేఅయిదు, పది లేక పదునైదువత్సరములలోపుగా నొక్కు-పరిశ్రమను స్థిర మొనర్చుటకు, భారతదేశముంతకు సరఫరా చేయుట సహాయపడుదు. ప్రభుత్వ మేవో నేరములను చేయుట కన్న నే జేయు సూచన కంగీకరింతురని యూహించుచున్నాను. వాణిజ్యకాఖలో దీనికి సంబంధించిన సంఘముకంటే కలకు. నే నందు సభ్యుడనే. కాని యీ సంఘ మింతవఱ కొక్కసారి తప్ప మజల కూడనే లేదు. కావున ప్రభుత్వము సభవారుకూడ మాట్టముగ విమర్శించి యెంత తక్కువ కావలెనో అంత సహాయమే చేయుదు.

ప్రభుత్వ తీర్మానము నాడేపించుట

మజిదు బక్ష్ గారు ప్రభుత్వ తీర్మానము నాడేపించుచు నీముజరాల నిచ్చుట యెప్పు డాగుననిరి. పెద్దయంద్యోగులను విదేశములనుండి తెచ్చి యెక్కువజీతముల నిచ్చుటచే నాఖర్చులే భరింపజాలక సహాయ ముపేక్షించుచున్నవి. ప్రభుత్వము, మజరాల నిచ్చి యట్టియవస్థను ప్రోత్సహించి, యాదారుణమును క్రియించునది ఆవిదేశీయంద్యోగులు భారతదేశమునంతను యిచ్చుట ప్రజలు మాడుచున్నను తమతోగూడ దీసుకొని పోవుదురనిరి.

పిమ్మట నియోగిగారిట్లు నుడివిరి. “రక్షణపద్ధతి నంగీకరింతును. కాని ప్రభుత్వము నకు రక్షణము వలన వారిచ్చు ముజరాలకన్న సుమారు 70 లక్షల లాభ మెక్కువగా వచ్చుచున్నది దీని నార్థికసభ్యుడు మింగి నేయుట వా కెంతమాత్రము నిష్ప్రములేదు. (నవ్వు) ఆధనము ఖరీదెక్కువగల యెక్కువస్తువులపై కొనువారికి బాధలేకుండునట్లు వాటిఖరీదు తగ్గుటకు ప్రభుత్వము మజరాల నొసంగవలయును.

సర్ జేసిలు బేకెట్టుగారు సమాధాన మిచ్చుచు నియోగి గారి ప్రశ్న యుక్కు-సంరక్షణమునుగూర్చి సంపూర్ణముగా విమర్శించినపుడే యిది చర్చింపబడగినది. వారి యుపన్యాసములన పరిశ్రమకు బలమును దగ్గించుచున్నారనిరి.

ఆర్థికసభ్యుడు కష్టము ఆదాయము హెచ్చుగనున్న మాట వాస్తవమే యనిరి. దానికి గారణమేమన చట్టము ప్రారంభించిన మొదటి దినము లందు దిగుమతులు హెచ్చుటచే నీ లాభము కలిగెను గాని మున్ముం దీలాభ ముండనేరదనిరి. టారిఫ్ బోర్డు వారు హెచ్చాదాయము తెక్కించిరి. సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు డెలివెన మారకము విషయముయి కరెన్సీ కమిషనువారి యభిప్రాయము కొరకు ప్రభుత్వము తమ యభిప్రాయములను బలపరచుచు కాని యాలోచన మారకములన చిక్కు లేవైన గలుగుచో విషయము పునర్విచారమునకు నచ్చుచు వాణిజ్యసభ్యుడే తెలిపెననిరి తాతా కంపెనీవారికి ప్రభుత్వమున కెట్టివిభేదములులేవు. భేదములున్నచో కంపెనీ వాటాదారులను వ్యవహారలకు గలవు. ప్రభుత్వ పద్ధతి నిశ్చితముగా నే యున్నది. ఉక్కు పరిశ్రమను రక్షించుటకు దానిని స్థిరముగా చేసి దేశము నభివృద్ధి నొందించుటయే ప్రభుత్వోద్దేశ్యము. ప్రస్తుత మెక్కు-తాతా కంపెనీ మాత్రమే యుక్కు పరిశ్రమను స్థాపించెను గాన ప్రభుత్వమునకు దేశమునకు గొప్ప బాధ్యత కలదు. తాతా కంపెనీయందున్న కష్టమేమన, వారి పెట్టుబడియందు చాల మొత్తము ప్రతిఫలము లేకుండవచ్చును. కంపెనీవారి పద్ధతులను నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమునకుగాని సభ్యులకుగాని యెట్ల యధికారములేదు. కాని కంపెనీ వాటాదారులు పైన చూపబడిన విషయములందు శ్రద్ధ వహింపక గోరుదు సభ్యులు తెలియపజువయను టారిఫ్ బోర్డు సూచనప్రకారము మజరా నీయక గోరు బి దాసుగారి సవరణ నుపపాదించు వారు లేక యోడిపోయినది. కార్మికప్రాతినిధ్యమును గోరెడి జోషీ గారి సవరణకూడ నిరాకరింపబడెను.

పిమ్మట సర్ ఛార్లెసు యిన్స్ సుగారు ప్రతిపాదించిన నటులే యెట్టి సవరణ లేక తీర్మాన ముమోదించబడెను.

శ్రీహరిరానంతరము, వాణిజ్యసభ్యుడు 1926 వ మార్చి నెలాఖరులోగా యుక్కు పరిశ్రమకు 18½ లక్షల రూపాయలు మజరా నిచ్చుటకు ప్రతిపాదించెను. నారాయణదాసుగారు, వాణిజ్య కార్మికు యుచ్చుబుద్ధిని ప్రకటించుచు, చాలశ్రమపడి సరిగా చేసిన టారిఫ్ బోర్డువారి సూచనలను నిరాకరించిన విచారమును వెలిబుచ్చిరి. వాణిజ్యసభ్యుని ప్రతిపాదనను సభవారంగీకరించిరి.

రైల్వే అక్టాంటు, ఆడిటులను విడదీయుట

పిమ్మట సిమ్మగారు రైల్వే సంస్థను కమర్షియలుగా చేయవలెనని వెంటనే యాక్రందింపడకుండునట్టి పరిశోధనాసభగా నిర్మాణ యిండియా రైల్వేలో జమాఖర్చులను వ్రాయుసంస్థను దాని తనిఖీ సంస్థను విడదీయుటకు రాజప్రతినిధికి సూచించుచున్నాడు (1) ఆడిటురు జనరల్ కమిషన్ డొక్క యాడిటుకాఖ విషయమై మాత్రమే బాధ్యుడుగా నుండును. ఇక రైల్వే జమాఖర్చులను గాని యాయుద్యోగులపై నధికారమును కాని చేయవచ్చురలేదు. ఆజమా ఖర్చుల కాఖ రైల్వే జోరు యదిన

ముక్తింద నుండును. రైల్వే యార్ధిక కమిషనరు ముందు దానిపై నధికారము నహించి రైల్వే యేజంటుకు సమాధానము చే ప్పము నగు నొక జ్ఞాపకము ను పంపింపవలయును. (2) ప్రభుత్వము చే నిర్వహించబడు రైల్వే సంస్థలందీదీనములను ఆడిటరు జనరలు నిర్వహించుచుండెనో యటులే యీ యార్ధిక కమిషనరు దొడ్డిగూడ నిర్వహించి, కాఖయందు గల వ్యవహారములను బరిష్కరించుట కిదివలె కాడిటరు జనరలు కుండెన హక్కులే యుండును (3) ఆడిటరు జనరలు తనిఖీచేయుటయందు తన పనిని సరిగా నిర్వహించుటకు పిలువనీల వేటు సంస్థ ము నిర్మించవలెను.

పై తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు సిమ్మగారియిట్లు నడి విరి? "రైల్వే స్టాఫ్ యార్ధిక సంఘమువా రేకగ్రీవముగ నీ నిర్ణయమును గావించిరి. సభవారిదివలెనే సాధారణపు అక్కాంటులనుండి రైల్వే జమాఖర్చును విడదీయుట కంగీకరించిరి. తదనుగుణముగ రైల్వే లెక్కలందు పెట్టుబడిని వేటుగ డెబువుటకు, దాని విషయమును లెక్కలను డెబువుటకు వియత్నవసరము! ప్రస్తుతము రైల్వేయందు లెక్కలు తయారుచేయునది, తనిఖీ చేయునది యొకటే సంస్థ. ఇకనైన సాధారణముగ వర్తకములన్నిటియందువలె తమ జమాఖర్చులను వారు సరిజామకొనుటయేగాక వేటొక స్వతంత్ర సంస్థయొక్క పరిశ్రమగూడ నుంచవలయును. దీనివలన ఖర్చుపెట్టువారికి బాధ్యత గలుగును. అప్పుడు ఖర్చుకువైనను సభవారియెదుట డెబువుటకు పిలువదును. ప్రస్తుత మట్టి సావకాశము లేదు. రైల్వే యేజంటు యాజ్ఞను అక్కాంటుదొడ్డిగ నిర్వహించవలసియుండునని విభేదము లుండునో నాధికారదొడ్డిగి డెబియబజవలెను. రైల్వేబోర్డు కార్యనిర్వాహకుల యాజ్ఞ లమలులోనికి వచ్చుట కాలస్య మగుచున్నది. కారణమేమన అక్కాంటు కాఖవారిదివలె అకు బోర్డువారియధీనులు కారు. ఇకముందు వారు రైల్వేయార్ధికాధికారియధికారమున నుందురు. వారి యుద్ధోగనిర్ణయము, వారి యభివృద్ధి యార్ధికాధికారిహస్తములందే యుండును. కావున రైల్వేబోర్డునకీకముందా సంస్థబాధ్యతగలిగి యుండును. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఆర్థికాధికారియే బాధ్యుడు?

సిమ్మగారు—సిమ్మగారి సభయందలి సభ్యుడే కావున సభవారతనిని లొంగదీయవచ్చును. అట్లు విడదీయుటవలని లాభాలాభము లెటులున్నను ప్రధానవిషయమే మనముందు తనిఖీ సంస్థ, జమా ఖర్చుల సంస్థ నుండి ప్రత్యేక కమిషను, స్వతంత్రముగ నుండును. ఖర్చు చేయువారు, బాధ్యతదేలిసి ఖర్చుచేయుదురు. ఆర్థికసభ్యుని యధికారము బలవత్తరముగనుండును. సభివారు రైల్వేవ్యవహారములు విపులముగ డెలిసికొనుటకు పిలువదును.

ప్రస్తుతముచర్చ నావగోరుట

సిమ్మగారు కెల్కూరుగారు డెల్టా సమావేశమువలన చర్చ నావగోరుచు ప్రతిపాదించిరి. విషయము చాల ప్రాముఖ్యమయినది. రైల్వే స్టాఫ్ సంఘమువా రీవిషయ విడివడక నిర్ణయించి యుండవలసినది. కాని యీసభ కందలు సభ్యులుచేర లేదు. నియోగిగా రాసభకుపోలేదు. పైగా సభ్యుడు ఆడిటరు జనరలుగానున్న జాకుగారి విమర్శనను సిమ్మగారు తనకుబంప లేదని కూడ డెలిపెను. జాకుగారిచే వివాదానికి సభ్యులు డెలిపి కొనన వసరముకలదు. కారణమేమన ప్రస్తుతమున్న పద్ధతిన మార్చి, యంతి కంటే మించి పద్ధతిన నిర్ణయించు విషయముల రైల్వేస్టాఫ్ సంఘమువా రప్పటికి విమర్శింపనే లేదు. సంఘసభ్యుడగు నామా అయ్యంగారు రాసభతియొక్క ప్రత్యేక ననుమానించిరి. దానికగు ఖర్చు విచారముకాదు. మాతనపద్ధతి యవసరమా? అది మంచిదా? లేక సందేహస్పదమా? యని విచారింపవలసియున్న దని కెల్కూరుగారు రనిరి.

అధ్యక్షుడు:—ప్రస్తుత మీచర్చనాపు చేయుటకు గారణములు నూచించుచుండెనా? లేక సభ్యుడు విషయమందలి మంచిచెడలను విమర్శించుచుండెనా?

కెల్కూరుగారు—దానియొక్క ప్రాశస్త్యమును గల సంఖ్యములే చర్చను ప్రస్తుత మాపుటకు కారణములు.

విషయమునుగూర్చి విమర్శించుచు నికముం దా సంస్థ యందును స్వతంత్రబుద్ధి నాశన మగును. ఏలన వారి యభిప్రాయము రయిల్వే యధికారులకు లొంగియుండు రనిరి.

అధ్యక్షుడు:—దీకముందు కెల్కూరుగారిని బలపఱచువారు చర్చ నాపుటకు గల కారణములను మాత్రమే నూచింపగోరుదు రనిరి.

బి. దానుగారు పిమ్మట మాటలాడిరి

సర్ పురుషోత్తమదాసు గారు వ్యతిరేకాభిప్రాయమును నూచించుచు రయిల్వే స్టాఫ్ యార్ధిక సంఘాభిప్రాయమును తీర్మానము ప్రతిపాదించుచున్నది. ఈవిషయమై యాలస్యముచేయుటవలన లాభములేదు. తీర్మానము నామోదించుట, సవరింపుట, లేదా నిరాకరింపుట.

నియోగిగారు తాము ప్రాముఖ్యమును యవసంఘమునకు సిమ్మలో సభ్యుత్వ త వహించుచుంటిని. గాన లేమని డెలిపిరి. కానియంతకు ముందీసలహా నామోదించినది వా రొక్కరిగా న సిమ్మగారు తాములేకుండ సభను జరపరని యూహించిరి. ఎటులైనను ప్రస్తుతమున్న సంఘముందు లోపములు నూచించ లేదు. కాని రైల్వేస్టాఫ్ సంఘమువాడు, యాక్వర్టుసంఘము వారు కూడ రైల్వే యుద్ధోగ స్థల మాటలనే గ్రహించి య న కూల ముగ పని చేయుట లేదనిరి. ఈపద్ధతికి వ్యతిరేకముగనున్న ఆడిటరు జనరలుతో తాను, రామ అయ్యంగారు గలసి విచారింపితిమి. కావున నొక సంఘము యెదుట లెక్కలుంచి, ఆడిటరు తన విషయమును సమర్థించుకొనుట కవకాశమియవలెను. ఈవిషయము పై సమావేశము వజాకానుచో చుక్కలు డుల్లువు. నేను మంగబుద్ధిచే గావచ్చును. కాని విషయముపై మతికొన్ని యంతములు తెలిసికొని మతియు నిర్ణయింపవలయునని నా కోరిక. పెద్దయుద్ధోగ స్థలు జాకుగారి విమర్శనపంపుట కిష్టపడలేదు. దానిలో నీ క్రొత్త పద్ధతి నామోదించు విషయములు కలవని నా భిప్రాయముని నియోగిగారు నిషేధిరి.

సిమ్మగారు సమాధానమిచ్చుచు నిది క్రొత్త విషయము కాదని గా, సుమారుయదునత్సరములనుండి యున్నదనియు, స్టాఫ్ సంఘమువారు తాముకూడ నెట్టి ప్రశ్నకైన సభ యెదుట సమాధాన మియగలమనియు దాని సంబంధమును కాగితములు మూడు మాసములు సభ్యులయెదుటనుండెననియు నందఱు నేకగ్రీవముగ దీయుట కంగీకరించినదియె డెలిపిరి.

పిమ్మట కెల్కూరుగారి ప్రతిపాదనను 29 వ్యతిరేకులు 88 ఆనుకూలు రగుట చే నోడి పోయెను. రంగాచారి డా॥ గౌరు ఆచార్యగారు తటస్థులుగా నుండి పిమ్మట, తీర్మానముయొక్క మంచిచెడలను విమర్శించుట మొదలిడిరి. చార్వర్ణగారు బలపఱచుచు నన్ని రైల్వేసంస్థలందు యేర్పడుననియు, దానివలన గలుగులాభములు ముందు దాని కనువ్యయము లెక్కింపరానిదియని నుడిపిరి.

రంగస్వామి అయ్యంగారు మాట్లాడుచు రైల్వేఖర్చులపై సీసభవారికి గల బాధ్యతకు భంగము రాకూడదనిరి. ఆడిటరు జనరలుకు లెక్కల తనిఖీకేగాక వాటిని సరిగా నుంచుటకు లాభములను జాగ్రత్తగా పంపింపగూడ బాధ్యతగలదు. సిమ్మగారి యవస్థ ద్వర్ధ్యముగ నున్నది. రైల్వే ఆర్థికసంస్థ కధికారియేగాక, రైల్వే బోర్డునందు సభ్యుడు కూడను. ఈ సభయందు గమనింపగల వజాకు రైల్వేబోర్డునే యెప్పుడు వెనుక వేసుకొని సిమ్మగారు మాట్లాడుదురు. కావున సిమ్మగారిసంస్థ స్వతంత్రముగా నుండేనేలదు. అదిగాక సిమ్మగారి తరువాత వచ్చువారు మఱియే రైల్వేసంస్థకు లొంగిపోవువాడు కావచ్చును. ఇట్టి ప్రాముఖ్యవిషయమును ప్రయత్నించుటకు పూర్వము పద్ధతిఅక్కాంటు సంఘమువారి సలహా స్వీకరించవలసినది. కావుననే డెల్టా సమావేశము వజాకు దీనినావగోటి తిని. ఇప్పుడైనను ప్రభుత్వముట్లు చేయునని యూహించుచు న్నాననిరి.

మహమ్మదు యాకూబుగారు ప్రభుత్వతీర్మానమునుబలపఱచుచుచు బి. పి. రైల్వేయందు జమాఖర్చులందు మోసముగలిగెననియు, నది తనిఖీదారులు కాక పోలీసువారు కనిపెట్టగలిగిననియు, నిట్టి దత్యవసరమనియు డెలిపిరి.

పిమ్మట సర్ బేసిలుబ్లెక్టెగారు మాట్లాడుచు రంగస్వామి అయ్యంగారు నూచించిన విషయములు తనకు తెల్లననియు, కాని వారి యభిప్రాయములకు తన యభిప్రాయములకు భేదమున్నదనియు డెలిపిరి. ప్రస్తుతము ఆడిటరు జనరలుయొక్క యధికారమున కేమియు భంగములేదు. ప్రస్తుతమున్న పద్ధతి ననుసరించి యే య త ని యం దు స్వ తంత్ర ము న కు భంగం కలుగుచున్నది. మాతన పద్ధతి ప్రకారము స్వతంత్ర మెక్కుడుండును. అదిగాక యిది పరిశోధనా ప్రయత్నమే కావున భయపడవక్కలలేదు. అప్పుడే దాని వలన లాభములు గనుపట్టుచున్నవి. అట్లు విడదీయుటవలన బెంగురూరులోని యాడిటు సంఘము కేద్రసంఘమునకు కట్టవలసిన నాలుగు లక్షల రూపాయలును మదరాసు ప్రభుత్వ మనవసరముగ కట్టుచున్నదని కనిపెట్టగలిగిరి. కావున దాని లాభములు గననగుననిరి.

పిమ్మట వెంకటపతిరాజుగారు మాట్లాడుచు ప్రభుత్వపు చట్టము ప్రకారము ఆడిటరు జనరలు, లెక్కలు తనిఖీచేయుటగాక, వాటిని సరిగానుంచుటకు గూడ బాధ్యుడగు నుండవలయుననిరి. యాక్వర్టు సంఘము నూచనలప్రకార మాసంస్థ ఆర్థికసంఘాధికారముక్రింద నుండవలెననిగాని రైల్వేబోర్డు యధికారముక్రింద నుండవలెనని గాదనిరి. ప్రస్తుతాలోచన దానికి విరుద్ధము కాక ప్రస్తుతమున్న పద్ధతి ప్రకారముముందు తనిఖీచేయుపద్ధతి కన్వయముగా నుండి వారు వదలుచున్నారు. కావున ప్రభుత్వ తీర్మానము నామోదించుచున్నారనిరి.

జమ్మదాసు మెహతాగారు మాట్లాడుచు రైల్వేసంస్థ వ్యాపారసరళిని నడుపగోరునో, యేజంటు లెక్కలు ప్రతిరోజు న ప రీక్షించు పద్ధతి నుండవలయుననియు, రైల్వే స్టాఫ్ సంఘము నకు సిమ్మగారి యందు విశ్వాసమున్నదనియు, కావున వెంటనే దీని నామోదించి సంస్థ లభివృద్ధి చేయగోరిరి.

ఈసమయమున లాభోగిగారు, అక్కాంటు సంస్థలోని యుద్ధోగము లెక్కుట; వేతనాభివృద్ధిచేయుట మొదలగునవి, ఆర్థికకమిషనరుదొడ్డిగియేచేయవలెనని సవరణచేసిరి ఆచార్యగారు యేజంటుకు, ఆర్థికాధికారికి తగాయిదా వచ్చినపు డది రైల్వేస్టాఫ్ సంఘము నిర్ణయింపవలెనని సవరించిరి. అసవరణలను సిమ్మగారు రంగీకరించిరి పిమ్మట సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు సంఘముయెదుట నుంచదగిన తగాయిదా విషయమునను నిర్ణయించుట స్టాఫ్ సంఘము చేసిన నూచన సంగీకరింప గోరగా సిమ్మగారు రంగీకరించిరి. పిమ్మట చ మ ను లా లు గారు మాట్లాడుచు నాచార్యగారి సవరణను బలపరచిరి.

తుదకు సిమ్మగారి తీర్మానము 67 ఆనుకూలు 14 వ్యతిరేకులు నగుటచే సంగీకరింపబడెను.

పిమ్మట తూర్పుయండియా రైల్వేయందీ ప్రయత్నిమునకై 1926 వ మార్చి నెలాఖరువరకు ఖర్చులకుగాను రు 30,000 ల యొడబడి యంగీకరింపబడెను

పిమ్మట యదనపు లాభములలో వాటాదాడుకు, స్వదేశ సంస్థానములకు రు 3,90,000 ల నిచ్చుటకు సభవారు రంగీకరించిరి. చ ర్చ తే క నే నల్ల మం దు కు గా ను రు 5,09,000 ల ఖర్చును సభవారు రంగీకరించిరి.

బ్లెక్టెగారు డిమాండు

స్టాంపులక్రింద 17 లక్షలు బ్లెక్టెగారు కోరినపుడు కొంతవర్ష గలిగెను. ఒకక్రొత్త భవన నిర్మాణమునకు వెనుక ఖర్చు కోరిగా నిరాకరించిరి. అదియే యిప్పుడు మజల కోరిబడెను. పురుషోత్తమదాసు గారు రభ్యంతర పఱచుచు వెనుకటి మార్చిలో సీసభవారి ఖర్చును రివెన్యూక్రింద కాక పెట్టుబడికి మార్చగోరిరనిరి.

రంగస్వామి అయ్యంగారు వెనుక సీసభయందు నిరాకరింపబడిన ఖర్చును మజల గోరుచున్నారనియు ప్రభుత్వము వారు దానికి లెగినట్లు ని యు చు ము ల ను మార్చి ర ని యు న ధి తే పిం చి రి. పిమ్మట నాధిక సభ్యుడు సమాధాన మిచ్చుచు ఖర్చును ప్రత్యేకాధికారము క్రింద నుద్ధరించుట రంగస్వామి అయ్యంగారి కోరిక కాబోలననిరి. కాని సభయెదుట రెవెన్యూనుండి ఖర్చు నామోదించవలయుననియు, పెట్టుబడి యందు కాదనియు ముఖ్యముగా డెబుప నూహించుచు న్నాననిరి. సభ్యులు మజల విషయము నాలోచింతురని నమ్ముచున్నాననిరి.

పెట్టుబడి ఖర్చుగా చూడకుండాటకు ప్రబల కారణము లేవని మన్యుఖంబెట్టిగారిడిరి.

అటులగుచో నిరుటి జమాఖర్చు మజల తీయబడవలెనని యార్ధిక సభ్యుడు తెలిపెను.

కాగితిములుకొనుటకు ప్రత్యేకించి 50 లక్షలనుండి ఖర్చు పెట్టుకొనుడని చెట్టిగారు నూచించిరి.

ప్రభుత్వము దానిని పెట్టుబడి ఖర్చుగా పరగణించుచో ప్రత్యేకమును పద్ధతి నవలంబింపవలసి వచ్చునని యార్ధిక సభ్యుడు డెలిపెను. కాని యిది రివెన్యూఖర్చుని యార్ధిక సభ్యుడు వాదించెను.

పిమ్మట సభవారు 42 ప్రతికూలురు 80 ఆనుకూలురు నగుటచే డిమాండును నిరాకరించిరి.

వ్యవసాయయినకు భోరుగారు రు 2,44,000 కోరిగా దానిని సభవారు రంగీకరించిరి.

సర్ ఛార్లెసుయిన్నీ నుగారు విశాఖపట్టణము రేవునకు 90,47,000 లు కోరిగా దాని సంగీకరించిరి.

స్టేటు కాన్సిలు వారంగీకరించినట్లు అయోధ్య న్యాయాలయపు సస్టి మెంటరీ బిల్లును సభవారు రంగీకరించిరి

సభ గం 6-10 లకు ముగిసెను రేపు మజలకూడును.

(ఆ. ప్రె.)

నేటిదినము

గుంపులను చెడజగొట్టినపు డాయుధ ప్రయోగము నిర్ణయించు రంగాచారిగారి బిల్లు చర్చించుటకు స్టేటు కాన్సిలు సభ నిరాకరించెనని భారతకానసభలో ప్రకటింపబడెను.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 12-కి 3-8-0

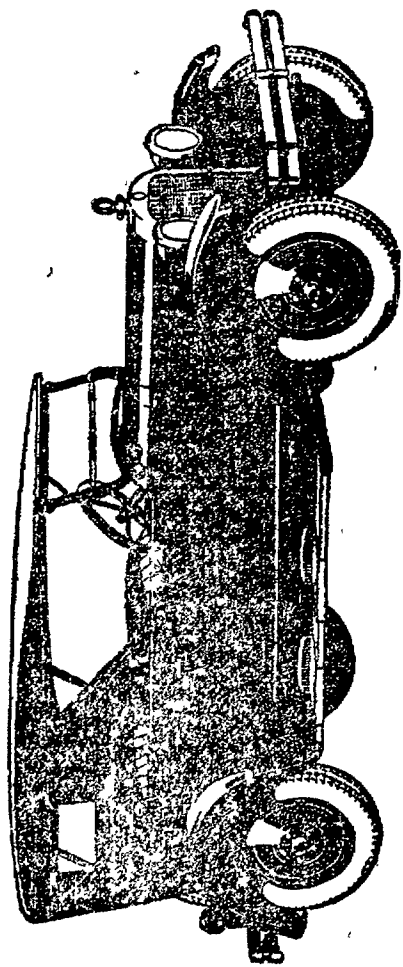
తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చర్మముమీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, లోచర్మములోగాని, గోళ్లలోగాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదముల బట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

కాన, తామర, తీట, ఏనుగజ్జి మొదలగునవి గలవారందరు ఈ తైలమును ఒకసారి వాడి చూడగోరెదము. దీనిని రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కదు. పుండు పడదు. వెలసల్పము ఫలమధికము

అమ్మ తాంజనం డిఫో, మదరాసు - బొంబాయి

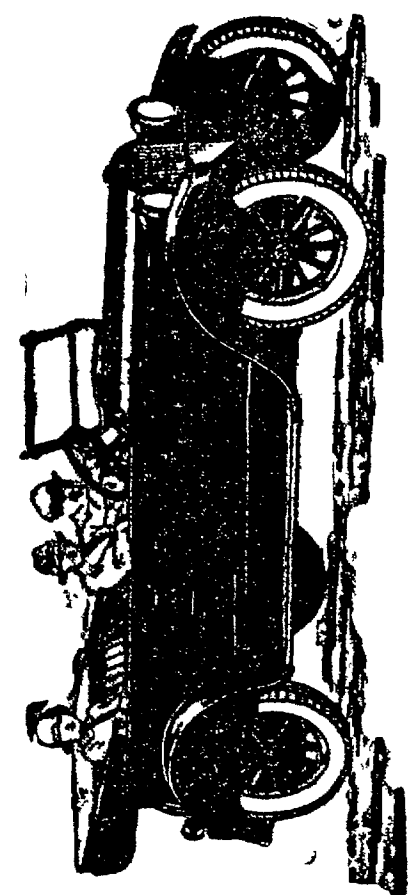
DODGE BROTHERS TOURING CAR

ధ ర మ ం దు త గు ద ల

డాడ్జి బ్రదర్స్ టూరింగు కారు
ధర ర్పు 5,000 (మద్రాసునందు
జరిపి చేయబడును.)

100-కి 5 చొప్పున తగ్గించి యివ్వబడును

డాడ్జి బ్రదర్స్ టూరింగు కారు
ధర ర్పు 4,750 (మద్రాసునందు
జరిపి చేయబడును.)

100-కి 5 చొప్పున తగ్గించబడును.

డాడ్జి బ్రదర్స్ టూరింగు కారుల ధరయందు
చాల తగ్గించబడిన దని సంతసముతో తెలుపు
చున్నాము.

ఈ క్రొత్త ధర ఇదివరకు లేనట్టి ఆటో మొబైల్
ధరకు సమానముగా నుండును.

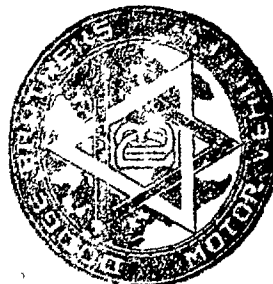
చాల అందముగా తయారు చేయబడినది,

శ్రేష్ఠమైనది, హెచ్చుబరువు మోయును.

SOLE DISTRIBUTORS FOR S. INDIA.

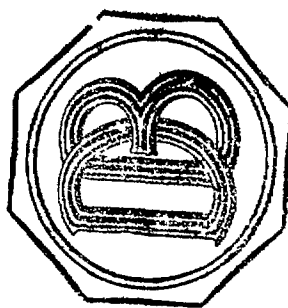
ADDISON & Co., Ltd.,
TRICHINOPOLY, MADRAS, BANGALORE, MADURA.

GEO. OAKES
Ootacamund.
T STANES & Co., Ltd.,
Coimbatore.
F. X. PEREIRA & SONS,
Tuticorin,
S. P. MEL & Co.,
Trivandrum.

SESHASAYEE BROS
Trichinopoly.
A. V & SONS,
Karaikudi.
HARDINGE & Co.,
Bellary.
MOTOR & GENERAL ENGINEERING Co
Bezwada.

MODERN MOTOR & GENL.
TRADING Co.,
Tanjore.
MR, FURUDOON SORAB,
Chickmagalur.
NATIONAL AUTOMOBILE Co.,
Guntur.

బుడమేటిరైతు సంఘసభ

ఈనెల 8 వ తేదీని గుడివాడ తాలూకా రామపురం గ్రామములో కానూరి వెంకటాచలసత్యయ్య చౌదరిగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది. గుడివాడలో వేలకొలుపున్న శ్రీయుతులు కరెడ్ల రామయ్యగారు, కారవరం లక్ష్మీ నరసింహారావుగారు, గుడివాడ, కైకలూరు, గన్నవరం, ఏలూరు తాలూకాలలో ప్రముఖులును, గొప్ప రైతు లనేకులును విచ్చేసిరి.

విషయ నిర్ధారణ సభవారు మధ్యాహ్నము 1 గంటలకు సమావేశమై చర్చనీయాంశములను విషయములను గురించి చిత్తు తీర్మానములను తయారుచేసిరి.

సాయంత్రం 3 గంటలకు చెనువుగట్టిన బహిరంగసభ సమావేశమైనది. బుడమేటి వరదలవలన పంటలు నాశనమైనవను విచారము గూర్చించుచున్నను యాభాధనుండి తప్పించుకొనగలుగుదు మను ఆశతోను, కార్యోత్సాహముతోను కలకలలాడు రైతుసోదరులలో సభ నిండియుండెను. దేశపాలనకు పునాది యగు ఈ దిగువ తీర్మానములు గావింపబడినవి.

తీర్మానములు

(౧) కచిరకాలమునుండియు బుడమేటి ప్రాంతవాసులు యీనదియొక్క ప్రారంభవాహనాధకు లోనై పడుచున్న నష్ట కష్టములు తొలగవరకు "బుడమేటి రైతుల సంఘము" అను పేరుతో యీదిగువ గ్రామములవారు గ్రామమునకు వలసినంత మంది ప్రతినిధులుగా జేరి, యొక సాధారణసంఘము (General Body) గా నేర్పడి ఆయా తరగతులబట్టి, అట్టి యి రాయ బారములు, తీర్మానములు మొదలగు కార్యములను అన్ని గ్రామముల పక్షమున నిర్వహించుటకును (౨) సదరు సాధారణ సంఘ పక్షమున చేయవలసిన పనులను యెడతెగకుండా నెరవేర్చుటకు 15 గురు సభ్యులతో గూడిన కార్యనిర్వాహక సంఘమును ఎన్నికొనబడుటకును, సదరు కార్యనిర్వాహక సంఘము వారు, అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శి, సహాయకార్యదర్శి, కోశాధిపతిని యెన్నికొనబడుటకును యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఈ తీర్మానానుసారముగా యీసభకు విచ్చేసిన, రామపురం, కుదరవల్లి, కొణికి, గోగుంట, విలివాడ, నందివాడ, అరిపిరాల, కుర్రపిరాల, రామన్నగూడెం, ఇంకపర్రు పోలుకొండ, దండిగానిపూడి, పానుకుమాడు, వెన్ననపూడి, పుట్టగుంట జొన్నపాడు, మాపర్రు ఒడ్డుల మొరక, పెడలింగాల, చినలింగాల, ఓగిరాల, పాములపాడు, కుమ్మలపల్లి, శ్రీనివాసపురం గ్రామముల పక్షమున గుమారు ౧౩౦ మంది రైతులు ప్రతినిధులుగా గల సాధారణ సంఘమున్ను, శ్రీయుతులు (౧) యెలమంచిలి నూర్య నారాయణగారు (౨) పొట్లూరి మార్యాసులుగారు (౩) ఎలవర్రీ సీతారామయ్యగారు (౪) నందూరి ఆనందరావుగారు (౫) ఉనికిలి కుటుంబరాజుగారు (౬) నందూరి శేషచార్యులుగారు (౭) నందూరి పురుషోత్తమ చార్యులుగారు (౮) నందూరి వెంకట రంగాచార్యులుగారు (౯) లింగం మార్యాసులుగారు (౧౦) అడుగుమిల్లి సుందర రామయ్యగారు (౧౧) బత్తెన రామస్వామిగారు (౧౨) జొన్నవిత్తుల నూర్య నారాయణగారు (౧౩) కరెడ్ల రామయ్యగారు (౧౪) కారవరం లక్ష్మీనరసింహారావుగారు (౧౫) లింగం వెంకటసుబ్బయ్యగారు గల కార్యనిర్వాహక సంఘమున్ను, ఏర్పడినది.

(౨) తీర్మానము

ఈనదియొక్క ప్రారంభవాహమును పరిసర గ్రామములపై వదలి, వారికష్టనష్టముల నాలోచించుచుండుట అక్రమము నియు, దీని నేదేని యొకచట్టమునకు లోబరచి యీనదివల్ల నష్టములగు గ్రామములను సరక్షించుట, అభివృద్ధిలేని భూములకు అభివృద్ధి కల్పించుట మొదలగు కార్యములను యిక నైనను ప్రభుత్వవారు వెంటనే పూనుకొనవలయునని యీసభవారు యొక గ్రీవముగా కోరుచున్నారు.

(౩) తీర్మానము

పైరెండవ తీర్మానమును వెంటనే అమలులోకివచ్చు లాగున సర్వవిధముల పాటుబడి అసహాయులగు ఈబుడమేటి రైతులకు సహాయ మొనర్చుటకు మదరాసు శాసనసభలో యీటిల్లా పక్షమున ప్రతినిధులుగా నున్న శాసనసభ్యులను పోషించుచు, యీనదియపై తదితర శాసనసభ్యులనుకూడ చేయూత జొనంగ వలయునని యీ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(౪) తీర్మానము

ఇదివరలో బుడమేటికి కొన్ని సంవత్సరములుగా లక్షల కొలది వ్యయముచేసి రైతులు వేసుకున్న కట్టలు యీసంవత్సర

మే నెలలోను దరిమిలూను వచ్చినవరకును నష్టమై పోయినందున ఆకట్టలు ప్రభుత్వమువారు నశపరచుకొని వెంటనే ముందుగా మరమ్మత్తు చేయించవలయుననియు యీ సంతకర్తల యీవరదల వలన నష్టమై పోయిన, నాటివరకును నాటవాలని పొలములకును కడుదయతో విచారణ జరిపించి రిమిషనుల నిప్పించవలయునని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

గీ వ తీర్మానము

ఈనది పరిసర భూముల నష్టముగాని సంవత్సరముల శితిగతులనే గమనించి నష్టమైన సంవత్సరములనుగాని రైతులు స్వయం సహాయమున వేసుకొన్న యెట్టికట్టల వ్యయములను గాని గమనించక శివుతరము నిర్ధారణ చేయరాదనియు రాబోవు నెటిల్లోంటులో యీ భూములను తక్కువతరము భూములనుగా నిర్ధారణ చేయవలయుననియు ఈసభవారు తమ సంపూర్ణాభిప్రాయమును తెలుపుచున్నారు.

౬ వ తీర్మానము

బుడమేటిలో పడుచున్న మురుగుకాలువలు బుడమేటి వరదల కోటలలో ఆపరిమితముగా పొంగి పరిసరగ్రామముల నపరిమితముగా నష్టపరుచుచున్నందున బుడమేటిలో కలిసిన భాగమునొద్దనుండి కొల్లేటిలోనికి ఉప్పుటేటివరకు సదరు బుడమేటిని వంకరటింకరులు తీసి పల్లముగా వెంటనే త్రవ్వించి యిరుప్రక్కలను కట్టలువేయించవలసినదని డెబ్బ అధికారులను యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(౭) తీర్మానము

ఏ పనికైనను ద్రవ్యమావశ్యకము గాన ఈసభా తీర్మానములనున్న, ఉద్దేశ్యములను నెరవేరువరకు కృషిచేయుటకు వలసినంతధనమును చందా పూర్వకముగా వసూలు చేయుటకు న్ను, దానిని భద్రపరచి, సాధారణసంఘసభవారి తీర్మానానుసారం వ్యయపర్చుట మొదలగు కార్యములను చేయుటకు కార్యనిర్వాహక సభవారికి ఈసభవారి రధికారము నిచ్చుచు న్నారు.

(౮) తీర్మానము

ఈ సభా తీర్మానములను జిల్లా కలెక్టరుగారికి, చీఫ్ యంజనీయరుగారికి నూపరింపెందెంటు యంజనీయరుగారికి, ప్రభుత్వమువారి ఫీఫ్ సెక్రటరీగారికి, పత్రికాసంపాదకులకును పంపుటకు ఈసభవారు కార్యనిర్వాహకసంఘమువారికి అధికార మిచ్చుచున్నారు.

అధ్యక్షోపన్యాసము.

లోకములో పవిత్రతమమగు వృత్తి నాక్రయించిన వాడు రైతు. ఈశ్వరస్పష్టియందు సస్యప్రపంచమునకు సృష్టికర్తరైతు. సమస్త జీవజాలములకు శాశ్వతప్రదాతరైతు. ఒకటి జను పదిగింజలు పండించెడు శిశువును దేశారాధకుడు రైతు రైతుకన్న లోకచాంధ్రుడు రైతు కన్న స్వచ్ఛందజీవి, రైతు కన్న పవిత్ర వృత్తివంతుడు, అతనికన్న నిమ్మపటచ్చాద యుండు మతియొకడులేడు. రైతు దేవునివెద్దది. రాజానకు కిరీటము. ప్రభుత్వమునకు పునాదియనుట నిర్వివాదాంశము. అన్నిపన్నుల చెల్లుబాడికిని వ్యవసాయమే ముఖద్వారము. అన్ని వృత్తుల వారికిని వ్యవసాయమే ముఖజీవనమాలాధారము. ఇండియాకు ముఖ్యజీవనవాళము వ్యవసాయమే. ఇతర దేశములకునయియు వ్యవసాయమే అన్నప్రదాత. అట్టిరైతు యెంత బలిఘోషుగానున్న దేశము లంతపుష్టివంతము లై యుండును. రైతువేయుటయం దున్న శ్రద్ధలో శతాంశమైనను ప్రభుత్వమునకు యీ డెబ్బాపై మన్ననతో దేశ మెంతయో యభివృద్ధి కెంది యుండును. హిందూదేశమంత్ర బర్హినుమోడ ప్రభువుగారు ఈనూర్వ లండ్లలో తాము చేసిన యుపన్యాసములో మనదేశ వ్యవసాయమునుగూర్చి తమ విచారమును వెల్లించియున్నారు. ప్రభుత్వమువారు పంటకాలువలపైగాని, మురుగు కాలువలపైగాని మురుగునదులను బుడమేటి మొదలగునదులను గురించిగాని డెబ్బా గ్రామములు, పొలములను కాపాడుటయందుగాని శ్రద్ధ తీసికొనకుండుట దురదృష్టము. మీ రెన్నిసంవత్సరముల నుండి మీ బుడమేటి వరదలవలన బాధపడుచుంటిరి. దొరతన మనారోహయము లేక మిమ్ము మీరే రక్షించుకొనుటకు కొన్ని గ్రామములవారు పోయించినయెట్టికట్టలే నిద్రముగానున్నది. ఆకట్టకు లక్షకొలది రూపాయలు వ్యవమైనవనుటలో ఆరితయోక్తిలేదు. అదియంతయో యీసంవత్సరము మే నెలలోని భూముకు భూగర్భమున లీనమైనది, పలుచోట్ల శిథిలమైనది. చాల గ్రామములలో పశువులు, పక్షుగ్రామములు, భావ్యాదులు కొట్టుకొని పోవుటయేగాక అచటచట ప్రాణనష్టములుకూడ గల్గినవి. కానుకలై నెలలలోని వరదలవలన నవనవోద్భుతమైన పెరులన్నియు ప్రారంభమగు బుడమేటి వరదల పాలెనవి.

సంవత్సరమునుండి మీ పొలములలో మీరు చేసిన శ్రమవంతయు విడిచివెచ్చెను. పొలములలో నవలీలగా నిన్నటివరకును పడవలు నడుచుచుండెను. బుడమేటి తనయాకృతిలో గాని, పక్షమగు నడవడిలో గాని, ఆకస్మికముగా గ్రామములపైబడి ప్రాణనష్టమును గలుగజేయుటలో గాని ప్రూరసర్వముతో బోల్చదగి యున్నది. ఏపనినైనను సర్వేశ్వరుడు మన లాభముచే సహకూర్చుననుమాట నిజము. ఈసంవత్సరం గలిగిన వరదబాధ మిమ్ముల నందరిని ఇచట కేంద్రీకరించినది. ఈవరదలు యీసంవత్సరం డెబ్బానంతయు నష్టపరిచెను. ఏలూరు, రైవసు కాలువ గండ్లు పడినవి. ప్రపతిసంవత్సరమును యీ బుడమేటి నడిపరిసర వాసుల జీవితము గుడిగుండముగా నున్నది. వెలుతురులో జీవించవలసిన మానవజన్మ బుడమేటి పరిసరవాసులకు కారుచీకటుల మధ్యలస్తమయ మగుచున్నదని చెప్పినమాట అతిశయోక్తి యనబాలను. ఈనష్టమునకు సుమారు 40 గ్రామములవారు 80 జేల యకరములవారు తరతరములుగా లోబడుచున్నారని తలచుకొన్న పుడును ఆవరద కోటలలోని ఆర్థరావములు విన్నపుడును ఎట్టివారికైనను గర్హనిర్భేద మగుచున్నది. ఈబుడమేటి ప్రూరవాక్యమును గ్రామములపై విచ్చలవిడిగా వదలి, దాని నేవట్టుముక్రిందనైనను కట్టికేయక లక్షలకొలదిజనుల నిట్లు యిక్కట్టులలోబెట్టుట ప్రభుత్వమునకు ధర్మముకాదు.

ఆందోళనచేతని ప్రజలను సంత్సరులు గా నెంచు ప్రభుత్వపుట ల వాటు నకు మీ మానభావము కొంత చెటు దెచ్చుచున్నది. బుడమేటి వరదలలో మొరకపైరు లలో బడ్డ వరదనీటికి పన్నులు వసూలు చేయుచున్నారను ఆహ్వానసంఘసభ్యుల వాక్యములు నాకచ్చెరువు గల్గించుచున్నవి. బుడమేటి కిదివరలో మీరు చేసికొని ప్రస్తుతము శిథిలమైన కట్టలను ప్రభుత్వమువారు వశపర్చుకొని మరమ్మత్తు చేయుటకై ప్రయత్నములను చేయవలసి యున్నది. ఈ సంవత్సరపు వరదలవలన చెడిపోయిన పైరులకును నాటుజేయని భూములనును ప్రభుత్వమువారి రత్నాలయలో రిమిషనులనిచ్చుటలో వెనదియరని నమ్ముచున్నాను. ఈ బుడమేటికి సంస్కారము నొసగి దాని పరిసర భూములను రక్షించుట, దీని సంస్కరణలన కైకలూరు తాలూకాలోని ఆవ్ సర్వే భూములను ఆభివృద్ధిలోనికి దెచ్చుట చాల ప్రాముఖ్యమైన పని. మీలో ప్రతి రైతునందును ప్రతిబింబించియున్న ఆందోళన, మీకమ్మనారణ మగునంతవరకును చల్లారకుండ సంతకప్రయత్నమున జయ శీలమగునని నేన నమ్ముచున్నాను. ఇందుల కొకప్రత్యేకసంఘమును మీరు నిర్మావించవలయుననియు కోరుచున్నాను.

తువ్వపూడి

ఈనెల 8 తేదీన గోదావరిజిల్లా లోబల్లి కొండలలోని శ్రీ కాంతేశ్వర సహాయాధ్యక్షులైన శ్రీ సచ్చిదానంద స్వామివారలు శ్రీ సీతారామ భద్ర సంఘమువారి ఆహ్వానమున విచ్చేసిరి. ఆదివసున ఉదయం శ్రీరామమండరమునందు శ్రీరామపూజ, శ్రీరామభజన బహు ఆనందముగా చేయబడినది. సాయంత్రము 3-30 గంటలకు శ్రీస్వామిలవారు "సాంగ్ ఆఫ్ ది పోల్" గురించి రెండుగంటలు ఆంధ్రమున ది పీప్ హెయర్ ఎలిమెంటరీ స్కూలువద్ద ఉపన్యసించిరి. పలువురు మట్టు గ్రామదులనుండి విచ్చేసిరి. ఆ రాత్రి పెడరావుల కావరస్థులైన శ్రీయుత రంగావధుల వెంకటసుబ్బయ్యగారు రామదాసు చరిత్ర వారికథ చెప్పిరి.

10-న తేదీన శ్రీయుత వాశిరెడ్డి వెంకయ్య యం ఏ. వి. యల్. గారు లండనునగరమున వి. సి. యల్ అండు బారిష్టరు ఎల్ లా చమవులకై వెళ్లిరి.

జర్నలు ఎలక్రికు దీపము

జర్నలుగారి శ్రాంతిగా కనిపెట్టబడినది. నగరములందు స్వగృహము లందుండి భోగము లనుభవించగోరు ప్రతివారు కొనవచ్చును. టేబిలు ఒలపై సులభమైనవచ్చును. గదులలో దీప మెక్కడనున్నను, పక్కపై పరుండి దానికి సంబంధించిన తీగకు తగిలియుండి మీటుకొక్కి వెలిగించవచ్చును. ఆర్పవచ్చును. గదిలోనుంచి మార్పుని యింట్లోకి తెప్పించినట్లే అద్భుతమైన కాంతినిచ్చును. గాలిలోకూడ జెలుగును. సభలలో పెట్టిన ఆనేకుల వాకరీంచును. 2284 అసలుకరీడు రూ 6-0-0. తగ్గిన ప్రకర రూ 2-2-0. కైడన్ను అండు కంపెనీ, సాఫులకారుపేట, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 15:—నేటి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు 28-వ వార్డుల ఎన్నికలు పెట్టెలు మ్యూనిసిపల్ వైర్లనుచే విప్పబడినవి. 24-వ వార్డులకు చౌక్ చిన్న య్యగారు అధిక సంఖ్యగల వోటుపొంది మరల సభ్యుడుగ నెన్నుకొన్నబడినట్లు వైర్లమార్గు ప్రకటించిరి. ఈయన కాంగ్రెసు అభ్యర్థి. ఇదివరలో మ్యూనిసిపల్ సభ్యుడు. ఈయనకు 110 వోట్లను యాయన పోటీదారుడైన బర్రి వరసయ్యగారికి 28 వోట్లను వచ్చినవి.

28-వ వార్డులకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థియగు నాడ్రేపు రామమూర్తిగారు తమ అభ్యర్థిత్వము సుపసంహరించుకొనుటచేత, పులవర్తి భీమలింగమూర్తిగారును పారంగురెడ్డి పంతులుగారును పోటీపడిరి. మొదటివారు కాంగ్రెస్ పక్షపు మ్యూనిసిపల్ సభ్యుడుగా నుండు చున్నారు. ఈయనకు కాంగ్రెసువారు నిలబెట్టక యాయన దరఖాస్తును త్రోసివేసినప్పటికిని మరల స్వతంత్రముగ నిలబడి జయమును పొందిరి. ఈయన 85 వోట్లను సంపాదించుకొనిరి. రెడ్డి పంతులుగారికి 81 వోట్లు లెక్కింపబడినవి. 4 వోట్లు చెల్లలేదు. భీమలింగమూర్తిగారు 28-వ వార్డులకు మ్యూనిసిపల్ సభ్యుడుగా నెన్నుకొనబడినది.

కాంగ్రెసువారిచే నెన్నుకొనబడనట్టి పారుపల్లి వెంకట్రామయ్య, భీమలింగమూర్తిగార్లు స్వతంత్రముగ నిలబడి విజయము పొందినారు గనుక వీరు మరల కాంగ్రెస్ మ్యూనిసిపల్ పార్టీలో చేరుదురని ఊహించుము.

కాకినాడ కోటిపల్లి రైల్వే

(స్వకీయవిలేఖరి)

యూరపియన్ వర్తకుల అభిప్రాయము

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 18:—కాకినాడ యూరపియన్ వర్తకులు గల్గిన ఛేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ వారు గత నెల 28 వ తేదీని సమావేశమై కాకినాడ కోటిపల్లి బ్రాంచి రైల్వేలైనును జేయుటను గురించి ఆలోచించినదియు ఆ తీర్మానమునందు గుంటూరు మాచర్ల బ్రాంచి రైల్వేలైనుకంటె నుండుగ కాకినాడ కోటిపల్లి బ్రాంచిరైలును జేయవలసినదనియు అట్లు ఏకా రణమువలననే న చేయుటకు వీలు లేనియెడల గుంటూరు మాచర్ల బ్రాంచి జేయబోవునపుడు దానితోగూడ కాకినాడ కోటిపల్లి బ్రాంచిజేయు పనికూడ చేయించవలసినదియు చెప్పబడినది తెలియుచున్నది. సదరు తీర్మానము ప్రకారము ఛేంబరు యొక్క కార్యదర్శి డిల్లూలొని రైల్వే బోర్డుకు తీర్మానము వ్రాసివట్టును ముఖ్యముగ యాకోటిపల్లికి బ్రాంచి రైల్వే వేసినయెడల గోదావరి డెల్టా ప్రదేశములందలి వర్షకము బాగా అభివృద్ధి పొందగలదని హెచ్చరించి నట్లును తెలిసినది.

ఏలూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

28 వ వార్డు ఎన్నికలలో కలగర నాగభూషణము చౌదరి గారు ఎన్నుకొనబడిరి.

భీమునిపల్లెం

6-9-1925 తేదీని పురజనులు నపుల నారాయణశాస్త్రి

గారి అగ్రాసనాధిపత్యమున శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ ఆమ్రువారి ఆలయమున సభ చేసి చెన్నపురి దొరతనమువారికి తమ యుద్ధకమును తెలుపుటకై యాక్రించి తీర్మానమును గావించిరి.

“దేవాలయదాయములు హిందూ మతాధారిత నియమింపబడియుండుటచే అట్టి ఆదాయములను, మత రాహిత్యముగ విద్యలకు వెచ్చించక, మత విషయముగ విద్యకు మాత్రమే వెచ్చింపవలయునని దొరతనమువారిని కోరుటకు తీర్మానింపడమైనది.

(ఒకపేలేఖరి)

దివితాలూకా వార్తలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

తుపాను సహాయనిధి

ఇదివరలో హిందూదేశసేవక సంఘమువారు, మా దివి తాలూకాకు మాడువల రూపాయలు తుపాను సహాయనిధికి యిచ్చియున్నారు. ఆధనముతో బంధరులో తాటియాకు, నా సములకొని, దివితాలూకాకు సముద్రప్రాంతమున నున్న ౨౦, 3౦, గ్రామములలోని ప్రజలకు సంపూర్ణ సహాయము చేసియున్నారు. గవర్నమెంటువారు యిచ్చిన రూ ౫౦౦ లలోను రెండు వందలరూపాయలు మాత్రమే పేదలకు సహాయముగా యిచ్చినట్లు తెలిసినది. క్రొత్తగా తహశీలుదారుగా వచ్చిన శ్రీచిత్రపు సుబ్బారావుపంతులుగారు, యేటిమొగ, యెదురుమొండి, పట్టచివర మొదలగు గ్రామములను చూచి అచ్చటి ప్రజల కష్టములను అవగాహన చేసుకొనియున్నారు. పిమ్మట యిదివరలో నిలువయున్న రూ 3౦౦ లను ధూములులేని పేదవాండ్లకు యిట్లు కట్టుకొను నిమిత్తం యిచ్చి సహాయముచేసివారు. హంసలదీవి, పాలకాయతప్ప, సొర్లగొండి, నాలి, ఉపకాలి, గణపేశ్వరం ఎగైరా గ్రామములకు చెల్లి హిందూదేశసేవక సంఘమువారి తరఫున పనిచేయుచున్న స్వచ్ఛందసేవకులను కలుసుకొని ఆ ప్రాంతములలో నివసించుచున్న ప్రజలకష్టములను విని తమ యింకను కొంతకాల మితాలూకాలో నున్నచో ఆప్రజలకు ప్రతిసంవత్సరము తనచేసిన సహాయము చేయుటకు ప్రయత్నించెదనని నెలవిచ్చి ప్రజల కృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రులైరి. జిల్లాబోర్డువారు చిట్టచివరకు 3౦౦౦ రూపాయిల దయచేసి ఆసాయమును అవనిగడ్డ లోకలభండు సబుఅసిస్టెంటు సర్జనుగారికి యిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. అవనిగడ్డలోనున్న రిలీఫ్ కమిటీవారు యీసాయమునకూడా దివి ఆయిలెందులోనే ఖర్చుచేయ యత్నించుచున్నారు. ఈ విషయములో దివితాలూకాలో నొక భాగముగ దేవగోట యట్టేటలో నున్న పంచమగూడెములకు కూడా సహాయము అర్హులనై నట్లున్నది అందుకు తగినభాగమును దేవగోట యట్టేటకుకూడా యివ్వవలసినదనిన్ని అవనిగడ్డ రిలీఫ్ కమిటీలో నొకమొదరుగానున్న ప్రస్తుత తహశీలుదారుగారిపేర దివితాలూకా వోటర్లసంఘ కార్యదర్శిగా రొక్కయ్యలై రమ వ్రాసి నట్లు తెలియుచున్నది. ప్రస్తుత తహశీలుదారుగారు యట్టేటలో కూడా సంచారము చేయుచున్నారు. వారు గ్రామములలోని ప్రతిమాలగూడెమును స్వయముగా చూచినచో తుపానుసహాయ మెంత యవసరమో తెలియకలదు. వీరి తాలూకాలో కొంతకాలమున్నచో ప్రజల కష్టములను కొన్ని తీరగలవు. తుపానుసహాయనిధిపంపించియున్నచున్న హిందూదేశసేవకసంఘ స్వచ్ఛందసేవకులను అభినందించుచున్నాము.

గుండేరుమురుగు

ఇది గుడివాడ తాలూకాలో పుట్టి రామరాను పెద్దచెల్లెట్టువురము దగ్గరనుండి సముద్రప్రాంతమువరకు పోవుచున్నది. ఇది యిందుమించుగా ప్రసిద్ధిగాంచిన బుడమేరువంటిది. ప్రతి సంవత్సరము దాదా పెనిమిదిసెలలు దీనిలో నీరు తీయకుండా యుండి ప్రజలకు ప్రాణాపాయకరముగా నుండును. దీనికి నీరు బాగా వచ్చినప్పుడు పొంగి, అచ్చంపాలెం, శ్రీకాకుళము, కొదారి మొదలగు గ్రామములకు సుమారు వేయి యకరముల భూమిలోని చెరు నష్టమగుచున్నది. ఈ సంవత్సరము ఒక్క కొదారికి నాలుగైదు వందల యెకరముల మెట్టచెరు యీ ములక నల్ల నష్టమైనది. ఈ విషయములో యెన్ని అట్టెలుపెట్టుకొన్నప్పటికి ఎవరున్న యీ గుండేటికి మరుగుకట్టువేయించేయేర్పాటు యేమియు చేసేటట్లు లేదు. దీనివలన నొక్కకొదారి గ్రామమున కయిదారు వత్సరములనుండి ఒకలక్ష రూపాయలు నష్టమైనది.

ఖద్దరు - నూలువడుకుట

గారివాన యనంతరము రాటుములు తిరిగి పడుక నారంభించిరి. తిరిగి కొన్నిదినములలో తాలూకాయంతయు, రాటుముల గానముతో మారుమ్రోయచుండునని విశ్వసించుచున్నాను. కాని పడికిననూలు అంతయు యెప్పటికప్పుడు విడుదలయయ్యే మార్గముమాత్రము, కాంగ్రెసువారుగాని, నూలుబిడుదల సహకార సంఘమువారుగాని చేసినచో ఎంత నూలుఅయినా తయారుకాగలదు. ప్రస్తుతము నూలుధరలు, తగ్గియేయున్నవి. నూలు విడుదలచేసి ఖద్దరభివృద్ధి చేయదలచుకొన్న యభిమానులుగాని, నూలు కాపలసేన సేసంఘములవారుగాని మిక్కిలి విరివిగా తయారగుటకాల నెండురుకు, వ్రాసినచో వలయునంత లభించ

గలదు. ప్రస్తుతము ఒక ౧ కి ఐదురూపాయలు మాత్రమే నూలు సుగురించి పుత్తప్రత్యుత్తరములు జరిపగోరువారుగాని, ఆ రులు యిచ్చువారుగాని “మేనేజరు, జేకోధారక కానాగేశ్వర ఖద్దరుపరిశ్రమాలయము, ఘంటకాల, కృష్ణా” అని వ్రాసినచో యావత్తు సంగతులు తెలిసికొనగలరు. జేకో కానాగేశ్వరసంఘము, ఘంటకాల, గాంధీ నేతపరిశ్రమాలయము పురిటి గడ్డయందను, ప్రకటనైన సన్న ఖద్దరు తయారగుచున్నది.

కాలమానము

గారివాన పల్లినతర్వాత, ఆశ్లేష,మఖ, కార్తీకలయందు నిరంతరము కొన్నిదినములు కుంభవర్షములు కురియుటవల్ల వేసి నమెట్టపెరులన్నియు నాశనమైనవి. మెరపతోటలు, పొగతోటలు, వేయవలసిన చేలన్నియు దుక్కులుదున్నట్లుకే యవకాశములేక మోకాటియెత్తుచెత్తతో బీడ్లువేసిపోయినవి. ప్రస్తుతము పదిహేనురోజులనుండి మాత్రము కొంచెము వర్షపుగాయుండి యెండలు కాయుచున్నది. ఇప్పుడిప్పుడే మెట్టదుక్కులు రున్నుచున్నాయి. ఇది యింట్లుండగా నూగానిచేలకు నీర్లులేక యెండిపోవుచున్నవి. కాలమాన మెట్లుండనని యొక శోధిమృని యడుగగా యీసంవత్సరము వర్షము యేడిసింపబడుచున్నది. ఆలాగే కురిసి కొంతకాలము, కురవక కొంతకాలము యేడిపించుచున్నది.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

అంగలూరుకొట్లాట

అంగలూరు గ్రామపంచాయతి కొర్కసభ్యుల నెన్నుకొనుటలో ఆ గ్రామ కమ్యువారిలో రెండుకక్షలు ఏర్పడి చివరకు కొట్లాట క్రిందికి పరిణమించినట్లును, లాటికర్రలతోనున్న బరికలతోనున్న పోరాటము జరిగినట్లున్నది 15 మందికి బలమైన గాయములు తగినట్లున్నది వీరిని గుడివాడ ఆసుపత్రిలో ప్రవేశపెట్టినట్లున్నది తెలియుచున్నది. ఇకను ముందు జరుగనున్న సివిల్ క్రిమినల్ చర్యలకు కాపలసిన ఖర్చులకు ఒక్కొక్కపార్టీ వారు సొమ్ము వనూలుచేసి మాటకట్టివేసినట్లులకూడా రూఢి వర్తమానము తెలియవచ్చినది. ప్రాణాపాయకరమైన గాయములవరికి లేవని కూడ తెలిసినది.

మ్యూనిసిపల్ ఉద్యోగీయుల సంఘము.

బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ ఉద్యోగీయులందరు ఒకసంఘము గతేరి తమకష్టములను సంఘపక్షమున మ్యూనిసిపల్ చేరుమెకొగారికి తెలియపరచుకొనుటకు, పరస్పరాభివృద్ధికై సంఘ సభ్యులెల్లరు సాయపడుటకును ఏర్పాటుచేసికొనిరి. ఆఫీసుపనులను తీర్చికొనినవిమ్మల సాయంత్రము వ్యాయామృక్షిడలయందు పాల్గొనుటకు తగినసమయములను నొనగూర్చుకొనుటకూడ వీరి యుద్దేశ్యములలో నొకటియైయున్నది. ఈసంఘముయొక్క ప్రథమ సమావేశము నిన్న సాయంకాలము రహదారిబంగాళాలో మ్యూనిసిపల్ చేరుమెకొగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఫలహారముల తదనంతరము సభ్యులు తమకష్టవిషయములను చెల్లడిచేసిరి. తమ కక్ష్యనుసారము ఈ ఇబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రయత్నించి, మ్యూనిసిపల్ ఉద్యోగీయులకు ఉచిత గౌరవమునొసంగుటకై ప్రయత్నించెదమని అభ్యుత్తులు నుడివిరి.

ఎలెక్ట్రిక్ దీపములు

బెజవాడపట్టణమున విద్యుచ్ఛక్తి దీపములను వెలిగించు ఏర్పాటు త్వరలో నాచరణకు వచ్చుటకు తగు నూచనలు గన్నట్లుచున్నవి. గవర్నమెంటు ఇంజనీర్లరు ఈసందర్భమున ఇనటికి వచ్చినప్పుడు చేర్చుకొగారు షాహుకార్లనందరిని విలిపించి వారి ఫ్యాక్టరీలను విద్యుచ్ఛక్తిచే నడుపవలసినదిగా కోరిరి. షాహుకార్లందరిపక్షమున అడ్డపల్లి వెంటపప్పయ్యగారు సమాధానము చెప్పుచు విద్యుచ్ఛక్తికి త్వరలో తెప్పించేయేర్పాటు చేయవలసినదనియు, ఫ్యాక్టరీలవలన ఇప్పుడు పట్టణమునందు చెడి పోవుచున్న యారోగ్యము పునరుద్ధరించబడుననియు, ఇందులకై అయ్యెడి ఖర్చునకు ఎవరును వెనుదీయరనియు, ఏకంపెనీకో ఇయ్యక మ్యూనిసిపాలిటీవారే స్వయముగ దీనిని పెట్టవలసినదనియు గనుక ఆలస్యముచేయక సాధ్యమైనంతత్వరలో పనిని పొగించవలసినదిగా కోరిరి. ఇప్పుడు ఎలెక్ట్రిసిటీ వచ్చినపక్షమున సంవత్సరము 1-కి మ్యూనిసిపాలిటీకి పదివేలు ఖర్చులొత్తగ నని అంచనా వేయబడినది.

రాజమహేంద్రవరము

పురపాలక సంఘము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఈనెల 12 వ తేది సాయంకాలము 4-30 గంటలకు రాజమండ్రి పురపాలకసంఘమువారు కొన్ని ముఖ్యవిషయముల గురించుటగాను ముఖ్యముగా మూలములలో ఒక స్పెషల్ సభను కావించిరి. మ-రా-రా-శ్రీ సాలన బాపనయ్య బి. యే. బి. మల్ అధ్యక్షత వహించిరి.

1925 సం॥ జనవరి నెలలో ముఖ్యము ఎక్కువగా ఉన్న దినములలో కానియవారు పట్టణములోనున్న సినీమాల గురించి ఆరువారములు మూయించిరి. మ-రా-రా-శ్రీ నిడమర్తి జలదర్శ ప్రసాదరామయ్యగారి కుమారులచే నడుపబడుచున్న శ్రీకృష్ణసినీమా కంపెనీవారు రాజమండ్రి పురపాలక సంఘమువారిపై ఆకాలములో వారికి వచ్చిన నష్టమునకుగాను 300 రూపాయలకు దావాను తీసికొనివచ్చిరి. ఈ విషయమును గురించి పురపాలకసంఘమువారు చర్చించి వారి ఆర్డరు నది జరిపినదని కోర్టుద్వారా వాదించుటకు సిద్ధపరచుకొనిరి.

పిమ్మట కానిటరీ యింజనీరుగారు వ్రాసిన ఉత్తరము చర్చకు వచ్చెను. జడ్జిగారి బంగారా మొదలుకొని పుల్లికోటపేట వరకు పట్టణములోనుండి గోదావరీయొడ్డుకు చేరే మురికినీరును గోదావరీలో పడకుండా, పోతగట్టుయొక్క తూర్పుకాలువకు ఒకతూము కాలువకట్టింది, ఆకాలువ ద్వారా పెద్దకాలేజి విభాగమును గోదావరీ లంకలో కట్టబోయిడి సెప్టిక్ చెలువు లోనికి పోవునట్లుగా ఏర్పాటు చేయవలసినదనినది, అందుకు నుమారు ఒక లక్షరూపాయలు ఖర్చు అగుననినది కానిటరీ యింజనీరుగారు వ్రాసిరి.

కానిటరీ యింజనీరుగారు వ్రాసిన స్క్రీమును అంగీకరించ వలసినదని అధ్యక్షులగు బాపనయ్యగారు పురపాలక సంఘము వారిని కోరిరి. డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు కానిటరీ యింజనీరుగారు వ్రాసిన స్క్రీములో చాలామార్పులు కావలయు ననియు, మార్పులు చేసినకాని అంగీకరించ రాదనియు చెప్పిరి. గోదావరీ వద్దనున్న చేరే మురికినీరును ఒక తూముకాలువ కట్టింది ఆవలోనికి నడిపించి అక్కడొక స్టూయేషిఫారమును ఏర్పాటు చేసినచో చాలా బాగుండునని శ్రీయుత గురుమూర్తిగారు నెలవిచ్చిరి. గోదావరీ లంకలో "సెప్టిక్ చెలువు" కట్టవలన గోదావరీనీళ్లు కలుషముననియు, అందువలన డెల్టా ప్రజలు కోగపడితు లగుదురనియు చెప్పిరి. "సెప్టిక్ చెలువు" వలన పురుగులన్నియు చావనియు, ఆపురుగులను గోదావరీలోనికి పోనిచ్చినచో రాజోలు, అమలాపురం, తణుకు, భీమవరం, వరసాపురం, కాకినాడ, రామచంద్రపురం తాలూకాల ప్రజలు కోగపడితు లగుదురనియు, అందుచేత భగవద్గీతమును ఆవ లోనికి పోనిచ్చిన ఎవరికి నష్టముండదనియు ఎంతయో చెప్పిరి. అంతే కాక మాపట్టా సరిహద్దులకూడ పెద్దకాలేజి లంకలో ఆసిపాలేషనియు, కొంచె మెచ్చుకొన్నవగా ధవళేశ్వరము వరకు నున్నదనియు, పట్టణములోనున్న ఒక ప్రాంతప్రజలను కష్ట పెట్టరాదనియు చెప్పిరి. శ్రీయుత గురుమూర్తిగారి మాచనలను సంఘమువారు అంగీకరించలేదు. వారి మాచనలను 10 మంది పనికిరావనిరి. 7 గురు అనుకూలముగ నుండిరి.

పిమ్మట కానిటరీ యింజనీరుగారు వ్రాసినస్క్రీమును సభ వారు అంగీకరించిరి. ఈస్క్రీమును కావలసిన లక్షరూపాయలను గవర్న మెంటువారిని కోరవలసినదిగా చైరు మా ను గారు నూచించిరి. వారి మాచనను సభవారు అంగీకరించిరి.

ఒక సభ:—నిన్న సాయంకాలము ఆరుగంటలకు హిం మాసమాజహాలులో సచ్చిదానంద స్వామిలవారు "మరణ రహస్యము" అను విషయమునుగూర్చి సుమారు ఒకగంట ఉపన్యసించిరి.

అగ్నికేడ (బాణసంచా)

రెండవ కూర్పు 8 అణాలు

ఉపాధ్యక్షులు బాణసంచా చేయుటలో జాగ్రత్త, మహాకీ మందు, బాణసంచాలోని వస్తువులు. చేతనారీ బాణసంచా ఇం గ్లీషు బాణసంచా రంగురంగుల వస్తువులు, ఆకాశబాణములు, వల్లెలు, తారామణులు, పేకులు, చిమ్మలుడు, చక్రబాణములు పోర్టులైరు, బంగారువాన, వెండివాన, సుమలిపించు, పాముల కట్ట, రంగులవాతలు, అక్షరముల చిత్రములు, అవుట్లు, గుండ్లు నీటుబాణసంచా భోగిమంటలు మొదలనవి.

ముఖ్యమంత్రి ముద్రాక్షరకాల, ఏలూరు, పల్లిమ గోదావరిల్లా

అన్నవరపు పుండరీకాక్షుడు గారి

ఉచిత వేతననిధి, బాపట్ల

వైసంఘముక్రింద ఈసంవత్సరము సెప్టెంబరు 12 వ తేదీన పోటీ పండుములు జరుపబడినవి. పలు కాలేజీలనుండి యెనమండ్రు విద్యార్థులు పోటీచేయుటకు వచ్చియుండిరి. మ-రా-రా-శ్రీ దేశిరాజు అప్పారావుగారు (డాక్టరు) కొమర వోలు శేషగిరిరావుగారు (వకీలు) మల్లాది వేంకటేశ్వర్లుగారు వివక్షణకర్తలుగా నియమింపబడిరి. ఉదయమున సాయం కాలమున పోటీపండుములు పలుపబడినవి. అందు బాపట్ల న్యూలలో చదివి ప్రస్తుతము విజయనగరము కాలేజీలో నున్న తిలదర్శ నభ్యసించుచున్న యల్. బి. కృష్ణమూర్తి ప్రథము లుగాను ఎ. ఇ. యల్. యమ్. కాలేజికి చెందిన దేవదాసము, కొమార్తెల బాను అనువారు రెండవ మూడవ వారలుగా గెలుపొందిరి. మొదట గెలుపొందినవానికి నెలకు యెనిమిది రూపాయలు వంతునను, తొండవ మూడవ వారలకు నాలుగు రూపాయలవంతునను ఉచితవేతనము రెండు సంవత్సరము లీయబడును. అభ్యర్థులు చాలామంది డబ్బి పోటీ పండుములకు కొనండున వారలకు ప్రోత్సాహము కల్పించుటకు గాను కొంతసేపు బహువతుక్రింద కూడ నొసంగబడు చున్నది.

ఈబహువతుల నొసంగుటకు బహిరంగసభ మ-రా-శ్రీ జె. వేంకట్రావు పంతులుగారి ఎం. ఏ. బి. ఎల్. ఆఫీసరల్ సభజిడ్డి యాజమాన్యముక్రింద జరుపబడినది.

ఈనిధికి ప్రధానవ్యవహారకర్తగా రై. ఎస్. ఎ. పంచా వళీ అయ్యగారు వారినివేదిక నొసంగుచు నిల్వపరచుకొనిరి: కీర్తిశేఖరై న పుండరీకాక్షుడుగారు దూరదృష్టిగలవారు. కాన విజ్ఞానమునకు తోడు శరీరపటిమ యవసరమని యెంచి యట్టిపా టిపేక్ష చేర్చరచిరి నామ్రచ్చిరి. ఈ నిధికిగాను నాడు 12 యకరముల మాగాణిని ఇచ్చిరనియు దానిమీద మాడుపుట్టు మత్రా ప్రథమమున నిచ్చెడి వారనియు ప్రస్తుతము 4½ పుట్టు మకూవరకు హెచ్చింపబడిన వనియునుచిరి. ప్రస్తుత ము వారియొద్ద రు1000 ధనముకూడ కలవనియు వేతనములసంఖ్య యెక్కువచేయుటకు ప్రయత్నించెదమనియు నుచిరి. తరువాత బోధనాగృహులకు తెలుగు పండితులయిన బ్రహ్మశ్రీ ఓగిరాల వేంకటాశ్రీగారు కీర్తి శేఖరై న అన్నవరపు పుండరీకాక్షుడుగారి కుటుంబమునుగూడించియు వ్యాయానుక్రీడలు, దేహపటిమకు ఎట్లు తోడ్పడునో విపులముగా వారి సహజవాగ్ధురితో, ఆత్మ్య త్యాసకరముగా నొకగంటకాల ముపన్యసించిరి.

అగ్రాసవాధిపతిగారు "శరీరమాధ్యం ఖలు ధర్మసాధనం" అను ఆశ్వాస్త్రీని ప్రధానముగా దీసికొని విద్యార్థుల కుత్సాహ మొసంగునట్లు పన్యసించిరి. అగ్రాసవాధి పతిగారికి వందనములతో సభ ముగించబడినది. ప్రధాన వ్యవహారకర్తలుగా నున్న మ. రా. శ్రీ ఎస్. ఎ. పంచావళీ అయ్యగారు ఈనిధిని అభివృద్ధిచేయుటకు అనేకపరిశ్రమల కోర్చి పాటుపడుచున్నందులకు మిగుల వందనీయులు.

(ఒక విలేఖరి)

దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సభ

శ్రీ. కుల్లపూరు - (దక్షిణగార్కాడు)

చెన్న దక్షిణాంధ్రభాషాభివృద్ధి సభసమితి యొక్క కాళాసంఘము ఈగ్రామమున స్థాపింపబడి ప్రముఖులు శ్రీ మ-రా-రా-శ్రీ, వేం. తంబురెడ్డిగారు నభ్యాధ్యక్షులుగాను మ-రా-రా-శ్రీ లక్ష్మణరెడ్డిగారు, మ-రా-రా-శ్రీ విశ్వనాథరెడ్డి గారు, బ్రహ్మశ్రీ గవరవరం రామస్వామి అయ్యగారు వీరళి కార్యనిర్వాహకులుగాను నెమ్మకొనబడి క్రింద చెప్పబడిన తీర్మానములు చేయబడెను.

- (1) ఆంధ్రభాషను అభివృద్ధిచేయుటకు సంఘమువారు తీవ్రముగా పనిచేయవలెను.
(2) మనగ్రామ తెనుగు బడిని వృద్ధిచేయ నందరు తోడ్పడవలయునని సభ కోరుతున్నది.
(3) ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధికి పాటుపడు ఈసభకు చెప్పి పురి మధ్య సభవారును, మన ఆంధ్రసాహిత్యులును సహజముగా దురని నమ్ముచున్నారు.
(4) ఆంధ్ర పత్రికాధిపతులను బ్రహ్మశ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులవారిని ఈసభ వృద్ధికొరకు తమ ఆంధ్ర పత్రిక నుచితముగా పంప సభవా లేఖనముగా ప్రార్థించుచున్నాడు.

ఒక సాధ్యమణి మాహాత్మ్యము

ప్రొద్దుటూరులోని వాల్ కార్ట్ అండ్ బ్రదర్స్ కంపెనీలో లేఖకుడగు జనాబ్ సబరోద్ధిక్ సాహెబ్ గారు తమ పుత్రికార్తముగు రహమత్ బీబీ గారిని 15 సంవత్సరముల వయస్సులో తత్పట్టణములోని శ్రీయుత జూటూరు పీఠయ్యకెట్టి గారి ప్రతినిధింగ్ ఫ్యాక్షన్ లో ఇంజనీయరుగు జనాబ్ బల్లాశి మహమ్మద్ ఖాన్ సాహెబ్ గారి కిచ్చి 31-3-1925 తేదీన దివానామొనరించిరి. వీరప ఒక సంవత్సరమునకు రహమత్ బీబీ గారికి పుత్రుడు దుదరుంప జన్మగల్గె ఖాన్ అను పేరు పెట్టిరి. కాని యాభిజ్ఞ మాడు నెలకే పలలోకవాసి యయ్యెను నూరికా వ్యాధిలనను పుత్రునియొగ దుఖము వలనను నీసాధ్యమణి తర్వాత మూడునెలలకు స్వర్గవాసిని యయ్యెను. మహా మృత్యు మతాచారానుసారముగా నామె కోక సమాధిలో స్థాపితము చేసిరి. తదనంతరము మూడు నెలలకు వర్షముచేత సమాధి కూలబడియుండ నీనెల 8 వ తేది మంగళవారముదయమున దానిని మరమ్మతు చేయుటకై చూడగా నాసాధ్యమణి శవమేమాత్రమును చెక్కు చెదరక దాని వైవస్త్తము మాయక, చెదలుపట్టక, పువ్వులు వాడక, సుగంధద్రవ్యములు చెడక పెట్టిన యట్లే యథాస్థితిలో నుండెను. ఈచిత్రము ననేకులు వచ్చి మాచితరాస్త్ర సమాధిని చూసి మరమ్మతు చేసిరి. ఈచిత్రపరిశీలికి నామె సదాచారసద్గుణములచే నామెయందు భగవంతునికి గలిగిన యపారకృపయే కారణ మనుచున్నారు. ఈసద్గుణ ఖనిరి సంవత్సరముల ప్రాయమునుండియు ప్రతిదినము విరువేళల నమాజు మున్నగు స్వమతవిధుల నెరవేర్చుచు భర్తకి యందును, తల్లిదండ్రులందును భక్తి ప్రేమలను గలిగి వారి నిరంతరసేవచేయుచుండెను. సకల సద్గుణ సంపన్నురాలని చేర్పించి యుండెను.

(ఒక విలేఖరి.)

ఆంధ్రజిల్లాల విలేజి ఆఫీసర్ల కొక

విజ్ఞాపన

విలేజిఆఫీసర్ల ఫిలిగతులు నానాటికి హీనదశకు వచ్చుచున్నవి. ప్రస్తుతముందు మన జీతముల అభివృద్ధినియమై సందిగ్ధ దశయందున్నది. ఇది వరకు మనము జీతములు చాలవని మొఱుబెట్టుమండ గ్రామ మునసబుల జీతములు యిదివరకు యిచ్చుచున్న రు 15-0-0 లు నుండి పదిరూపాయలకు తగ్గించదలచి తిమనియు, జమిందారీ కరణములకు ఇదివరకు యిచ్చుచుండు స్వల్పజీతములలోకూడ నెల 1 కి వకరూపాయాచొ॥ తగ్గించెదమనియు, పారంపర్యపు హక్కులను తగ్గించివదియములో కూడ నె మ క టి బిల్లును విచారిం చెద మ ని యు గ్రామ ము ల క్ల బ్బిం గు తిర్చి విడదీయు విషయములో, జీతముల తగ్గింపు మార్పుచేయవలసినవచ్చినదనియు, గడచిన అగష్టునెల 28 తేదీన జరుగబడిన కాసన నిర్వాహసభలో గవర్న మెంటు రివిన్యూమెంటరుగారు తమ అభిప్రాయములను నూచించి యుండిరి. దీనికి 16 గురు మెంబర్లుగల కమిటీ వకదానిని యేర్పాటుచేసి యున్నారు. తిరిగి కాసననిర్వాహ సభ ది 28 అక్టోబరు 1925 సం॥ తేదీన జరుగబోవుచున్నది. కమిటీవారి రిపోర్టు అప్పటికి తప్పక వైసారికి చేరగలదు. ఆశ్రద్ధచేయక ఆయాజిల్లాలవారు మీటింగులను యేర్పాటుచేసుకొని వనగల కష్టములను తీర్మానముల ద్వారా గవర్న మెంటువారికి పంపించుకొనుటయేగాక అక్టోబరు నెలఖర్చులోవల కొందరు ప్రతినిధులు చెన్న పురి వెళ్లి, కమిటీవారిచద్దకు డిప్యూటీచేవను వెళ్లిన్ని, కాసన నిర్వాహసభ్యుల దర్శనముచేసిన్ని కార్యసాఫల్యముకొరకు ప్రయత్నింతురని నమ్ముచున్నాను.

తిరుపతి

(స్వకీయ విలేఖరి)

సెప్టెంబరు 15:—శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవము యీ నెల 20 తేది ప్రారంభమై 27 వ తేది వరకు జరుగును. గరుడోత్సవము 24 తేది గాత్ర, రథోత్సవము 27 తేదీన జరుగును.

మహమ్మని జన్మదినోత్సవము

14-9-1925 సం॥ తాళున అనగా భాద్రపద బుధ మహాత్ముని జన్మదినము అయియున్నది ఏలూరులో గాంధీ జాతీయ పాకాలవారు ప్రతిసంవత్సరము ఈ ద్వాదశిమహోత్సవము వైభవముతో జరుపుచుండిరి. ఈ సంవత్సరముకూడ అట్లే జరిగించిరి.

ఆయుర్వేదశాస్త్రీ, అష్టాంధాని 1678
కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు యం. డి. యె. గారి

యోగ్యతా పత్రికలు
1

కామమృతము.

ఒక టేమాత్రం! 1 గంటకే గుణము!!

ఈ యోగ్యతా మృతము శుక్రధాతుబలమునకే నిర్మింపబడినది. రాత్రిపూట నొకమాత్రం దీనిని తీసికొనిన ఎంతబలహీనమైన భక్తులైనను వెంటనే సంసారమును వదిలివేసి 5 దినములు పుష్పకొనిన మూత్రములతో గలిపి గాని మూత్రమునకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలో గాని పోయెడి శుక్రవర్షము దృఢముగా నివారణ యగును. మధ్య నపుంసకులు, స్త్రీలకు బలము తగ్గిన వారు ఈమాత్రలనే పైకి పూతగా గూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి శక్తి వంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యాచార్యము. మీయు తైరములు రహస్యముగా నుంపబడును. 20 మాత్రల సీసా రు. 2-0-0 అమృతాశ్రమము, నెం. 1, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

పెరంబూరు, పుదుక్కోటపేట 14-6-25
ఆయు! మీ "కామమృతం" 4 సీ|| నేపించితిని. కొల్పోయిన బలమును నాకు మరల యొసగినది. "కామమృతం" యొక్క గుణమును మిక్కిలి జ్ఞాపించుచున్నాను. సర్వజనోపయోగముగా దీనిని మీరు తమరు చేసినందులకు నామనఃపూర్వక నమస్కారములు. మఱు 2 సీసాలు వి. పి. చేయఁడు సర్దార్. ఎస్. ఆర్. రామచంద్రనరైవార్,
2 యం. యల్. పి.

పెరవర్తి తంజావూరుజిల్లా ది 6-5-25
ఆయు! నేను కామమృతం వాడిన రోగికి 88 సం|| వయస్సు. 20 సం|| నుండి శుక్రవర్షముకలదు. శల్మపంజరమునలె నున్నాడు. మీ "కామమృతం" అతనికి కొంతకాలము గుణము చూపించినట్లు చెప్పుచున్నాడు. కనక మరల పంపింప గోర చున్నాను. టి. రాజగోపాలాచారియర్, పాడేపేట.

పురాణం సూరిశాస్త్రి గారి

ప్రసిద్ధ గ్రంథములు

నాట్యలబ్ధము 1-8-0 నాట్యోక్తము 1-8-0
విమర్శక పారిజాతము 1-0-0 ఆంధ్రనాటక సంస్కరణము 1-0-0
నాట్యశాస్త్రము 1-8-0 (అచ్చులో నున్నది) వి. పి. పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
మానేజరు, విద్యానిలయము,
2264 బందరు.

ఆయుర్వేద వాషధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము
కొద్దిరోజులువరకు వల 8-0-0. 2046
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రెస్విఫాల్ ఆండు సీనియర్ డాక్టరు. బీజాపాడ.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

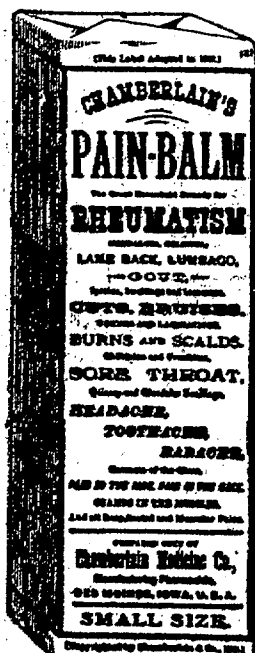
1 భాగము:— వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి అనుభవసిద్ధముగా సులభముగా చేయదగిన 600 యోగములును గల వైద్యగ్రంథము. ప్రతివారియొద్ద నుండవలసినది.
1-కి రు. 1-4-0; వి. పి. 0-6-0
2 భాగము:— శుద్ధులు, భస్మములు, పంటఖిజ్జలి జైవ ధములు, అనవములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు, చూర్ణములు కషాయములు. మొదలగునవి అనుభవపూర్వకముగా చేయుపద్ధతులతో వ్రాయబడియున్నది. ప్రతి వైద్యునికి ముఖ్యమయిన గ్రంథము.
1-కి రు. 1-12-0; వి. పి. 0-6-0
ఆయుర్వేదచంద్రిక:— ఆయుర్వేద, ఆరోగ్య, వస్తుగుణ చిత్రి, శారీర, అనుభవయోగ మొదలగు అనేక విషయములను విపులముగా వ్రాయుచుండు మాసప్రతిక. సం|| 1-కి చందా రు. 2-8-0. మాదిరి యుచితము. 8 ను ఏకకాలముందు గోరిన రు. 5-8-0 లకు పంపబడును.
వి. పి. ఏ. అండుకో., ఆయుర్వేదసమాజం
పెరిడేపి. (ఏలూరుజిల్లా)

మాన సోల సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)
వలసలభము! (పాస్తా ఖర్చుల ప్రత్యేకము) గుణముధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైత్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అమచి, అపులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, వ్రేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల జైవధ మగుటచేతను పరపహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన విజయము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలక్కురు, కృష్ణాజిల్లా.

చేంబర్లైన్ గారి

పెయిన్ బామ్

గాయములు, ఇలుకు, నెక్కురు పొరకుండుట, కీళ్ల సంబంధమైన నాపు మొదలగునాటికి చేంబర్లైన్ గారి పెయిన్ బామ్ను ఉపయోగించి బాగుగా మర్దనచేసినచో అది చర్మంలోనికి ప్రవేశించి, గడ్డ కట్టుకొనిన రక్తము కరిగి వేగముగా పారును. ఒత్తిడిని, నొప్పికి కారణమైన వాపును తొలగించును. అన్నిచోట్లలోను విక్రయించబడుచున్నది, సీ పార్సు చేయబడినది. (8)

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులనే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుత శాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.

కామినియా నూనె

(రిజిస్టర్డ్)
కామినియా నూనె ప్రసిద్ధికెక్కిన వస్తువులచే శాస్త్రీయముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచివస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదళ్లకు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యిదివరలో రాలిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాలిపోకుండా కాపాడును, చుండు మొదలగు వానిని తలలో కలుగ నియ్యకుండా కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టువలె, నర్దువుగాను, అందముగాను పెంచును. అంతయే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెరుకునకు చల్లదనమును కలిగించి ముఖము నిమ్మును. ఇన్ని మంచిగుణములు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు సప్రసాదము. దానియొక్క అధికమునకుగాను, చెన్ని పురి ప్రదర్శనములోను, డిప్లొమా ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలహాబాదు ప్రదర్శనములోను బంగారు పతకములను బహు

తిగా నొసంగిరి. ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0. ఖర్చులు 0-6-0 ఎక్స్ ప్రెస్. 8 బుడ్డి ధర 2-10-0. ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ ప్రెస్.
పై కామినియా నూనె ప్రతివర్తనవిధమున, పట్టణములయందును, పల్లెలలోను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోల్ యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 జుమ్మామసీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోడిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

ఆటోడిల్ బహారు అత్తరు. లన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది. ఇది సువాసనద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగపడును. కొన్నిచుక్కలను మీ చేతి రుమాలుమీద చల్లినయెడల కనునీయమైన సువాసన అన్నిచోలను వ్యాపించును. ఇది దీనియొక్క అధికమునకు కలకత్తా ప్రదర్శనములో బంగారుపతకమును బడసెను.
1/4 అవున్సు బుడ్డి ధర రు. 2-0-0 | 1 డ్రాం బుడ్డి ధర రు. 0-12-0
1/4 అవున్సు బుడ్డి ధర రు. 1-4-0 | వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-6-0

సోల్ ఏజెంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జుమ్మామసీదు, బొంబాయి.

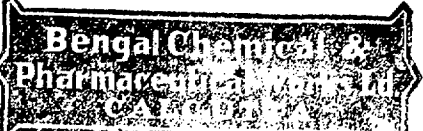
వైరెక్సు

మలేరియా. ఇతర జ్వరములను

ఒక్కటియే తక్షణమే కుదుర్చును. దీనిని ఉపయోగించిన రోగులు ఆరోగ్యమును పుష్టిని గలిగియుండుటయే ఒక గొప్ప యోగ్యతాపత్రిక. ఇందుచేతనే వైరెక్సు లెక్కపెట్టుటకు ఏలుకానంత మిక్కిలి అమితముగా విక్రయించబడుచున్నది.

ఇందేమియు రహస్యములేదు

దయచేసి వ్రాసిన యోగముకూడ తెలుపబడును
బుడ్డి 1 కి రు. 0-13-0 మాత్రమే
వి. పి. ఖర్చులతో సహా రు. 1-4-0.

1591